

Godišnje izvješće za 2015.

i Plan rada za 2016.

Savjetodavna služba

Godišnje izvješće za 2015.

i Plan rada za 2016.

■ SADRŽAJ

Novosti u radu Savjetodavne službe	4
GODIŠNJE IZVJEŠĆE ZA 2015.	5
1 Povećanje konkurentnosti poljoprivrednih gospodarstava, subjekata u ribarstvu i šumoposjednika	6
2 Učinkovitije korištenje nacionalnih i EU programa	38
3 Provođenje godišnjeg FADN istraživanja	40
4 Agroekologija	42
5 Stručno obrazovanje i osposobljavanje poljoprivrednih gospodarstava, subjekata u ribarstvu i šumoposjednika	44
6 Međunarodna suradnja	45
7 Vođenje evidencija za šume šumoposjednika	47
8 Planiranje i administriranje nabave radova u gospodarenju šumama šumoposjednika	48
PLAN RADA ZA 2016.	51
ZAPOSLENICI	58

Izdavač:

Savjetodavna služba

Savska cesta 41

Zagreb

Tel.: 01/4882-700

Fax: 01/4882-701

www.savjetodavna.hr

E-adresa: savjetodavna@savjetodavna.hr

Glavni urednik:

Hrvoje Horvat, dr. med. vet.

Uredništvo:

dr. sc. Ivan Danjek, dr. sc. Lav Bavčević, dr. sc. Ines Pohajda,

mr. sc. Marija Ševar, mr. sc. Marina Mikšić, mr. sc. Višnja

Šimunović, mr. sc. Dario Zagorec, mr. sc. Tatjana Međimurec,

mr. sc. Robert Črep, mr. sc. Milan Husnjak, Siniša Hrgović

Aleksandra Radić, Aleksandar Horvatić, Beti Volić, Ivica

Prpić, Kristijan Jelaković, Maja Pleše, Miroslav Đurik, Goran

Smolčec, Tomislav Meštrović

Grafička priprema:

Ljiljana Jelaković

Lektor:

dr. sc. Marko Kovačić

Tisak:

Grafomark d.o.o.

Naklada:

350 primjeraka

Zagreb, travanj 2016.

ISSN 1331-5668

Poštovane kolegice i kolege, poštovani korisnici i suradnici,

Pred Vama je još jedno godišnje izvješće, zajedno s planom rada za nastupajuću godinu.

Kad bismo je htjeli najkraće opisati, mogli bismo reći da je 2015., nakon preustroja koji je dovršen tijekom 2014. godine, bila godina prvih koraka u novome obliku rada. Međutim, reći samo to bilo bi pretjerano pojednostavljivanje, pa čak i banaliziranje jedne vrlo zahtjevne i za Službu vrlo značajne godine.

Sam početak 2015. godine obilježila je priprema za korištenje sredstava Programa ruralnog razvoja, a time i za početak sufinanciranja rada Službe. S obzirom na preporuke stručnjaka i odluku da upravo Savjetodavna služba bude nositelj aktivnosti iz mjera M01 i M02 PRR, tj. strukovnog usavršavanja poljoprivrednika i direktnog savjetovanja (rad jedan na jedan), kroz većinu godine protegnuo se kompleksan proces dijaloga sa svim uključenim stručnjacima Ministarstva poljoprivrede, Agencije za plaćanje, izrade procedura, izrade tehničkih preduvjeta te pripreme cijeloga sustava za nadolazeće aktivnosti.

Svakako treba spomenuti i poslove u području šumarstva, koji su u punom zamahu. Unatoč nešto kasnijem početku tih aktivnosti, zbog uspostave svih legislativnih preduvjeta i mehanizama, 2015. godina dokazala je koliko je objedinjavanje djelatnosti šumarstva i poljoprivrede bilo potrebno i dobrodošlo našim korisnicima. Naime, u poslovima vezanima za sječu stabala, uređenje putova, šumske štete, programe gospodarenja, obnovu šuma i sve ostalo što su pokrivali kolege iz područja šumarstva, otvoreno je i riješeno više od 10 000 predmeta. Naši poljoprivrednici uglavnom su i šumoposjednici i obrnuto. Po svemu što vidimo objeručke su prihvatili da unutar jedne ustanove mogu rješavati pitanja i brinuti o svim resursima na svojem gospodarstvu. Jedino takav zaokruženi sustav skrbi i korištenja svih raspoloživih resursa može omogućiti pozitivnu ekonomsku bilancu pojedinog gospodarstva.

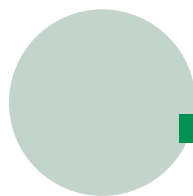
Uza sve navedeno, 2015. godinu pamtit ćemo i po razvoju naših novih usluga i određenih promjena u radu s korisnicima. Ovdje ću samo kratko spomenuti izradu Kataloga savjetničkih paketa, koji sadrži 99 savjetničkih paketa te uvođenje dodatnog praćenja gospodarstava i rezultata kroz tzv. „karticu gospodarstva“. Također moram spomenuti i velik uspjeh svih kolega uključenih u provedbu edukacije o održivoj uporabi pesticida, pri čemu je tijekom 2015. obavljeno nevjerojatnih 494 izobrazbi za čak 21.119 polaznika. Uza sve navedeno, svi ostali uobičajeni poslovi, kao što je kampanja „Agronet“, nadzor integrirane proizvodnje, provedba istraživanja FADN, izvještajno-prognozni poslovi, provedba *Sheme školskog voća i povrća*, Programa mlijeka u školama, brojne radionice i dani polja izvršeni su, kao i svih dosadašnjih godina, u skladu s planovima i očekivanjima naših korisnika.

Zaključno, htio bih zahvaliti i čestitati svim kolegama koji su dali svoj doprinos izvrsnim rezultatima u prošloj godini. Također zahvaljujem našim suradnicima u partnerskim ustanovama na suradnji. Svaki naš veći ili manji zajednički uspjeh, dodatan je korak u razvoju hrvatske poljoprivrede.

Na stranicama koje slijede možete se detaljnije upoznati s aktivnostima u 2015. godini, kao i planom rada u 2016. godini.

ravnatelj

Hrvoje Horvat, dr. med. vet.

■ NOVOSTI U RADU SAVJETODAVNE SLUŽBE

Od 2015., nakon 25 godina financiranja isključivo iz državnog proračuna, Savjetodavna služba počela se tržišno orijentirati. Programom ruralnog razvoja Republike Hrvatske za razdoblje 2014.-2020. te Pravilnikom o provedbi mjere M01 i Pravilnikom o provedbi mjere M02 uspostavljen je zakonski okvir za početak financiranja Savjetodavne službe iz Europskog fonda za Ruralni razvoj.

U sklopu **Mjere M01** „Prenošenje znanja i aktivnosti informiranja“, podmjere 1.1. „Potpora za strukovno osposobljavanje i aktivnosti za stjecanje vještina“, tip operacije 1.1.1. „Strukovno osposobljavanje za višestruku skladnost, paket mjera poljoprivrede, okoliš i klimatske promjene, ekološki uzgoj“ i tip operacije 1.1.2. „Strukovno osposobljavanje za poljoprivrednike“ Služba provodi strukovno osposobljavanje namijenjeno korisnicima Mjere 10 (agrokolišne mjere) i Mjere 11 (ekološka proizvodnja) te ostalim poljoprivrednicima koji imaju mogućnost educiranja, u trajanju do 60 sati, vezano uz tehničko unaprjeđenje gospodarstva, ovisno o proizvodnji kojom se bave.

U sklopu **Mjere M02** „Savjetodavne službe, službe za upravljanje poljoprivrednim gospodarstvom i pomoć poljoprivrednim gospodarstvima“ uveden je nov način komuniciranja s korisnicima, tj. **Katalog savjetničkih paketa**. Na taj način Služba na jednom mjestu, kroz **99 savjetničkih paketa**, nudi mogućnosti savjetovanja, ovisno o vrsti proizvodnje te ciljevima koji se u proizvodnji žele postići. Time se korisnik stavlja u središte rada i uključuje u sam proces savjetovanja. Odabirom određenog savjetodavnog paketa korisnici će točno znati što mogu očekivati od savjetovanja i koju uslugu trebaju dobiti. I sami savjetnici imat će na ovaj način mogućnost koristiti se unaprijed definiranim konceptom savjetovanja, što olakšava provedbu i ujednačava savjetodavni rad u cijeloj Službi.

Oba procesa savjetovanja prate se kroz informatički sustav SEMIS. Tako će se istovremeno pratiti rad savjetnika i stanje proizvodnje te razvoj gospodarstava obuhvaćenih savjetodavnim radom. Podaci o savjetodavnom radu pohranjuju se u „**Kartici gospodarstva**“ ili kartici „**Šumoposjednici**“, koje postaju središnje mjesto praćenja najvažnijih pokazatelja savjetodavnog rada. Uz to one su vrijedan izvor podataka za savjetnika koji će na taj način moći preciznije pratiti slijed prethodnih posjeta i planirati buduće savjetodavne aktivnosti. U tom smislu one služe i kao savjetodavni alat.

Sufinanciranje rada Službe teći će kroz Europski fond za ruralni razvoj (EAFRD), a tome će se postupno dodavati i drugi izvori financiranja, kao što su projektne suradnje. Na taj će način, unatoč smanjenju sredstava iz državnog proračuna, usluge Savjetodavne službe za sve poljoprivrednike i šumoposjednike i dalje ostati besplatne.

**GODIŠNJE IZVJEŠĆE
ZA 2015.**

POVEĆANJE KONKURENTNOSTI POLJOPRIVREDNIH GOSPODARSTAVA, SUBJEKATA U RIBARSTVU I ŠUMOPOSJEDNIKA

Sustavnu strukturu Sektora za programe i projekte u poljoprivredi i ribarstvu čini 21. podružnica, čije je operativno funkcioniranje zasnovano na načelu županijskog ustroja.

Provedena analiza radnih aktivnosti, izdvojenih ovim Izvješćem, odnosi se na 189 terenskih djelatnika koji su tijekom godine provodili sve zacrtane aktivnosti iz Plana rada te aktivnosti i zadatke dobivene od nadređenih rukovoditelja i ravnatelja Službe, proizašle iz određenih sporazuma o suradnji i izvanrednim situacijama.

Analizirajući Opći cilj 1. Strateškog plana: Povećanje konkurentnosti poljoprivrednih gospodarstva i subjekata u ribarstvu tijekom 2015. godine, djelatnici ovoga Sektora izvršili su sljedeće:

- U sklopu terenskog stručnog rada tijekom godine ostvarena je aktivna suradnja sa 17.424 različita poljoprivredna gospodarstva (PG-a), pri

čemu je svaki djelatnik u prosjeku ostvario suradnju s 92 različita PG-a. Tijekom kalendarske godine evidentirano je 38.450 obilazaka PG-a s ciljem njihova stručnog savjetovanja, što u prosjeku po djelatniku iznosi 203 stručne intervencije na terenu.

- Osim što nude stručno savjetovanje na terenu, djelatnici ovome Sektoru u svrhu stručnog savjetovanja znatno pridonose i u uredima ili direktnim usmenim kontaktima (telefon/mobitel) između PG-a i savjetnika na terenu.
- U okviru stručnoga rada, analizirajući grupne metode rada, provedene su 1884 aktivnosti ovakvoga oblika, što u prosjeku po djelatniku iznosi 10. Ovom metodom različitu stručnu informaciju moglo je primiti gotovo 48 tisuća pojedinaca. Omjer i opis aktivnosti izgledao je ovako:

	Tematska stručna predavanja	Stručni-praktični prikazi i demonstracije
Broj izvršenih aktivnosti	1350	534
Broj prisutnih poljoprivrednika	39394	8524

Masovnim metodama aktivnosti obuhvaćeno je 2.360 različitih stručnih priloga ili u prosjeku 12,5 po djelatniku. Odnos po aktivnostima prikazan je ispod:

Ukupan broj objavljenih stručnih priloga na mrežnim stranicama Službe	432
Ukupan broj objavljenih stručnih radio priloga	1047
Ukupan broj objavljenih stručnih TV priloga	257
Ukupan broj objavljenih stručnih priloga u tiskovinama	624

- Na temu višestruke sukladnosti tijekom godine kroz održanih 520 predavanja educirano je i s pravilnikom upoznato 17.139 predstavnika PG-a.
- Tijekom godine djelatnici svih podružnica sudjelovali su u organizaciji i provedbi različitih manifestacija, konkretno njih 145, na kojima se okupilo gotovo 130.902 posjetitelja.
- U okviru sporazumne suradnje Savjetodavne službe i Agencije za plaćanje u poljoprivredi, ribarstvu i ruralnom razvoju (APPRRR) nužno je istaknuti vrlo velik doprinos u pružanju pomoći PG-ima prigodom podnošenja zahtjeva za AGRONET, za ostvarivanje prava na potpore.
- U provođenju ove aktivnosti djelatnici Savjetodavne službe pomogli su pri ispunjavanju 21.031 zahtjeva za AGRONET, što čini 21 % svih zahtjeva.
- U sklopu ostvarene suradnje s Hrvatskom udrugom za organizaciju natjecanja orača (HUONO) Savjetodavna služba i uključeni djelatnici sudjelovali su u organizaciji svih razina natjecanja orača u 2015. godini: 16 županijskih natjecanja, natjecanje orača RH (13. po redu traktorskim plugovima i 4. po redu konjskim zapregama), te 62. svjetskom natjecanju orača.

■ 62. SVJETSKO NATJECANJE ORAČA

STOČARSTVO

Stočarstvo je, kao najvažnija grana poljoprivrede u Republici Hrvatskoj, tijekom 2015. godine zahtijevalo znatan rad i sudjelovanje službenika stočarske specijalnosti u raznim aktivnostima. Osobito se to odnosi na doprinos ostvarivanju prvog općeg cilja Strateškog plana Povećanja konkurentnosti poljoprivrednih gospodarstava u stočarskoj proizvodnji. Provodile su se i aktivnosti sukladno ostalim ciljevima kojima su obuhvaćena stočarska gospodarstva prema Strateškom planu Savjetodavne službe u skladu s propisima i aktima Vlade Republike Hrvatske, Ministarstva poljoprivrede i EU.

U određenim vrstama stočarske proizvodnje radi bolje učinkovitosti, unutar radnih grupa (za govedarstvo, svinjogojstvo, sirarstvo, pčelarstvo i dr.) djeluju specijalistički timovi (za hranidbu krava, pregled muznih uređaja, travnjaštvo). Specijalističke aktivnosti odvijale su se prema intervencijskim planovima unutar županijskih podružnica i programima specijalističkih radnih grupa i timova. Najviše radnog vremena savjetnika specijalista za stočarstvo u 2015. godini utrošeno je na pojedinačni intenzivni savjetodavni rad s uzgajivačima, zatim na rad s raznim organizacijama uzgajivača te na metode savjetovanja putem medija, stručnih članaka i predavanja. U cilju stručnog savjetovanja savjetnici specijalisti za stočarstvo (48) posjetili su 9.689 poljoprivrednih gospodarstava (prosječno 202 po službeniku). Održana su 382 tematska stručna predavanja (prosječno 8 po službeniku), s ukupno 10.456 prisutnih (prosječno 27 nazočnih na predavanju). Organizirano je ukupno 89 stručnih praktičnih prikaza i demonstracija (prosječno 2 po službeniku) s 1.473 nazočnih poljoprivrednika (prosječno 17 nazočnih po

stručnom prikazu ili demonstraciji). Objavljeno je 213 radijskih priloga sa stočarskim temama. Doprinos povećanju konkurentnosti PG-a ostvaren je također zahvaljujući iskustvu u korištenju različitih savjetničkih vještina.

Govedarstvo kao najvažnija grana stočarske proizvodnje te poljoprivrede općenito, temelji se na dva osnovna proizvoda: mlijeku i mesu. Uz stalno pronalaženje prikladnog modela za odnos tih proizvodnji, vrlo je zahtjevno savjetovanje gospodarstava u našim uvjetima proizvodnje te uspostavljanje modela prema kojem bi se uz veću proizvodnju mlijeka osigurala i dostatna količina goveđeg mesa. Osim savjeta u vezi s uobičajenom konvencionalnom proizvodnjom mlijeka kao najkompleksnije proizvodnje te s klasičnim modelom tova goveda, sve su traženiji savjeti u posebnom proizvodnom sustavu gdje je osnovni proizvod tele za tov (sustav krava-tele). Kako je govedarstvo komplementarno ratarskoj proizvodnji zbog potrebe proizvodnje voluminozne kreme i krepih krmiva (žitarica, uljarica), česta je potreba za zajedničkim nastupom savjetnika ratarske i stočarske specijalnosti. Stručni savjetodavni rad, ovisno o području Hrvatske o kojem je riječ, odvijao se primarno na području koje savjetnik teritorijalno pokriva, a po potrebi i šire. Najviše vremena utrošeno je na pojedinačni intenzivni savjetodavni rad s uzgajivačima goveda, zatim na rad s organizacijama uzgajivača te na metode savjetovanja putem medija, stručnih članaka i predavanja. Pojedinačni intenzivni rad s uzgajivačima goveda temelji se na mjesečnom praćenju rezultata kontrole mliječnosti, njihovoj redovitoj zajedničkoj analizi s uzgajivačima i preporukama za poboljšanja u upravljanju stadom, posebno u hranidbi, reprodukciji i hranidbi podmlatka te uzgoju. Ovisno o potrebama uzgajivača goveda, dio gospodarstava bio je obuhvaćen intenzivnim savjetodavnim radom, a neka su katkad tražila savjete. Velika većina uzgajivača ima dovoljan broj grla rasplodnog podmlatka (mnogi i za prodaju), a većinom se i tovi sva vlastita muška telad, što je u uvjetima niske cijene mlijeka osiguralo zadovoljavajuće ekonomske rezultate na tim gospodarstvima. Kroz kontinuirani rad s organizacijama uzgajivača goveda mnogo je aktivnosti koje pridonose unaprjeđenju proizvodnje i dizanju konkurentnosti, osobito u područjima gdje savjetnici specijalisti za govedarstvo djeluju kroz važnu ulogu stručnog tajnika. *Primjer* iz Zagrebačke županije svjedoči o aktivnostima udruga i preporukama stručnog

tajnika – djelatnika Savjetodavne službe, koji je i član odbora za uzgoj i preporuke bikova Središnjeg saveza hrvatskih uzgajivača simentalskog goveda HUS-im, a u toj svrsi služi i mrežni portal www.simentalac.com gdje se na tjednoj osnovi ažuriraju preporuke i objave. Najposjećenija je rubrika *Preporuke bikova* koje se objavljuju triput godišnje (u prosjeku 40-50 posjeta na dan). U 2015. godini veći su uspjesi ostvareni u uzgoju rasplodnih bikova za UO simentalске pasmine: sjeme bika Wamuresa (od uzgajivača iz Zagrebačke županije) CUO Varaždin je izvezero u Bavarsku na testno osjemenjivanje (potražnja od BVN – EuroGenetika). Još dva mlada bika uzgojena u Zagrebačkoj županiji dobila su vrlo kvalitetne genomske testove, što ih čini atraktivnima za centre za UO i za izvoz. Tijekom godine diljem Hrvatske objavljeno je mnoštvo stručnih priloga stočarske tematike, kako u raznim specijaliziranim radijskim emisijama, tako povremeno i u HTV-ovoj emisiji *Plodovi zemlje*. Stalno objavljivanje stručnih članaka na mrežnoj stranici Službe privlači pozornost uzgajivača, a primjerice videouradak *Orezivanje papaka* imao je u godinu dana više od 16.500 pregleda.

Stručni članci specijalista različitih područja proizvodnje mlijeka objavljivani su u specijaliziranom mjesečnom časopisu *Mljekarski list*, u rubrici Savjetodavstvo, prosječno s četiri članka po broju, s uvijek aktualnim temama. Uzgajivačima su najzanimljiviji članci s praktičnim savjetima, koje pišu savjetodavci iz osobnih vrlo bogatih iskustava. Članci, kao i uzgojne preporuke, također se objavljuju i u časopisu *Uzgoj goveda*. U zimskim mjesecima stručna predavanja

za uzgajivače obiluju temama za mlade uzgajivače goveda, gdje osim uzgojne tematike dominiraju još i teme proizvodnje kvalitetne (jeftinije) voluminozne krme (vrlo tražena tema bila je sjetva crvene djeteline i odlična iskustva s njom u proteklih nekoliko godina), poboljšanje kvalitete travnjaka, hranidba goveda, plan gospodarenja stajskim gnojem, dobrobit i zaštita zdravlja životinja te ulaganja u objekte govedarske proizvodnje. Nakon predavanja o investicijama često se traži stručna pomoć kod postavljanja projektnog zadatka vezanog uz gradnju ili adaptaciju farmi. Daju se i savjeti o tehnologiji u proizvodnji, planu potreba i kapacitiranju voluminozne i druge stočne hrane te vezano uz izgradnju kapaciteta za deponiranje stajskog gnoja i gnojovke. Klijenti su bili uzgajivači, korisnici *Mjera iz Programa ruralnog razvoja za razdoblje 2014. - 2020.* U istu svrhu organizirano je i nekoliko stručnih ekskurzija u Hrvatskoj te u inozemstvo.

Suradnjom Središnjeg saveza hrvatskih uzgajivača simentalskog goveda, Saveza udruga uzgajivača goveda holstein, Hrvatske poljoprivredne agencije i Savjetodavne službe tijekom 2015. godine organizirane su tri radionice za mlade proizvođače mlijeka pod nazivom *Dan mladih uzgajivača*. Cilj radionica bio je teorijskom nastavom i praktičnim prikazom potaknuti mlade uzgajivače da unaprijede uzgoj i proizvodnju na svojim imanjima. Teme radionica bile su: Primjena rezultata kontrole mliječnosti, Kontrola stočne hrane, Hranidba goveda, Genetsko vrednovanje, Odabir bikova za UO te Ciljano sparivanje u stadu.

FARMA
MLIJEČNIH
KRAVA

U sklopu pilot-projekta *Uvođenje jedinstvenog nacionalnog sustava procjene hranidbene vrijednosti krmiva u hranidbi preživača*, koji se provodi u suradnji s HPA, vezano uz korištenje programa NorFor za optimizaciju hranidbe goveda, tim za hranidbu mliječnih krava započeo je pilot-projekt na 5 farmi (u 4 županije) s ciljem iskušavanja mogućnosti aplikacije. Da bi se savjetnicima olakšao posao izračuna probavljivosti krmiva, izrađen je vlastiti alat za procjenu probavljivosti organske tvari krmiva. Nakon završetka pilot-projekta očekuje se odluka o službenom ulasku u Projekt s Nor-Forom i korištenju programa.

Program edukacije primarnih proizvođača hrane (proizvođača mlijeka) prema napatku Ministarstva poljoprivrede provodi se i u 2015. godini. Da bi se spriječilo ponavljanje situacija iz prethodnih godina glede pojave aflatoksina u mlijeku, Savjetodavna služba kontinuirano je provodila pojačane aktivnosti prema Programu edukacije proizvođača mlijeka pod nazivom „Aktivnosti usmjerene na prevenciju moguće pojave prisutnosti aflatoksina u mlijeku“ usklađene i koordinirane s Ministarstvom poljoprivrede. Tijekom godine, radi prevencije pojave aflatoksina, održano je 151 predavanje u nazočnosti 4.086 poljoprivrednika. Zbog savjetovanja o mikotoksinima ostvareno je 1.427 obilazaka gospodarstava. Ukupno je podijeljeno 3.576 letaka o mikotoksinima.

U nekim krajevima Hrvatske, poput Like (Gospić, Udbina i Donji Lapac) i Gorskog kotara trend je napuštanje mliječnog govedarstva. Istovremeno raste broj farmi za proizvodnju goveđeg i junećeg mesa te uzgoj teladi za tov. Većina farmi za proizvodnju mesa na području Ličko-senjske županije ima ekstenzivan način držanja, gdje životinje najveći dio godine borave na pašnjacima. U tu svrhu porastao je broj preporuka o održavanju kondicijskog stanja životinja, kako bi se

svake godine dobilo tele po kravi. Preporuke su bile usmjerene i prema odabiru pasmina za ovakav način uzgoja. Gospodarstva u sustavu krava-tele imaju stabilan, siguran plasman teladi, no broj krava se ne povećava. Na području Istre ostvarena je suradnja sa Savezom uzgajivača istarskog goveda a predstavnik Službe sudjeluje u licenciranju bikova i voditelj je uzgojnog programa istarskog goveda.

Tijekom godine održane su tri demonstracije vezane uz održavanje i pravilan rad muznih uređaja gdje je pomoću specijalizirane opreme koja se koristi u tu svrhu pregledano 20 muznih uređaja. Pripremljena je i objavljena brošura Koraci do izgradnje farme radi boljeg pregleda procedura koje poljoprivrednici trebaju zadovoljiti.

Prerada mlijeka (sistarstvo) na vlastitim gospodarstvima te izravna prodaja proizvoda krajnjem potrošaču izvrstan je način očuvanja ruralnog prostora i opstanka malih proizvođača te dobar načina povećanja prihoda. Radna grupa za sistarstvo u 2015. godini nastavila je s aktivnostima diversifikacije proizvodnje mlijeka u njegovu preradu. U tim procesima značaj imaju županijske sirarske udruge, te Savez malih sirara RH SirCro kao i pojedine zadruge u čijem radu aktivno sudjeluju članovi radne grupe. Organizaciju manifestacija, tečajeva, radionica, studijskih putovanja i provedbu marketinških aktivnosti moguće je provoditi zajedničkom suradnjom jer Savjetodavna služba osigurava stručnu podršku, a Udruge osiguravaju potrebna financijska sredstva. Najznačajnija manifestacija u sistarstvu u zajedničkoj organizaciji Saveza, Službe, HPA i Grada Zagreba je bio 1. Hrvatski festival tradicijskih sireva u Zagrebu, dvodnevna edukativna, promotivna i prodajna manifestacija s kojom su bili izuzetno zadovoljni proizvođači i potrošači. Zajednički je organizirana i izložba te ocjenjivanje sireva Zagrebačke županije i Grada Zagreba

1. HRVATSKI FESTIVAL TRADICIJSKIH SIREVA U ZAGREBU

Radna grupa za sirarstvo u 2015. godini nastavila je s aktivnostima diversifikacije proizvodnje mlijeka u njegovu preradu. U tim procesima značaj imaju županijske sirarske udruge, te Savez malih sirara RH SirCro kao i pojedine zadruge u čijem radu aktivno sudjeluju članovi radne grupe. Organizaciju manifestacija, tečajeva, radionica, studijskih putovanja i provedbu marketinških aktivnosti moguće je provoditi zajedničkom suradnjom jer Savjetodavna služba osigurava stručnu podršku, a Udruge osiguravaju potrebna financijska sredstva.

gdje su članovi ocjenjivačke komisije kao i kod ocjenjivanja sireva u sklopu festivala bili članovi radne grupe za sirarstvo. Radna grupa je na poziv proizvođača iz Dubrovačko-neretvanske županije organizirala i provela trodnevni certificirani tečaj prerađivanja mlijeka s teoretskom i praktičnom nastavom. U teoretskom dijelu obuhvaćena su stručna predavanja, počevši od kvalitete mlijeka do proizvodnje raznih vrsta sireva, označavanja, uređenja objekata, higijene, a u praktičnome dijelu bila je prikazana izrada više vrsta sireva (svježeg, polutvrđog, škripavca, skute), jogurta, vrhnja, maslaca, sirnih rolada. Tečaj je ujedno bio generalna proba za sve buduće tečajeve u Programu ruralnog razvoja (*mjera M01 Prenošenje znanja i aktivnosti informiranja, operacija 1.1.2. Strukovno osposobljavanje za poljoprivrednike*). Tijekom godine organizirane su i jednodnevne praktične radionice izrade sireva pa su tako po dvije održane u Zagrebačkoj županiji (izrada polutvrđog i mekog kravljeg sira u tipu Fete) i Šibensko-kninskoj (proizvodnja ovčjeg sira) te po jedna u Karlovačkoj (izrada polutvrđog i mekog sira škripavca te jogurta od kozjeg mlijeka), u Osječko-baranjskoj (izrada polutvrđog sira), Virovitičko-podravskoj (izrada kuhanog sira i ličkog škripavca) te u Bjelovarsko-bilogorskoj županiji (izrada škripavca). Održana su mnoga predavanja o sirarstvu, kao što su Označavanje sireva i drugih mliječnih proizvoda, Registracija objekata za preradu mlijeka, Zaštita izvornosti autohtonih proizvoda – primjer zaštite sira iz mišine. Uz pomoć Saveza organizirano je studijsko putovanje za sirare u Sloveniju na planinsku cestu sira kao i druge sirane na području Bohinja, a putovanju su se priključili i članovi mljekarsko-stočarske zadruge *Dar prirode* koja se nastavila aktivnije uključivati u razne druge sirarske događaje i manifestacije. Djelatnici radne grupe pomogli su u provedbi znanstvenog istraživanja sukladnosti kuhanog sira i sira škripavca kriterijima za *Listeriu monocytogenes* tijekom roka trajanja, koje je provedeno na Veterinarskom fakultetu, a na prijedlog Uprave za veterinarstvo i sigurnost hrane Ministarstva

poljoprivrede s ciljem da se pomogne malim sirarima kako ne bi morali svaki za sebe provoditi takvo istraživanje. Pripremljeni su i objavljeni letci na mrežnim stranicama *Koraci do prerađivanja i prodaje mlijeka i mliječnih proizvoda i Koraci do registracije mlijekomata*. Velik dio aktivnosti vezan je za individualno savjetovanje o tehnologiji prerađivanja mlijeka, zakonsku legislativu registracije objekata, označavanje proizvoda i izradu potrebne tehničke dokumentacije (skice objekata, tehničko-tehnološki projekti, planovi i evidencije i sl.). Otvorena je *Cesta sira Zagrebačke regije* s predstavljanjem virtualne ceste sira i 12 sirara koji ondje imaju minisirane. U Zagrebu je održano 5 promotivnih akcija – degustacija za potrošače, gdje je predstavljena robna marka svježeg sira *Zagrebački friški kravljji sir ZG Sirek*. U Karlovačkoj županiji, u suradnji s više različitih subjekata, provodi se nekoliko međunarodnih projekata u području sirarstva (*Napredak - Regionalna proizvodnja sireva-poduzetnička vrijednost za ruralni razvitak*, „*Cheesesense*“ - *support to the cheese producers, Okusi sira*). Dvoje službenika završilo je tečaj u trajanju od 180 sati za degustatore sira (*cheese sommelier*) s međunarodnim certifikatom. Tijekom 2015. godine uređeno je i otvoreno 8 novih minisirana, a zatvoreno je desetak postojećih tako da ih je na kraju godine prema evidenciji Uprave za veterinarstvo i sigurnost hrane MP bilo ukupno 109.

Savjetnici su nastavili aktivno sudjelovati u osnivanju i radu mnogobrojnih udruga uzgajivača i zadruga poljo-

privrednika, saveza te proizvođačkih organizacija (PO) gdje se ističe suradnja s PO „Drava-Sava“ te PZ UPO Centrom Simentalac. Specijalisti su sudjelovali i u organizaciji i suorganizaciju raznih manifestacija i izložbi goveda, ovaca i koza te peradi.

Svinjogojstvo je, kao iznimno važan sektor stočarstva, unatoč velikoj krizi, i dalje zastupljeno u gotovo svim dijelovima zemlje. U svinjogojskoj proizvodnji uložena se sredstva zbog brzog obrta životinja najbrže vraćaju. Intenzivna svinjogojška proizvodnja, koja se odvija u uvjetima visoke razine tehničko-tehnološke opremljenosti s informatiziranom hranidbom i visoko proizvodnim potencijalom hibridnih genotipova svinja (Hypor, PIC, Topigs), u Hrvatskoj je prisutna na vrlo malom broju specijaliziranih svinjogojških farmi. Savjetodavne usluge traže uglavnom svinjogojci s obiteljskih gospodarstava, gdje se svinje najvećim dijelom drže na tradicionalan način i gdje je nerealno očekivati veće promjene bez primjene kvalitetne genetske osnovice, bez koje se ne može ostvariti zadovoljavajuća proizvodnja te bez veće potpore, u materijalnom smislu, za obnovu postojećih proizvodnih sustava. U tu svrhu, primjerice u Brodsko-posavskoj županiji, organizirano je županijsko savjetovanje svinjogojaca te rad na programu *Povećanje broja svinja i poboljšanje kvalitete svinjskog mesa*. Organizirano je stručno putovanje za uzgajivače svinja u Bavarsku. Iznimno je zahtjevno održati postojeće svinjogojce u ovoj proizvodnji zbog problema tržišta i veličine proizvodnih jedinica, no sve je više uzgajivača zainteresiranih za preradu svinjskog mesa te se dodatno traže savjeti o izgradnji i opremanju objekata za preradu, a organizirani su i obilasci OPG-a

koji se time već bave. U nekim područjima u Ličko-senjskoj županiji tijekom prošle godine u svinjogojskoj proizvodnji vlada trend povećanja broja gospodarstava i povećanja broja krmača po OPG-u. Pojačan je broj preporuka i savjetovanja oko povećanja broja prasadi po krmači, povećanja broja odbite prasadi po krmači, o pravilnoj i kvalitetnoj hranidbi suprasnih krmača i nazimica te odabiru pasmina za uzgoj i križanja. U 2015. godini povećana je zainteresiranost za preradu mesa u suhomesnate proizvode od vlastite sirovine. Nekoliko uzgajivača uvelo je u uzgoj ekstenzivne pasmine radi bolje kvalitete mesa za preradu, prvenstveno crnu slavonsku svinju, a samo na području Zagrebačke županije uređuju se tri objekta za preradu mesa od vlastitih svinja. Ovaj trend vjerojatno će se nastaviti.

Ovčarska proizvodnja ima tendenciju povećanja broja matičnih stada (lička pramenka), no i dalje su interes i potražnja za ovčjim mlijekom veći od njegove proizvodnje. Primjerice, na području Udline raste proizvodnja ovčjeg mlijeka. Kako je u realizaciji proces *zaštite ličke janjetine*, sve je potrebnije savjetovati ovčare o uvjetima koje moraju zadovoljiti kako bih svoje janjce uspjeli plasirati pod *markom ličke janjetine*. Kako bi se prihod od uzgoja ovaca povećao te pronašlo rješenje postojećeg ekološkog problema s njezinim zbrinjavanjem, organizirano je pet *Radionica za preradu vune na OPG-u* (Knin, Generalski stol, Sutivan na Braču, Ravna Gora, Karlovac).

Peradarstvo u Hrvatskoj najvećim je dijelom organizirano kroz velike poslovne sustave ili manje privatne tvrtke u koje su uključeni uzgoj i držanje roditeljskih

■ SLOBODNI
NAČIN
DRŽANJA
KOKOŠI
NESILICA

jata lakih i teških linija, proizvodnja jednodnevnog podmlatka, uzgoj pilenki za proizvodnju konzumnih jaja, proizvodnja konzumnih jaja, tov pilića, purića, pačića i guščića, kao i klaonice peradi. Na obiteljskim se gospodarstvima perad najčešće uzgaja samo za podmirenje vlastitih potreba za mesom i jajima, no sve više i za ponudu tržištu, pri čemu posljednjih godina sve veću važnost ima uzgoj izvornih pasmina peradi slobodnim načinom držanja, čiji proizvodi ujedno postižu i višu cijenu od proizvoda dobivenih na konvencionalan način. Upravo takva gospodarstva sve više traže savjete o tehnologiji proizvodnje te uzgoja kokoši hrvaticе, držanja kokoši radi proizvodnje jaja te formiranja matičnih jata. U tu svrhu pripremljeni su letci *Koraci do registracije prostora za sortiranje i pakiranje jaja* te *Prodaja jaja*. Organiziran je Okrugli stol s temom Proizvodi kokoši hrvaticе. Uspostavljena je suradnja s Hrvatskim savezom uzgajivača kokoši hrvaticе RH. Velik doprinos povećanju konkurentnosti uzgajivača kokoši hrvaticа bilo je organiziranje u zadrugu te registracija i otvorenje *Pakirnog centra za konzumna jaja kokoši hrvaticе* i njihov izlazak na tržište. Organizacija *Prve manifestacije tradicionalnih specijaliteta i moderne gastronomije peradarskih proizvoda* u Kumrovcu također je pridonijela konkurentnosti i marketingu peradara. Rad s uzgajivačima kokoši hrvaticе osobito je primijećen njihovim sudjelovanjem na 3. Državnoj izložbi izvornih pasmina peradi RH u Križevcima (*Isttopad 2015.*). U 2015. godini otvoren je i prvi jajomat u Zagrebu s jajima kokoši hrvaticе, a u pripremi je i drugi.

Pčelarstvo zahvaljujući velikom doprinosu savjetnika specijalista za to područje i dobroj orga-

niziranosti pčelara ima stalni trend rasta proizvodnje. Tijekom 2015. godine obavljena su 242 posjeta obiteljskim poljoprivrednim (pčelarskim) gospodarstvima. Na njima je obavljan savjetodavni rad, poglavito iz bolesti pčela, tehnologije pčelarenja, dobre pčelarske prakse te povećanja proizvodnje meda i drugih pčelinjih proizvoda, kao i konkurentnosti na tržištu. Održano je 45 predavanja/radionice s 1.764 pčelara te 21 prikaz/demonstracija s 342 nazočna pčelara na području cijele Hrvatske. Služba je sudjelovala u organizaciji i provedbi tri međunarodna pčelarska sajma u Gudovcu, Topuskom te Splitu na kojima je sveukupno bilo više od 7.000 posjetitelja. Služba je aktivno sudjelovala u radu na četiri međunarodne znanstvenostručne konferencije u Italiji, Srbiji, Južnoj Koreji i Sloveniji. Uspostavljena je aktivna suradnja s domaćim i inozemnim pčelarskim udrugama.

Specijalisti stočarstva sudjelovali su i kao članovi u mnogobrojnim povjerenstvima, stručno-operativnim radnim skupinama, stručnim savjetima (praćenje stanja u proizvodnji i preradi mlijeka MP) te u povjerenstvima za izradu pravilnika za provedbu mjera ruralnog razvoja. Sudjelovali su i u projektima koje je odobrilo Vijeće za istraživanja u poljoprivredi. Obrazovanje poljoprivrednika i prijenos znanja temeljna je uloga rada Savjetodavne službe pa tako i službenika stočarske specijalnosti, čime se želi osigurati da proizvođači koji se bave stočarstvom imaju kvalitetan pristup informacijama, znanju i tehnologiji kako bi se isto moglo primijeniti u proizvodnji na gospodarstvu.

■ UZGOJ SVINJA
■ PRERADA
MESA

RATARSTVO

na području Koprivničko-križevačke županije, u mjestu Jagnjedovec, 24.7.2015. godine.

Ove aktivnosti provedene su u suradnji s oplemenjivačima bilja, selekcionerima, distributerima sjemena, gnojiva i poboljšivača tla, kao i proizvođačima sredstava za zaštitu bilja te znanstvenim i stručnim ustanovama. Reforma zajedničke poljoprivredne politike i Program izravnih plaćanja za razdoblje od 2015. do 2020. godine donose mnoge novosti, koje se uvelike odnose na dobro gospodarenje tlom na oraničnim površinama. Mogućnost ostvarivanja dodatnih zelenih plaćanja od 1.1.2015. godine izazvala je interes poljoprivrednih proizvođača za postrojnim sjetvom, usijavanjem poljskih traka i drugim dotad manje zastupljenim vrstama poljoprivredne prakse. U cilju edukacije što većeg broja poljoprivrednih proizvođača organizirana su stručna predavanja, ali i prikazi provođenja zelene gnojidbe, sjetve „usjeva hvatača dušika“, sjetve „poljskih traka“. Suzana Pajić na području Međimurske županije provodi sortni demonstracijski pokus kukuruza već 10 godina u kontinuitetu, sortni pokus pšenice 9 i uljane repice 8 godina. Tijekom vegetacije na lokaciji pokusa u Murskom Središću, 26.5.2015. održana je stručna radionica sektora za specijalističke programe i projekte, za specijaliste ratarstva i zaštite bilja na temu: „Ozima pšenica i hibridni ječam“, na kojoj su razmijenjena iskustva o najzastupljenijem sortimentu pšenica na području kontinentalne Hrvatske. Demonstracijski pokusi koje provodi Savjetodavna služba na još dvjema lokacijama u Hrvatskoj, na području Vukovarsko-srijemske (provodi Đuro Cerovčec i Gordan Sučić) i Virovitičko-podravne županije (provodi Siniša Hrgović) izvor su podataka o adaptabilnosti kultivara na različite uvjete proizvodnje, ali i poligon za edukaciju poljoprivrednih proizvođača i stručnjaka – agronoma.

Na području edukacije o pravilnoj agrotehnici pri proizvodnji krmnih kultura, kao osnove proizvodnje voluminozne hrane proizvedene na stočarskim gospodarstvima, također je organizirana „učionica u polju“ na području Koprivničko-križevačke županije, u Virju i Goli (9. i 17.6.2015.).

Tijekom protekle godine službenici ratarske specijalnosti izradili su i objavili stručnu publikaciju pod nazivom „Pravilnom agrotehnikom do visokih prinosa pšenice dobre kakvoće“ (Suzana Pajić, Tatjana Međimurec, Siniša Hrgović).

Za razliku od gore navedenih grupnih metoda rada, primijenjen je individualni pristup svakom poljoprivrednom gospodarstvu koje je pokazalo interes i potrebu za

Zaključno sa 31.12.2015. godine ukupno 25 službenika ratarske specijalnosti, raspoređenih u 16 podružnica Savjetodavne službe, uz redovne poslove prikazane u izvješću o radu podružnica, obavljali su specijalističke poslove iz ratarstva. Osim specijalističkih poslova, službenici su angažirani kao prikupljači podataka za FADN i u nadzoru integrirane proizvodnje. U Dubrovačko-neretvanskoj, Splitsko-dalmatinskoj, Zadarskoj i Ličko-senjskoj županiji te u Gradu Zagrebu nije raspoređen ni jedan službenik ratarske specijalnosti.

Stručni poslovi, s ciljem razvoja konkurentnih i naprednih poljoprivredna gospodarstva kroz informiranje, savjetovanje i obrazovanje, uz poštivanje načela dobre poljoprivredne prakse, koje su službenici ratarske specijalnosti obavljali tijekom protekle godine, mogu se grupirati u nekoliko skupina:

- Provođenje sortnih pokusa u ratarskim kulturama: pšenici, uljanoj repici, kukuruzu, heljdi, soji i krmnom bilju, uz primjenu pravilne agrotehnike, organizacija demonstracija, „učionica na otvorenom“, „dana polja“. Nakon provođenja navedenih aktivnosti, kroz organizaciju Dana polja, stručnih predavanja i putem medija prezentiraju se i interpretiraju postignuti rezultati.
- Provođenje gnojidbenih pokusa, praćenje stanja plodnosti tla, prikazi kalcizacije i svih agrotehničkih mjera koje se mogu provesti, u cilju održavanja i/ili povećanja plodnosti tla, mikrobiološke aktivnosti, očuvanju sadržaja organske tvari tla, strukture tla, smanjivanja potrošnje dušičnih gnojiva, uvođenjem mahunarki u plodored i korištenjem inokuliranog sjemena. Organizirana je „Učionica na otvorenom“

praćenjem stanja ratarskih usjeva, izradom preporuka i pružanjem stručnih savjeta o potrebnim agrotehničkim mjerama na poljoprivrednim površinama.

Tijekom vegetacije savjetnici ratari pratili su i analizirali stanje ratarskih usjeva te preporučivali mjere za smanjenje posljedica nedostataka oborina i visokih temperatura tijekom ljetnih mjeseci, a zatim prekomjernih količina oborina, plavljenja oranica i trajnih travnjaka tijekom listopada, osobnim radom na terenu i/ili putem mrežne stranice Savjetodavne službe te ostalih medija.

Službenici ratarske specijalnosti sudjelovali su u kreiranju mjera agrarne politike tijekom 2015. godine kroz rad u Povjerenstvu za izradu Kodeksa za otkup žitarica i uljarica (Siniša Hrgović, Suzana Pajić). Naime, nakon prve godine primjene Kodeksa prilikom otkupa žitarica i uljarica, temeljem iskustava otkuplivača i reakcija poljoprivrednih proizvođača, predložene su izmjene Kodeksa s ciljem podizanja razine kakvoće poljoprivrednih proizvoda. Na sjednici stručnog savjeta za praćenje stanja u proizvodnji i preradi žitarica i uljarica sudjelovali su Siniša Hrgović i Suzana Pajić.

Sudjelovanjem na Stručnim seminarima, Okruglim stolovima, Međunarodnim savjetovanjima kroz usmeno i/ili pismeno izlaganje tijekom 2015. godine pridonosi se prepoznavanju i vrednovanju uloge Savjetodavne službe u agronomskoj struci tijekom rasprava i donošenja zaključaka na događajima kako slijedi:

- Na edukaciji koju su zajednički organizirali Grad Glina, Savjetodavna služba i LAG Zrinska gora – Turopolje, održanoj u Glini 11.3.2015. pod nazivom „Proizvodnja industrijske konoplje“ stručno predavanje „Proizvodnja industrijske konoplje (*Cannabis sativa*) – agrotehnika proizvodnje“ održala je Dragica Tresk Penezić.
- Na stručnoj radionici integrirane proizvodnje koja je održana u Vrbovcu, 17.-18.3.2015., Tatjana Međimurec održala je predavanje „Integrirana proizvodnja ratarskih kultura – česti upiti proizvođača“.
- U sklopu projekta KrONOPLJA na Zagrebačkom velesajmu, održanom u Zagrebu, 17.10.2015. održane su tri stručne tematske radionice. Na jednoj od tih radionica pod nazivom „Konoplja na hrvatskim poljima – hrana i lijek“, koju su vodili pro-

fesori Agronomskog fakulteta, sa Zavoda za opću i specijalnu proizvodnju bilja, prof.dr.sc. Ivica Kisić i prof.dr.sc. Milan Pospišil, kolegica Dragica Tresk Penezić, održala je stručno predavanje naziva: „Proizvodnja industrijske konoplje (*Cannabis sativa*) – Zapažanja kroz vegetaciju u 2015. godini“.

- Na „8. međunarodnom kongresu oplemenjivanje bilja, sjemenarstvo i rasadničarstvo i 3. regionalnim danima sjemenara“, u Svetom Martinu na Muri, koji je održan u razdoblju od 11. do 13.11.2015. Suzana Pajić održala je prezentaciju naziva: „Reakcija različitih sorata pšenice na kasnu gnojidbu UAN-om“.

U okviru sporazumne suradnje Savjetodavne Službe i Agencije za poljoprivredno zemljište (APZ) doprinos provođenju programa i projekata daju službenici Savjetodavne službe kroz rad u Povjerenstvima za procjenu troškova stavljanja u funkciju poljoprivredne proizvodnje poljoprivrednog zemljišta u vlasništvu Republike Hrvatske obraslog višegodišnjim raslinjem (na regionalnoj razini: Ivan Han i Tatjana Međimurec).

Tijekom protekle godine na regionalnoj razini održane su edukacije o popunjavanju gospodarskog programa za zakup poljoprivrednog zemljišta u vlasništvu Republike Hrvatske u Slavonskom Brodu, 6.3.2015. na kojoj je sudjelovao Ivan Han, a zatim u Zagrebu, 10.3.2015. na kojoj su sudjelovali Vlado Bistović i Mara Bogović. Ovisno o terminima raspisivanja natječaja za raspolaganje poljoprivrednim zemljištem u vlasništvu Republike Hrvatske, zainteresiranim poljoprivrednicima pruža se pomoć pri ispunjavanju gospodarskih programa.

Temeljem Zakona o poljoprivrednom zemljištu, vezano uz davanje poljoprivrednog zemljišta u vlasništvu države u zakup, bez javnog poziva, pravnim i fizičkim osobama koje se bave stočarstvom, tijekom prošle godine savjetnici su informirali korisnike o pravima na dodjelu zemljišta i pružali pomoć pri popunjavanju Zahtjeva za dodjelom.

Savjetodavna služba također ima ulogu u učinkovitijem korištenju nacionalnih i EU programa pa su kolege Mara Bogović, Iva Majhen Vlašiček, Gordan Sučić, Nikola Gržan, Miran Gortan, Marijan Matokanović izabrani za članove županijskih timova za ruralni razvoj. Navedeni su educirani o Mjerama ruralnog razvoja uoči raspisivanja natječaja, u organizaciji Ministarstva poljoprivrede i Hrvatske gospodarske komore u Zagrebu, 22.1.2015., odnosno u Osijeku 27.1.2015., te ponovno

27.2.2015. u Zagrebu. Mara Bogović sudjelovala je na radionici za mjeru M06, podmjeru 6.3. ruralnog razvoja u Zagrebu 15.5. i 14.10.2015. i radionici za izradu poslovnog plana za podmjeru 6.3. dana 26.5. i 15.9.2015.

Tijekom 2015. godine službenici ratarske specijalnosti aktivno su sudjelovali u transferu znanja poljoprivrednim proizvođačima kroz vlastito usavršavanje, ostvarujući suradnju sa znanstvenim i stručnim institucijama, tvrtkama iz agroposlovanja, a sve u cilju povećanja konkurentnosti proizvodnje. Kroz suradnju s udrugama proizvođača, proizvođačkim organizacijama, savezima poljoprivrednih udruga, poljoprivrednim školama, visokim učilištima i fakultetima, službenici Savjetodavne službe nastoje povezati, organizirati i olakšati rješavanje potreba zajedničkog nastupa na tržištu, poticati preradu, organizirani plasman proizvoda i poluproizvoda poljoprivrednih proizvođača (certifikacija proizvođača-prodavača na seljačkim tržnicama).

Svoj su doprinos pojedini službenici dali prilikom izrade dokumentacije za zaštitu izvornosti proizvoda – varaždinsko zelje (Mara Bogović). Lani je dovršen međunarodni projekt Sjeme budućnosti, u sklopu kojeg je na području Varaždinske županije organizirana edukacija za sudionike iz Engleske, Poljske, Portugala i Španjolske (Mara Bogović). U istoj je Županiji započelo provođenje projekta revitalizacije sorte heljde Bednja. U tijeku je projekt INERREG prekogranične suradnje, u koji je također uključena Mara Bogović.

Tijekom 2015. godine službenici ratarske specijalnosti osobno su se usavršavali na ovim događajima:

- Syngentino savjetovanje agronoma, Terme Tuhelj 30.1.2015. (Nikola Gržan, Suzana Pajić, Tatjana Međimurec, Siniša Hrgović)
- Sudjelovanje u edukaciji za izračun EVPG na osnovu JRDŽ, Zagreb 25.2.2015. (Mara Bogović)
- Stručna radionica – integrirana proizvodnja, Vrbovec, 17.-18.3.2015. (Gordan Sučić, Ružica Kovačević, Marina Kalistović, Suzana Pajić, Ljubomir Duvnjak, Tatjana Međimurec, Ivan Han, Marijan Matokanović)
- Predavanje: "Proizvodnja i upotreba industrijske konoplje, te vratimo interes za poljoprivredu" u organizaciji KGZ Slovenije. Posjeta konopljarni Hannah biz u Žalecu, Slovenija, 26.3.2015. (Dragica Tresk Penezić)
- Predstavljanje Hyvido tehnologije hibridnog ječma tvrtke Syngenta 22.5.2015. u Osijeku (Suzana Pajić, Tatjana Međimurec, Siniša Hrgović, Ivan Ključec)
- Dan polja ječma i ozime pšenice u Novoj Gradiški, 27.5.2015. (Željko Klaić)
- Dan polja – zaštita ratarskih usjeva SZB iz proizvodnog programa tvrtke BASF, 10.6.2015., Vinkovci (Suzana Pajić i Tatjana Međimurec)
- Dan polja – zaštita ratarskih usjeva SZB iz programa Bayer, 11.6.2015. Slavonski Brod (Siniša Hrgović i Tatjana Međimurec)
- Radionica u sklopu programa „Twinning Project HR 11 IB AG 01 - Training of Trainers for dissemination of information Zagreb (APRRR)“, Zagreb, 11., 15. i 16.6.2015. (Iva Majhen Vlašiček, Ivan Ključec, Nikola Gržan i Suzana Pajić)
- Dan polja strnih žitarica – Bc Institut, Donji Vidovec, 16.6.2015. (Suzana Pajić, Tatjana Međimurec, Dragica Tresk Penezić)
- Dan polja Poljoprivrednog Instituta, Osijek, 2.9.2015. (Željko Klaić)
- Edukacija "Povećanje sadržaja proteina u zrnju pšenice", Kutina, 17.9.2015. (Nikola Gržan, Iva Majhen Vlašiček, Vesna Alasić, Suzana Pajić, Mara Bogović, Ivan Han, Ružica Kovačević, Ljubomir Duvnjak, Ivan Ključec, Mihaela Čunil, Vesna Petrov, Gordan Sučić, Mladen Konjević, Željko Klaić, Vlado Bistović, Nenad Đura, Marijan Matokanović, Marina Kalistović, Mirjana Rastija Novak, Dragica Tresk Penezić, Maja Međurečan, Anica Pavičić, Ivica Lovrinčević, Mato Nikolić, Slavko Kopilović, Tomislav Mikel, Grozdana Grubišić Popović, Tatjana Međimurec, Siniša Hrgović, Ivan Danjek)
- Centralni dani polja kukuruza – Monsanto i Bayer, u Križevcima, 18.9.2015. (Tatjana Međimurec)
- Centralni dan polja Bc hibrida kukuruza, Rugvica, 22.9.2015. (Tatjana Međimurec, Suzana Pajić)
- Sudjelovanje na forumu o klimi, u Zagrebu 2.10.2015. (Mara Bogović, Suzana Pajić)
- Regionalni dan polja kukuruza, u Križevcima 15.10.2015. (Tatjana Međimurec)

- KrONOPLJA-predavanja i radionice, u Zagrebu u sklopu sajma Mystic i organica vezano uz proizvodnju industrijske konoplje, Zagreb, 17.10.2015. (Dragica Tresk-Penezić, Mara Bogović, Marina Kalistović)
- Sudjelovanje na 8. međunarodnom kongresu Oplemenjivanje bilja, sjemenarstvo i rasadničarstvo, Sveti Martin na Muri, 11.- 13.11. 2015.(Suzana Pajić, Siniša Hrgović, Mara Bogović, Tatjana Međimurec)
- Sudjelovanje na BASF-ovoj prezentaciji, Zagreb 26.11.2015. (Siniša Hrgović, Tatjana Međimurec)
- Poslovno-stručni skup-Belchim-Crop Protection, Bizovac, 8.-9.12.2015. (Suzana Pajić)
- Sudjelovanje na 5. znanstveno-stručnom skupu Okolišno prihvatljiva proizvodnja kvalitetne i sigurne hrane 11.12.2015. u Osijeku (Marina Kalistović)
- Izazovi u suvremenoj pčelarskoj proizvodnji, Sveta Nedelja, 14.12.2015. (Nikola Gržan, Miran Gortan)

Savjetodavna služba je koncem godine započela s edukacijom poljoprivrednika u sklopu strukovnog usavršavanja. Svi korisnici Programa ruralnog razvoja M10 i M11, dužni su se educirati. Svi ostali poljoprivrednici imaju mogućnost grupne edukacije u trajanju do 60 sati o tehničkom unaprjeđenju gospodarstva, ovisno o proizvodnji s kojom se bave. Za potrebe provođenja Mjere 01 „Prenošenje znanja i aktivnosti informiranja“ izrađene su stručne prezentacije iz područja ratarske proizvodnje. Svoj doprinos u 2015. godini dali su Suzana Pajić, Mara Bogović, Dragica Tresk Penezić, Nikola Gržan, Iva Majhen Vlašiček, Mladen Konjević, Ivan Ključec i Tatjana Međimurec.

Znatan dio vremena tijekom protekle godine svi službenici ratarske specijalnosti koji su ovlašteni predavači za provođenje izobrazbe o održivoj uporabi pesticida, proveli su u organizaciji, izvođenju i administriranju edukacija, a aktivnosti edukacije za poljoprivrednike korisnike M10 i M11 Programa ruralnog razvoja započete su tek koncem 2015. godine. Svi službenici sudjeluju u izvođenju ovih edukacija, sukladno kompetencijama.

■ Tijekom vegetacije savjetnici ratari pratili su i analizirali stanje ratarskih usjeva te preporučivali mjere za smanjenje posljedica nedostataka obočina i visokih temperatura tijekom ljetnih mjeseci, a zatim prekomjernih količina obočina, plavljenja oranica i trajnih travnjaka tijekom listopada, osobnim radom na terenu i/ili putem mrežne stranice Savjetodavne službe te ostalih medija.

HORTIKULTURA

1. Nacionalna strategija Shema školskog voća i povrća

Shema školskog voća i povrća (Shema), koja se u RH provodi od školske godine 2013./2014., s ciljem djelovanja na prehrambene navike tj. povećanje potrošnje voća i povrća u svakodnevnoj prehrani kod djece školskog uzrasta, nastavila se provoditi i u školskoj godini 2014./2015. u svim razredima od 1. do 8. osnovnih škola. Temeljem podnesenog Godišnjeg plana aktivnosti i odlukom ministra poljoprivrede Savjetodavna služba ostala je tijelo nadležno za komunikaciju u okviru *Sheme*, s obvezom da organizira predavanja na regionalnoj i lokalnoj razini u cilju edukacije djece, njihovih roditelja, nastavnika i šire javnosti o važnosti *Sheme* za oblikovanje zdravih prehrambenih navika u doba odrastanja i za sprečavanje rasipanja hrane, što u konačnici treba rezultirati smanjenjem pretilosti, dijabetesa i bolesti srca u dječjoj dobi i ograničenja unosa hrane s visokim sadržajem masti, šećera i soli.

Sukladno odobrenom Godišnjem planu aktivnosti učinjeno je sljedeće:

- U svrhu provedbe informativne kampanje za *Shemu* na mrežnim stranicama Savjetodavne službe (www.savjetodavna.hr) postavljene su sve dostupne informacije o *Shemi*: početna stranica s osnovnim informacijama o *Shemi*, provedbeni akti kojima se *Shema* regulira (Nacionalna strategija i Pravilnik za provedbu *Sheme*), popis odabranih dobavljača; popis odobrenih škola, vodič o provedbi *Sheme* (pripremlilo Ministarstvo poljoprivrede), organigram (shematski prikaz provedbe *Sheme* i sudionika provedbe), popis predavača i teme predavanja, najava održavanja izložbi

voća i povrća i ostalih događanja vezanih uz *Shemu*, druge obavijesti o provedenim aktivnostima (praćenje medijskih nastupa, predavanja, posjeta proizvođačima i sajmovima, ostala događanja).

- Tiskani su već prepoznatljivi **promotivni letci** (osmišljeni 2013., za prvu godinu provedbe), u nakladi od 330.000 komada, koji su uglavnom poštom distribuirani svim školama, koje su sudjelovale u provedbi *Sheme*.
- U školskoj godini 2014./2015. u provedbi *Sheme* sudjelovalo je 796 osnovnih škola, odnosno oko 292.700 učenika od 1. do 8. razreda. Preostali dio letaka djelatnici Savjetodavne službe koristili su u informativne svrhe prilikom organiziranja i održavanja predavanja u školama i različitim manifestacijama (npr. manifestacije tipa „Dani jabuka.....“ i dr.). U novoj školskoj godini, 2015./2016., u provedbu *Sheme* uključilo se 770 škola.
- Pripremljen je i tiskan **Europski plakat** identičnog i prepoznatljivog izgleda, koji je Savjetodavna služba osmislila prve godine provedbe *Sheme*, a sadrži elemente koji asociraju na EU i važnost konzumacije voća i povrća za djecu i slično. Plakat je tiskan u nakladi od 5.000 komada i poštom distribuiran školama. Za svaku školu osigurano je 5 plakata: za zbornicu, oglasnu ploču, ulazna vrata ili drugo mjesto vidljivo izvan škole te za pričuvu, s obzirom na dugo razdoblje od 35 tjedana, koliko je trajala isporuka voća.
- **Predavanja** – glavna aktivnost Savjetodavne službe – organizirana su tijekom cijele školske godine (osim u vrijeme zimskih i proljetnih praznika) u suradnji sa školama, koje su sudjelovale u provedbi *Sheme*. Ponuđene teme predavanja sukladne su kompetencijama Savjetodavne službe i samih djelatnika (proizvodni aspekt kod voća i povrća). Predavači su uglavnom bili djelatnici Savjetodavne službe, specijalisti hortikulture, zaštite bilja i ostali, a ponekad su se koristili i vanjski suradnici (HZJZ i sl). Minimalno su održana po dva predavanja u svakoj školi uključenoj u provedbu *Sheme*, po slobodnom izboru škole. Bile je ponuđeno 12 različitih tema s 84 predavača.

U prvoj polovici kalendarske 2015. održana su predavanja koja pripadaju drugoj godini provedbe Nacionalnog programa *Sheme*, školskoj godini 2014./2015., a u drugoj polovici godine održana su predavanja koja

pripadaju trećoj godini provedbe *Sheme*, školskoj godini 2015./2016., jer se projekt nastavlja provoditi i u novoj školskoj godini. Analizom održanih predavanja utvrđeno je da je u 2015. iz tog naslova održano ukupno 370 predavanja, od sredine siječnja do sredine lipnja i od listopada do prosinca, koja je pohađalo nešto više od 21.000 učenika, prema pokazateljima u tablici 1, koja je sastavni dio Izvješća. Utvrđeno je također da u dvije županije (Istarska i Dubrovačko-neretvanska) u tom razdoblju nije održano ni jedno predavanje. Razlog je tome manjak interesa škola i njihovih predstavnika za organiziranje predavanja, unatoč tome što su

djelatnici Savjetodavne službe više puta kontaktirali s njima pismenim putem (elektronički i poštom) i telefonski.

Analizom nazočnosti na predavanjima utvrđeno je da su od ponuđenih tema najčešće organizirane one na zahtjev škola te time i najinteresantnije, bile sljedeće: Voće, povrće i zdravlje; Vrste voća koje uzgajamo u Hrvatskoj; Koje vrste povrća rastu u našem kraju?; Kakvu jabuku volimo jesti? i Upoznajmo korisne i štetne kukce u voćnjaku.

2. Specijalističko usavršavanje djelatnika specijalnosti hortikulture – radionice, tečajevi, predavanja, seminari, simpoziji i dr.; manifestacije i stručni skupovi; rad koordinatora

Vrsta aktivnosti	Tema	Vrijeme	Mjesto	Broj djelatnika
Dan masline i maslinovog ulja „OBLICA FEST 2015.“	Sudjelovanje na stručnom skupu s 3 teme	31. siječnja	Brač	3
MASLINA 2015. SPLIT	Sudjelovanje na stručnom skupu i prikaz rezidbe	21.-22. veljače	Split	5
10. savjetovanje hrvatskih voćara s međunarodnim sudjelovanjem	7 izlaganja voćarskih tema na 4 sekcije	26.-28. veljače	Sv. Martin na Muri	5
Prikaz rezidbe električnim škarama	Radionica u organizaciji HVZ i Savjetodavne službe	10. ožujka	Velika Mlaka	2
Stručna radionica integrirane proizvodnje	Izlaganje: Uvođenje novih voćnih vrsta u integriranu proizvodnju	17.-18. ožujka	Vrbovec	8
Noćnjak 2015.	Sabor maslinara i uljara i Radionica o aktualnostima u maslinarstvu	26.-29. ožujka	Trogir - Kaštela -Marina	7
5. dani božura	Posjet i obilazak OPG-a Ledinski	10. svibnja	Kovačevac	2
Konferencija Poslovnog dnevnika	Snaga hrvatske hrane	12. svibnja	Zagreb	2
11. izložba cvijeća Zagrebačke županije	Povjerenstvo za ocjenjivanje izložbenog prostora – predsjednica	15. svibnja	Zaprešić	1
Dani jagoda grada Zagreba i Zagrebačke županije	Sudjelovanje otvaranju manifestacije	16. svibnja	Zagreb	2
Dani zagrebačkih jagoda	Ocjenjivanje plodova jagoda	2. lipnja	Kuće kod V. Gorice	2
ORIOVITA 2015.	Organoleptičko ocjenjivanje uzoraka vina	3. lipnja	Oriovac	6

I. konferencija Ministarstva zaštite okoliša i prirode	Izrada i provedba Strategije niskougličnog razvoja RH za razdoblje do 2030.	9. lipnja	Zagreb	1
Izvješće Savjetodavne službe	Stanje višegodišnjih nasada u Republici Hrvatskoj u uvjetima ekstremne suše i preporuke	srpanj	RH	20
Radionica u organizaciji tvrtki E.T.N. i Begerow	Edukativna enološka predavanja uoči berbe grožđa	21. kolovoza	Križevci	3
10. međunarodni voćarski sajam	Okrugli stol u organizaciji HVZ	4. rujna	Donji Kraljevec	2
Stručni tematski skup HGK	Lokalni i regionalni sajmovi u funkciji razvoja gospodarstva	30. rujna	Zagreb	3
XIII. Senzoričko ocjenjivanje meda Zagrebačke županije	Član ocjenjivačke komisije	13. listopada	Vrbovec	2
Berba grožđa roda 2015.	Izvješće o zdravstvenom stanju grožđa i procjena berbe, analiza klimatskih prilika i berbe grožđa	kolovoz – listopad	sva vinogorja RH	specijalisti hortikulture
13. županijska i 10. regionalna izložba jabuka i voćnih prerađevina „Jabučini dani“	Organiziranje izložbe i okruglog stola o proizvođačkim organizacijama te vođenje istog	16. i 17. listopada	Đakovo	13
Svjetski dan jabuke	Izložba jabuka – starinske i nove sorte	20. listopada	Sv. Martin na Muri	2
Dani jabuka – Požega 2015.	Prisustvovanje svečanom otvorenju izložbe	24. listopada	Požega	4
Izvanredne mjere u sektoru voća (jabuke i mandarine)	Informiranje i pomoć proizvođačima jabuka i mandarina u prikupljanju dokumentacije	listopad – studeni	Kontinentalna RH + Dolina Neretve	svi
Radionica Savjetodavne službe	Provedba mjera	29. listopada	Provedba mjera PRR-a	16
SABATINA 2015.	Analiza berbe grožđa za Sabor vinogradara. Organiziranje i vođenje stručnog skupa Savjetodavne službe	5.–8. studenoga	Tučepi	7
1. hrvatski stručni skup iz proizvodnje povrća	Suorganizatorstvo skupa u suradnji s Gospodarskim listom. Održavanje izlaganja.	18.–20. studenoga	Opatija	12
Radionica za djelatnike Savjetodavne službe specijalnosti zaštite bilja	Izlaganje o PO - novosti	26.–27. studenoga	Vrbovec	1

Okrugli stol Gospodarskog lista i Hrvatskog novinarskog društva	Program ruralnog razvoja i dodjela sredstava natječaja	16. prosinca	Zagreb	1
II. konferencija Ministarstva zaštite okoliša i prirode	Strategija niskougličinog razvoja RH za razdoblje do 2030. s pogledom na 2050.	18. prosinca	Zagreb	1
Radio Sljeme	Suradnja na realizaciji radioemisije „Vikend u voćnjaku“ (16 stručnih priloga)	rujan - prosinac	-	10
Povjerenstva i stručne radne grupe Ministarstva poljoprivrede	Sudjelovanje u radu 5 povjerenstava i 1 stručne radne grupe	siječanj - prosinac	Zagreb	1

3. Publikacije Savjetodavne službe (letci, brošure, Koraci do..... i dr.)

Brošure:

- Judita Gerber: Proizvodnja presadnica u zaštićenom prostoru (materijal pripremljen 2015. i objavljen početkom 2016.)
- Neki specijalisti hortikulture: Kalendar radova u poljoprivredi.

Koraci do ...

- Tanja Lasić-Jašarović: Koraci do stavljanja voćnih vina u promet;

- Judita Gerber, Sunčica Dombaj: Koraci do registracije OPG-a za preradu povrća;
- Marijo Car: Koraci do ostvarivanja potpore iz „Nacionalnog programa pomoći sektoru vina 2014. - 2018.“;
- Mijo Gašparović: Koraci do registracije destilerije alkoholnih pića.

VIŠNJA
MARASKA

ANALIZA BERBE GROŽĐA 2015.

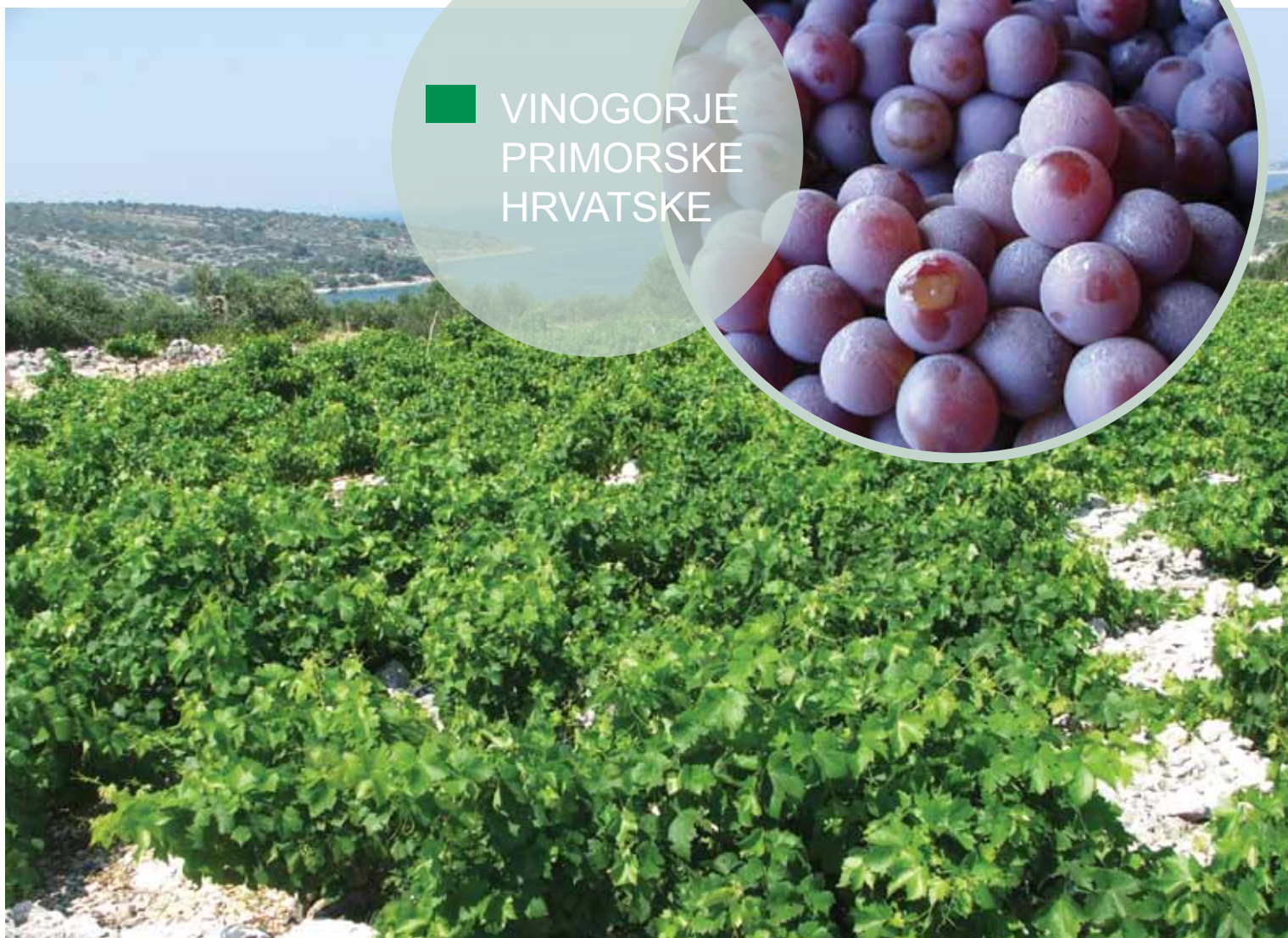
Temeljem analize podataka dobivenih s terena, o zdravstvenom stanju grožđa i procjeni prinosa grožđa roda 2015. u vinogorjima Republike Hrvatske, pripremljena je sljedeća tablica:

Regija Primorska Hrvatska (NN 74/12, 80/12, 48/13, 159/13)	Šećeri (°Oe)	Napomena
<p>5 PODREGIJA, 33 VINOGORJA</p> <p>Zastupljene sorte: malvazija istarska, trebbiano toscano, borgonja, trbljan, žlahtina, chardonnay, debit, sauvignon bijeli, maraština, gegić, kujundžuša, okatica bijela, pinot sivi, rudežuša, vugava, malvasija, zlatarica, smedrevka, kadarun, carignan, cinsaut, teran, gegić, cabernet sauvignon, merlot, cabernet franc, sansigot, syrah, plavac mali, babiće, vranac, plavina, grenache crni i bijeli, lasina, ninčuša, zlatarica, crljenak</p>	64-110	<p>Ekstremna suša na cijeloj regiji, nije bilo bolesti ni štetnika, znatne štete od ptica i divljih svinja – 20 do 30 %. Grožđe zdravo do vrhunsko. Ponegdje veći prinosi od 15 do 30 %. Visoki šećeri i nešto niže kiseline.</p> <p>U srpnju i početkom rujna grmljavinsko nevrijeme s tučom (Umag, Novigrad, Višnjan, Imotsko polje). Prinosi manji i do 70 %. U podregija Hrvatska Istru djelomično već prošle i pogotovo ove godine (Buje, Brtonigla, Umag, Novigrad, Kaštelir-Labinci) vrlo vidljivi simptomi fitoplazme Flavescens dorée ili zlatne žutice vinove loze. U pojedinim vinogradima berba potpuno izostala, a kod većine njih prinosi smanjeni. Mnogi vinogradi iskrčeni, a dosta ih se još treba krčiti.</p>
Regija Zapadna kontinentalna Hrvatska	Šećeri (°Oe)	Napomena
<p>5 PODREGIJA, 25 VINOGORJA</p> <p>Zastupljene sorte: škrljet, kraljevina, graševina bijela, chardonnay, pinot bijeli i sivi, rizling rajnski, sauvignon bijeli, muškat žuti, muškat ottonel, rizvanac, traminac, silvanac zeleni, štajerska belina, manzoni bijeli, moslavac, neuburger, frankovka, pinot crni, zweigelt, portugizac, regent, syrah, vranac</p>	70-115	<p>Na dijelovima nekih vinogorja mraz u travnju (Ozalj – Vivodina, Stubičko vinogorje) i tuča tijekom ljeta smanjili prinose (Plešivica, Sv. Jana, Ozalj-Vrhovec, M. Bistrica, Međimurje) 15 – 50 % - lokalno. Povoljni vremenski uvjeti tijekom dozrijevanja grožđa pozitivno utjecali na nakupljanje šećera i opadanje ukupnih kiselina. Temperature na suncu nerijetko preko 50 °C, neke sorte (RR, manzoni bijeli) stradale od prejakog insolacije - u vinogradima u kojima je prerano i/ili prejako „otvorena“ zona grožđa - ožegotine na grozdovima. Prinosi prosječni, kvaliteta grožđa izvrsna. Dio proizvođača ostavio grožđe za predikatne berbe.</p>

Regija Zapadna kontinentalna Hrvatska	Šećeri (°Oe)	Napomena
<p>2 PODREGIJE, 13 VINOGRJA</p> <p>Zastupljene sorte: graševina bijela, rizling rajnski, traminac, chardonnay, pinot bijeli i sivi, sauvignon bijeli, silvanac zeleni, portugizac, frankovka, pinot crni, cabernet sauvignon, cabernet franc, zweigelt, merlot</p>	68-105	<p>Godina vrlo povoljna za sve sorte. Zbog suše u pojedinim vinogradima, koji su slabije kondicije, prinosi manji za oko 20 %. Velike štete od sivog groždanog moljca, što je uz kišu zadnjih dana pred berbu dovelo do značajne pojave botritisa (llok). Topla i sunčana godina, dobri prinosi, visoki šećeri i dovoljno svježine u vinima. Prinosi grožđa za 15-20 % veći nego prošle godine. Nije bilo tuče. Zdravstveno stanje zadovoljavajuće. Očekuju se snažna vina s velikim potencijalom i mogućnošću dugog čuvanja.</p>

VINOGRJE
PRIMORSKE
HRVATSKE

ZAŠTITA BILJA

Izvješće o radu na poslovima zaštite bilja u 2015. godini

Savjetodavna služba, kao specijalizirana javna ustanova za obavljanje poslova poljoprivredno-savjetodavne djelatnosti u poljoprivredi, u sklopu svojeg djelovanja organizirala je sustav Izvještajno-prognoznih poslova (IPP) za zaštitu bilja.

Od ukupnog broja zaposlenih u Savjetodavnoj službi 29 je specijalista zaštite bilja koji su zaduženi za organizaciju i provedbu izvještajno-prognoznih poslova na razini županija. Tijekom vegetacijske sezone 2015. godine od ukupnog broja specijalista zaštite bilja sezonu je odradilo njih 26.

Pomoću računalnih modela prognoze i CDA uređaja praćen je razvoj i rizik od pojave određenih gospodarski značajnih biljnih bolesti i štetnika (*Venturia inaequalis*, *Plasmopara viticola*, *Phytophthora infestans*, *Blumeriella jaapii*, *Cydia pomonella*, *Archyips podana*, *Leucoptera malifoliella*, *Adoxophyes orana*, *Cydia molesta*, *Anarsia lineatella*, *Cydia funebrana*, *Rhagoletis compleata*, *Rhagoletis cerasi*, *Lobesia botrana*, *Eupoecilia ambiguella*, *Bactrocera oleae*, *Prays oleae*, *Mamestra brassicae*, *Ostrinia nubilalis*).

Let štetnika i njihova pojava praćeni su feromonskim mamcima, ljepljivim pločama i lovkama. Pojava biljnih bolesti prognozira se na temelju meteoroloških podataka, dok se prognoze vezane uz suzbijanje korova temelje na fazama razvoja usjeva.

Na razini svake županije vodilo se računa o ekonomskoj važnosti tj. zastupljenosti pojedinih kultura kako bi one bile obuhvaćene nadzorom.

Broj lokaliteta s postavljenim fromonima u 2015. godini

	Broj lokaliteta
<i>Cydia pomonella</i>	54
<i>Leucoptera malifoliella</i>	54
<i>Archyips podana</i>	24
<i>Adoxophyes orana</i>	24
<i>Pandemis heparana</i>	24
<i>Cydia molesta</i>	39
<i>Anarsia lineatella</i>	39
<i>Cydia funebrana</i>	29
<i>Eupoecilia ambiguella</i>	69
<i>Lobesia botrana</i>	69
<i>Prays oleae</i>	45
<i>Bactrocera oleae</i>	45
<i>Mamestra brassicae</i>	9
<i>Rhagoletis cerasi</i>	4
<i>Ragoletes compata</i>	4
<i>Ostrinia nubilalis</i>	8
Ukupno	540

Tijekom vegetacijske sezone 2015. godine meteorološke smo podatke prikupljali s pomoću 98 CDA uređaja (Metos, Agra).

Na temelju podataka prikupljenih u izvještajnim poslovima, u prognoznim poslovima predviđana je jačina pojave te optimalni rokovi i mjere suzbijanja štetnih organizama.

Tijekom 2015. godine objavljeno je na mrežnoj stranici Službe (<http://www.savjetodavna.hr>) 840 preporuka za zaštitu bilja. Objavljivali smo preporuke i u lokalnim medijima: 57 lokalnih radiopostaja, 20 županijskih tiskovina, 155 oglasnih ploča, 15 mrežnih portala udruga, ukupno 247 različitih medija.

Preporuke se šalju putem besplatne e-pošte svim korisnicima, koji su se registrirali na tu uslugu putem mrežne stranice. Putem *newslettera* preporuke za zaštitu bilja primalo je 2960 korisnika.

Svakodnevno smo zapimali brojne upite proizvođača o mjerama zaštite, intenzivno smo ih obilazili kako bismo temeljem pregleda njihovih usjeva/nasada pružili što kvalitetniji savjet i preporuku.

U okviru edukacije o održivoj uporabi pesticida u većini županija savjetnici zaštite bilja imaju zaduženje koordinatora te su znatno pridonijeli dobrim rezultatima Službe.

Specijalisti zaštite bilja bili su uključeni i u realizaciju Nacionalne strategije za provedbu *Sheme školskog voća i povrća* te su održali niz predavanja u osnovnim školama. U provedbi istraživanja FADN-a uključena su tri djelatnika zaštite bilja.

Dio savjetnika sudjelovao je na brojnim stručnim skupovima, simpozijima, seminarima i manifestacijama.

U veljači je održan 59. Seminar biljne zaštite na kojem je bilo prijavljeno osam tema:

- „Fauna kukaca u nasadima aronije tijekom 2014.“ (Ž. Oštrkapa-Međurečan, M. Ševar)
- „Problemi u proizvodnji mandarina tijekom 2014.“ (I. Tomac Talajić)
- „Osvrt na probleme u zaštiti masline na području srednje Dalmacije“ (G. Kožarić-Silov)
- „Prognoza i suzbijanje plamenjače vinove loze u Međimurju tijekom 2014.“ (M. Šubić)
- „Pojava i razvoj plamenjače krumpira u Međimurju tijekom 2014.“ (M. Šubić)
- „Metoda konfuzije u suzbijanju jabukova i breskvi- na savijača u nasadima jabuke te grozdovih moljaca u vinogradima u Međimurju tijekom 2014.“ (M. Šubić)
- „Proširenje poznatih štetnika na novo uvedene kulture u RH“ (J. Berić)
- „Prva iskustva Savjetodavne službe u provođenju OUP“ – okrugli stol (A. Radić, A. Horvatić)

Na Konferenciji ECPA o sigurnoj i održivoj uporabi pesticida, koju je organizirala udruga CROPA u lipnju 2015. godine Savjetodavna služba predstavila je partnerstvo i suradnju s Udrugom CROCPA. (Ž. Oštrkapa-Međurečan)

Tijekom listopada 2015. u posjet/nadzor stigla je inspekcija FVO u Upravu kvalitete hrane i fitosanitarne politike, Ministarstva poljoprivrede. Sudjelovali smo u radu inspekcije FVO te je za vrijeme audita prezentirana organizacija i rad izvještajno-prognoznih poslova Savjetodavne službe. Tom prigodom dati su i iscrpni odgovori na brojne upite od strane inspektora FVO o provođenju IPP-a u RH.

U svrhu poboljšanja obavljanja izvještajnih i prognoznih poslova u organizaciji Savjetodavne službe održane su dvije specijalističke edukacije. U mjesecu lipnju za devetoro djelatnika s područja Mediterana održana je edukacija o provođenju laboratorijske analize za ocjenu prisustva i intenziteta napada uzročnikom paunovog oka (*Spilocaea oleagina*) primjenom metode s lužinom. Edukaciju su održali stručnjaci Zavoda za zaštitu bilja, Solin-HCPHS koja je ocijenjena kao vrlo korisna i dobro organizirana.

Krajem studenog organizirana je Radionica za specijaliste zaštite bilja u Vrbovcu. Stručnjaci Zavoda za zaštitu bilja – HCPHS obradili su osam stručnih predavanja iz područja zaštite bilja te dvije stručne teme prezentirali su stručnjaci Savjetodavne službe (mr. sc. Ševar, mr. sc. Šubić). Tom prilikom predložena je analiza rada savjetnika u provođenju IPP-a tijekom 2015., te su napravljeni planovi za 2016. godinu. (A. Radić).

U listopada 2015. godine proveden je otvoreni postupak javne nabave za nabavu agroklimatskih stanica, ukupno 101 agroklimatska stanica. Prispjele su četiri ponude, a odabir najpovoljnijeg ponuditelja izvršen je sukladno kriteriju ekonomski najpovoljnije ponude. Financijska sredstva osigurana su iz naplaćenih naknada za provođenje izobrazbe o sigurnom rukovanju pesticidima i pravilnoj primjeni pesticida.

Kupljena je i laboratorijska oprema za provođenje laboratorijske analize za ocjenu latentne zaraze uzročnikom paunovog oka (*Spilocaea oleagina*) za djelatnike koji su prošli edukaciju.

Nova oprema koju smo nabavili poboljšat će kvalitetu rada savjetnika u obavljanju izvještajno-prognoznih poslova.

EKOLOŠKA POLJOPRIVREDA

poljoprivrednih površina. Približavamo se postotku od 8 % ekoloških poljoprivrednih proizvođača, što je zacrtano Akcijskim planom razvoja ekološke poljoprivrede Republike Hrvatske za razdoblje 2011.-2016.

Povećanje broja goveda u ekološkom uzgoju rezultirao je i ove godine većom proizvodnjom mlijeka i sira s ekoznakom. Uspjeh radne grupe za sirarstvo Savjetodavne službe očitovao se i izgradnjom objekata za preradu mlijeka tj. proizvodnju sira i na ekološkim gospodarstvima. Ekološki pčelari povećali su broj košnica s 2.678 u 2013. na 3.649 košnica u 2014. godini. Potrošačima nude ekološki med i druge pčelinje proizvode. Zanimljivo je da u usporedbi s podacima iz 2013. u 2014. opada broj koza za 217, svinja za 161, kunića za 42 i proizvoda akvakulture za 470 t.

U području ekološke poljoprivrede u Savjetodavnoj službi je 2015. radilo deset djelatnika na terenu i viša koordinatorica za ekološku poljoprivredu u središnjem uredu u Zagrebu. Djelatnici obilaze ekološka gospodarstva te savjetima pomažu u poboljšanju proizvodnje i prerade. Pomažu u osnivanju i radu ekoloških udruga te organiziranju priredbi i manifestacija na lokalnoj razini i šire.

Razvitak ekološke poljoprivrede pridonosi razvitku poljoprivrede i prehrambene industrije, kao strateškim gospodarskim granama Republike Hrvatske. Sigurnost i kvaliteta hrane osnovni su preduvjet za osvajanje ne samo domaćeg već i globalnog tržišta. Stoga ekološki proizvodi sustavom kontrole i certificiranja potrošačima ulijevaju sigurnost i povjerenje u cjelokupan sustav proizvodnje.

Broj ekoloških proizvođača povećao se s 1.609 u 2013. godini na 2.194 u 2014. godini. Novi proizvođači, njih 585, priključili su u ekološku proizvodnju 9.478 ha poljoprivrednih površina. Ekološki proizvođači u 2014. gospodarili su s 50.054 ha, od čega je: 23.801 ha oranica, 3.789 ha voćnjaka, 931 ha vinograda, 1.471 ha maslinika, 303 ha povrća, 2.876 ha aromatičnog i ljekovitog bilja i 16.403 ha pašnjaka. Prema podacima Ministarstva poljoprivrede to je 4,03 % površina u odnosu na ukupne poljoprivredne površine Hrvatske. Službeni podaci za 2015. još nisu dostupni, a objavljuju ih APPRRR i MP. Međutim, prema nepotpunim podacima Ministarstva poljoprivrede (prosina 2015.) u 2015. je oko 800 novoupisanih ekoloških proizvođača i oko 29.000 ha novoupisanih poljoprivrednih površina. To bi u konačnici za 2015. značilo da je u ekološkoj proizvodnji oko 3.000 proizvođača i 79.000 ha poljoprivrednih površina, što bi iznosilo 6,37 % od ukupnih

Širenje spoznaje o zakonskoj legislativi i pravilima u ekološkoj poljoprivrednoj proizvodnji djelatnici Savjetodavne službe provode kroz predavanja i radionice namijenjene ekološkim proizvođačima, studentima Agronomskog fakulteta, izdavanjem letaka i brošura, te objavom priloga na mrežnoj stranici. Tijekom 2015. djelatnici su pripremili 14 priloga za mrežnu stranicu Savjetodavne službe (<http://www.savjetodavna.hr>), ali i mnogobrojne priloge za lokalne medije: tisak, radio i TV postaje. Letak Koraci do ekoznaka tiskan u prosincu 2014. i ove godine služi kao pomoć proizvođačima koji se tek namjeravaju upisati u Upisnik subjekata u ekološkoj proizvodnji.

Prema Programu ruralnog razvoja Republike Hrvatske za razdoblje 2014.-2020. u Mjeri 1 Prenošenje znanja i aktivnosti informiranja djelatnici Savjetodavne službe priredili su predavanja za ekološke proizvođače u trajanju od 6 sati u prvom turnusu i još dva puta po 6 sati u drugom i trećem turnusu. Za prvi turnus predavanja pripremljene su prezentacije na teme: Zakonska legislativa u ekološkoj poljoprivredi, Mjere zaštite od štetočina u ekološkoj poljoprivrednoj proizvodnji, Označavanje ekološkog proizvoda, Koraci do ekoznaka, Koraci do ekoznaka za ljekovito i aromatično bilje, Važnost biološke raznolikosti u voćnjaku i Važnost biološke raznolikosti u vinogradu.

Glede povećanog interesa proizvođača za proizvodnju aromatičnog i ljekovitog bilja, posebice smilja koje se pretežito uzgaja u ekološkoj proizvodnji u izdanju Savjetodavne službe tiskana je u siječnju 2015. brošura „Smilje“, autorica: Ines Pohajda, Gordana Dragun, Lea Puharić Visković (ISBN 978-953-6763-51-1). Osim smilja, povećan je interes za sadnju i uzgoj divlje ruže (šipka) u kontinentalnom dijelu Hrvatske.

Ekološki proizvođači radom kroz udruge i zadruge lakše nastupaju prema trgovinama i prodaju svoje svježe ili pak prerađene proizvode. Osvojene nagrade za kvalitetu ekoloških proizvoda (vino, maslinovo ulje) na svjetskim sajmovima i izložbama govore da naši proizvođači zadovoljavaju stroge uvjete kvalitete. Ekološki proizvodi imaju kupca i mogu se prodati na našem tržištu. No ostaje činjenica da su uvjeti za preradu i doradu ekoloških proizvoda zahtjevni. Ohrabruje spoznaja da broj ekoloških proizvođača raste iz godine u godinu te da se ekološki proizvodi mogu kupiti i u trgovačkim lancima.

Ekološka proizvodnja poljoprivrednih i prehrambenih proizvoda poseban je sustav održivoga gospodarenja u poljoprivredi i šumarstvu, pri čemu ne treba zaboraviti na važnost proizvodnje organskog gnojiva, kao osnove za ekološku proizvodnju i uzgoj bilja, ali ni na važnost uzgoja i njege oprašivača poljoprivrednog bilja. Bez oprašivanja i oprašivača nema ni poljoprivrednog bilja. Očekuje se aktivnije učešće znanstvenih institucija kod istraživanja u ekološkoj poljoprivrednoj

proizvodnji. Nedostaju manji pogoni za preradu svježih proizvoda. Poželjno je da se više proizvođača koristi istim pogonom, čime bi se smanjili troškovi investicije. Međutim, organiziranost proizvođača u zadruge radi lakšeg plasmana gotovih proizvoda i prerađevina je slaba. Udruživanje u udruge i zadruge prijeka je potreba ekoloških proizvođača, jer samo organiziranim nastupom moguće je osvojiti prije svega domaće tržište, a zatim i dio tržišta EU.

Povećanjem broja ekoloških proizvođača i površina pod ekološkom poljoprivredom očekuje se povećan obim poslova na terenu. Uz postojeći broj savjetnika za ekološku poljoprivredu predlaže se prijam novih djelatnika.

■ Ekološki proizvođači radom kroz udruge i zadruge lakše nastupaju prema trgovinama i prodaju svoje svježe ili pak prerađene proizvode. Osvojene nagrade za kvalitetu ekoloških proizvoda (vino, maslinovo ulje) na svjetskim sajmovima i izložbama govore da naši proizvođači zadovoljavaju stroge uvjete kvalitete. Ekološki proizvodi imaju kupca i mogu se prodati na našem tržištu. No ostaje činjenica da su uvjeti za preradu i doradu ekoloških proizvoda zahtjevni. Ohrabruje spoznaja da broj ekoloških proizvođača raste iz godine u godinu te da se ekološki proizvodi mogu kupiti i u trgovačkim lancima.

■ KORISNI
KUKCI -
BUBAMARA

RIBARSTVO

U 2015. godini, savjetodavni rad u ribarstvu najvećim je dijelom nastavak aktivnosti započetih u 2014. godini, koje se sažeto mogu opisati kao priprema subjekata u ribarstvu za usvajanje pravne stečevine Europske zajednice te za korištenje potpora koje su postale dostupne pristupanjem RH u EU.

Ribari i uzgajivači riba i školjkaša organizirani su kroz udruženja i zadruge. Ceh ribara RH pri HOK-u i Udruženje ribarstva i prerade ribe pri HGK institucionalno obuhvaćaju sve subjekte u ribarstvu u RH. Radi povećanja učinkovitosti u ostvarivanju zajedničkih interesa ribari su se dodatno organizirali u ribarske zadruge i udruge. Priznate ribarske zadruge (19) osnovale su Savez ribarskih zadruga, a uzgajivači riba i školjkaša udružili su se u „Klaster marikulture“. Posebni oblici udruživanja, prema ribolovnim alatima, nazivaju se koordinacije, kočara, plivaričara i malih ribolovnih alata. Organiziranost subjekata u ribarstvu temelj je savjetodavnog rada u ribarstvu jer omogućava kompenzaciju malog broja savjetnika. Savjetodavna služba je u 2015. godini povećala broj savjetnika za ribarstvo (s tri na pet), što je omogućilo teritorijalno ravnomjernije pružanje savjetodavnih usluga u morskom ribarstvu.

Nova Zajednička ribarstvena politika EU (ZRP) donosi važne promjene u ribarstvu, posebno zagovara regionalizaciju ribolova i akvakulture te uvodi praksu aktivnog učešća ribolovnog i uzgojnog sektora, u razradi i provođenju ribarstvene politike. Sukladno novoj ZRP Europska komisija je pokrenula proces izrade višegodišnjeg plana upravljanja za ribolov sitne plave ribe u Jadranskom moru. Veličina ribolovne flote RH, količina ulova (više od 90 % ulova RH), broj zaposlenih na ribarskim brodovima i vezana preradbena industrija

temeljno određuju velik interes RH za višegodišnji plan upravljanja za sitnu plavu ribu za Jadran. Povodom novih inicijativa sektor ribolova dodatno se organizirao i istaknuo svoje predstavnike u regionalnom savjetodavnom tijelu (MEDAC), gdje smo sudjelovali kao stručna potpora našim predstavnicima u pripremi za sudjelovanje te povremeno i kao predstavnici Uprave ribarstva na međunarodnim sastancima.

Paralelno s inicijativom Europske komisije (EK) za izradu višegodišnjeg plana upravljanja, u tijeku je provođenje inicijative za uspostavu regionalnog plana upravljanja za širu zonu Jadranskog mora na razini GFCM, koji osim zemalja članica EU uključuje i Crnu Goru i Albaniju. U svrhu usklađivanja znanstvenih rezultata i mjera upravljanja ribolovom u Jadranskom moru ministar je osnovao Radnu skupinu za GFCM, a za predsjednika radne skupine imenovan je viši koordinator za ribarstvo Savjetodavne službe. Radna skupina za GFCM usko je surađivala s Upravom ribarstva i predstavnicima ribara na analizi prijedloga i dokumenta koja produciraju radna tijela GFCM. Zbog paralelnog procesa izrade plana upravljanja isti je tim surađivao i u procesu predstavljanja RH u EK i na MEDACU. To je podrazumijevalo sudjelovanja na pripremnim sastancima koji su se odvijali kroz radionice projekta ADRI-AMED, radionice EK za sudjelovanje na SAC (GFCM), sudjelovanje na SAC-u i na GFCM-u. Ovaj dio posla Savjetodavne službe formalno je evidentiran kao rad za Ministarstvo poljoprivrede, međutim proveden je kao interaktivna aktivnost u koju je stalno bio uključen sektor ribarstva kako bi se kontinuirano usklađivali interesi sektora i stručni administrativni okvir za upravljanje obnovljivim resursima ribarstva. Uloga savjetodavne službe u tom procesu bila je informiranje i edukacija sudionika, s ciljem uspostave potrebne kvalitete u suradnji.

Nakon usvajanja strateških dokumenata za programsko razdoblje (2007.-2013.) uslijedilo je korištenje sredstava potpore iz „Fonda za ribarstvo“ koji je u 2015. godini u potpunosti iskorišten. Za navedeno programsko razdoblje planirana je mogućnost korištenja potpore za trajnu i privremenu obustavu ribolova te za proizvodne investicije u akvakulturi. Osim EU Fonda za ribarstvo, subjekti u ribarstvu imali su mogućnost korištenja i nacionalnih potpora koje su dijelom privremeno prenesene iz pred-pristupnog razdoblja pristupanja RH u EU. Savjetodavna služba je savjetima pomagala potencijalnim korisnicima namjenskih sredstava izravnim savjetima te je sudjelovala u radnim tijelima Ministarstva poljoprivrede – Uprave ribarstva, kako bi se postigla

što veća učinkovitost u korištenju planiranih sredstava potpore. Djelatnici savjetodavne službe sudjelovali su u radu:

- Odbora za praćenje provedbe Operativnog programa za ribarstvo Republike Hrvatske za programsko razdoblje 2007.-2013.
- Povjerenstva za rješavanje po prigovorima u okviru mjere 1.1.
- Povjerenstva za rješavanje po prigovorima u okviru mjere 1.2.
- Povjerenstva za rješavanje po prigovorima u okviru mjere 2.1.
- Povjerenstvo za izradu Pravilnika o ribarskim zadrugama

U 2015. godini pripremljen je, izrađen i prihvaćen Operativni program za pomorstvo i ribarstvo za programsko razdoblje 2014.-2020. Aktivnim sudjelovanjem pridonijeli smo procesu izrade kroz komunikaciju sa sektorom radi pripreme sektora za sudjelovanje u procesu izrade te izravnim prijedlozima prema Upravi ribarstva koja je bila nositelj izrade Operativnog programa. Kako bi se operativni program mogao provesti formiran je Odbor za praćenje provedbe Operativnog programa za ribarstvo Republike Hrvatske za programsko razdoblje 2014.-2020., gdje Savjetodavna služba sudjeluje kroz članstvo u Odboru.

Za razumijevanje i predstavljanje sektora prema EU vrlo je važno kvalitetno prikupljati podatke o ulovu i uzgoju. Nositelj je tih aktivnosti Uprava ribarstva. Među podacima koje treba prikupiti jesu i podaci za socioekonomsku analizu ribarskog sektora. Savjetnici Savjetodavne službe zajedno s djelatnicima Uprave ribarstva proveli su anketiranje slučajno odabranih subjekata u ribarstvu, što je obuhvaćalo i pomoć ribarima i uzgajivačima da pravilno i potpuno ispune postavljene ankete.

Predstavnici Savjetodavne službe sudjelovali su i u radnim tijelima Ministarstva poljoprivrede za izradu propisa koji se odnose na upravljanje resursima i uređenje tržišta ribarstva i proizvoda ribarstva. U protekloj godini doneseni su Pravilnik o pasivnim ribolovnim alatima i Pravilnik o priznavanju organizacijama proizvođača u ribarstvu i akvakulturi i međustrukovnim organizacijama, dok je Pravilnik za ribolov u zaštićenim ribolovnim područjima ostao u fazi razrade.

Savjetodavna služba je tijekom 2015. godine nastavila suradnju i s jedinicama lokalne i regionalne samouprave. Savjetodavnim radom prema razvojnoj agenciji (RERA) u Splitsko-dalmatinskoj županiji (SDŽ) dana je podrška pripremi podloga za osnivanje lokalnih akcijskih grupa za ribarstvo (FLAG) te za pripremu strategije razvoja ribarske infrastrukture SDŽ. Zadarska županija je, kroz projekt IPA-Adriatica ECOSEA, bila korisnik projektnih zadataka uspostave polikulture ribe i školjkaša te uspostave organizacije proizvođača u ribarstvu. Aktivnim sudjelovanjem u projektu Savjetodavna služba je pridonijela osnivanju prve organizacije proizvođača u ribarstvu u RH. U 2015. godini RZ „Omega 3“ je priznata u organizaciju proizvođača, što je zadruzi dalo mogućnost za kvalitetnije i potpunije sufinanciranje razvoja iz Fonda za pomorstvo i ribarstvo EU. Sve je veći interes lokalnih zajednica za osnivanje lokalnih akcijskih grupa u ribarstvu (FLAG). U tom smislu uspostavljena je suradnja s postojećim lokalnim inicijativama te se očekuje sve veća potreba za savjetodavnim radom u budućnosti.

Izravnim savjetovanjem provedeno je informiranje i educiranje ribara i uzgajivača. Pojedinačnim savjetovanjem pružana je pomoć u rješavanju konkretnih problema s kojima su ribari i uzgajivači bili suočeni. To se odnosilo na pomoć u prijavljivanju gospodarskih programa za zakup državnog poljoprivrednog zemljišta pod ribnjacima, razumijevanju propisa vezanih za djelatnost ribarstva, otvaranje novih uzgajališta, na nabavku novih plovila, mogućnost otkupa povlastica za ribolov te uvođenje novih tehnoloških rješenja. Uzgajivači i ribari također su obavještavani o provedbi modela poticanja proizvodnje u ribarstvu i informirani o mogućnostima koje proizlaze iz Pravilnika o organizacijama proizvođača u ribarstvu i akvakulturi i međustrukovnim organizacijama te iz Pravilnika o dodjeli novčanih sredstava za održavanje ekosustava šaranskih ribnjaka u 2015. godini. Najveći interes ribara i uzgajivača bio je vezan za razumijevanje EU propisa te za korištenje nacionalnih potpora za ribarstvo. Informiranje i edukacija provedeni su i korištenjem grupnih metode savjetovanja. To su bile prvenstveno radionice i predavanja što je najprikladniji način za rad s udruženim ribarima i uzgajivačima. Udruženi ribari i uzgajivači pokazuju najveći interes za prilike koje se otvaraju kroz primjenu zajedničkog uređenja tržišta u EU, što se posebno odnosi na osnivanje organizacija proizvođača u ribarstvu. Osim edukacije ribara i uzgajivača obavljena je i terenska edukaciju djelatnika ribarske inspekcije i Uprave ribarstva, o proizvodno-tehnološkim karakteristikama uzgoja slatkovodnih vrsta riba i drugih vodenih organizama.

AGROEKONOMIKA

Tim stručnjaka iz specijalističkog područja agroekonomika u prošloj godini činilo je devet djelatnika specijalista u podružnicama i viša koordinatorica u središnjem uredu Savjetodavne službe u Zagrebu. U stručnom i organizacijskom smislu sve planirane i ostvarene aktivnosti, poglavito specijalističke, mogu se vezati primarno uz dva strateška cilja Službe u 2015. godini, i to: povećanje konkurentnosti poljoprivrednih gospodarstava i učinkovito korištenje fondova Europske unije (EPFRR i EPJF).

1. Specijalističko savjetovanje i informiranje korisnika u cilju povećanja konkurentnosti poljoprivrednih gospodarstava

Uzimajući u obzir da će pitanja učinkovitosti i ekonomske održivosti proizvodnje i poslovanja poljoprivrednih gospodarstava biti od iznimne važnosti u procesu savjetovanja korisnika, u cilju poboljšanja njihovog dohodovnog položaja i povećanja konkurentnosti na tržištu, u prvom kvartalu 2015. završena je specijalistička aktivnost izrade odnosno ažuriranja modela kalkulacija pokrića varijabilnih troškova poljoprivredne proizvodnje i ribarstva. Naime, modeli kalkulacija načinjeni u Savjetodavnoj službi imaju široku primjenu u ekonomskim analizama isplativosti pojedinih proizvodnji i projekcijama razvoja, kako na poljoprivrednim gospodarstvima tako i u stručnim krugovima. Svi djelatnici Službe agroekonomske specijalnosti bili su prema dobivenim zaduženjima angažirani na prikupljanju i obradi proizvodnih, tehnoloških i ekonomskih podataka za proizvodnu 2014. godinu tijekom višemjesečne intenzivne suradnje s timovima specijalista ostalih specijalističkih područja. Kao rezultat suradnje timova specijalista na čelu s višim koordinatorima, Savjetodavna služba ima vrijedan interni savjetnički

alat širokih mogućnosti primjene u ekonomskom savjetovanju korisnika. Više od 80 strukturiranih modela kalkulacija poljoprivrednih kultura u biljnoj proizvodnji i sektoru stočarstva i ribarstva rezultat su primjene stručnih iskustava i specijalističkih znanja primijenjenih u praksi tijekom dugogodišnjeg savjetodavnog rada na obiteljskim poljoprivrednim gospodarstvima. Kalkulacije se za potrebe ministarstva i drugih stručnih institucija često koriste i kao podloga za različite stručne ekspertize.

Pored niza stručnih aktivnosti, specijalističkim savjetovanjem korisnika i ekonomskim praćenjem proizvodnih i ekonomskih pokazatelja i rezultata poslovanja, kad je riječ o dolasku savjetnika specijalista na terenu u posjet gospodarstvima bilo je obuhvaćeno prosječno šezdeset do sedamdeset korisnika. Uz to treba tomu dodati znatan broj individualnih savjeta koje su, osobito tijekom prošle godine korisnici, tražili vezano za postupke registracije djelatnosti i objekata za preradu primarnih poljoprivrednih proizvoda, pokretanje dopunskih djelatnosti, izravnu prodaju na OPG-u te standarde kvalitete proizvoda.

No najčešće su korisnici postavljali upite i tražili savjete i informacije vezane za opće i administrativne postupke upisa u Upisnik poljoprivrednika i druge registre i evidencije te registraciju obavljanja poljoprivredne djelatnosti i poslovanja radi ostvarivanja potpora telefonskim putem, elektroničkom poštom ili dolaskom u urede Službe. S obzirom na tako velik interes za stručno i specijalističko savjetovanje korisnika, prilikom organiziranja stručnih predavanja na razini podružnica, o ovim su temama djelatnici agroekonomske specijalnosti ciljano održavali po nekoliko predavanja, kako bi poboljšali informiranost što većeg broja pojedinih korisnika ili njihovih skupina. Uz to, u velikoj su mjeri korišteni informativni letci Savjetodavne službe, kao što su „Koraci do upisa u upisnik poljoprivrednih gospodarstava“ i drugi koji su tijekom godine izrađeni i korisnicima dostupni i na mrežnoj stranici.

Budući da sudjeluju u Provođenju godišnjeg istraživanja FADN-a, kao jednog od strateških ciljeva Službe, prikupljajući podatke na 22 do 25 odabranih poljoprivrednih gospodarstava, djelatnici agroekonomske specijalnosti prilikom diseminacije rezultata istraživanja u obliku pojedinačnih izvještaja PG-a daju tumačenje pokazatelja i ekonomske savjete o ostvarenim poslovnim rezultatima za računovodstvenu godinu za koju su podaci prikupljeni. Ujedno pružaju i niz drugih savjeta i informacija te preporuka vezano uz planiranje proizvodnje i poslovanja.

2. Savjetovanje i informiranje korisnika o korištenju potpora iz fondova Europske unije

Kao što je poznato, za ostvarenje ciljeva Zajedničke poljoprivredne politike Europska unija različitim mjerama financijski podupire poljoprivrednike kako bi im omogućila uspješno bavljenje poljoprivrednom djelatnošću. Izvori financiranja potpore poljoprivrednicima u Republici Hrvatskoj jesu: Europski poljoprivredni jamstveni fond (EPJF), Europski poljoprivredni fond za ruralni razvoj (EPFRR) i Državni proračun Republike Hrvatske.

Stoga je informiranje, a poglavito savjetovanje korisnika o mogućnostima korištenja sredstava potpore, bilo u okviru Programa izravnih plaćanja, kao i mjera iz Programa ruralnog razvoja Republike Hrvatske, bila najvažnija stručna i specijalistička aktivnost u protekloj godini.

2.1. Aktivnosti u provedbi Programa izravnih plaćanja

Prezentacija novog modela izravne potpore poljoprivrednicima u Republici Hrvatskoj za razdoblje 2015.-2020. kroz „PROGRAM IZRAVNIH PLAĆANJA“, budući da su s 31.12.2014. godine prestala vrijediti dotadašnja prava na plaćanja, intenzivno se provodila posredstvom Savjetodavne službe u suradnji s nadležnom upravom Ministarstva poljoprivrede, u cilju sveobuhvatnog informiranja korisnika i savjetovanja o uvjetima i načinu ostvarivanja prava na plaćanja. Aktivnosti koordinacije i suradnje s ministarstvom u prijenosu svih relevantnih informacija o programu i mjerama, izvorima financiranja i zakonodavnom okviru prema djelatnicima u Podružnicama, ali u velikoj mjeri i prema samim korisnicima, vodila je viša koordinatorica u središnjem uredu Službe. Zahvaljujući iznimnoj suradnji i komunikaciji s ministarstvom, bilo je moguće pravodobno odgovoriti na mnogobrojne upite savjetnika, a osobito korisnika, dati jednoznačna i precizna tumačenja prije, kao i tijekom razdoblja podnošenja jedinstvenih zahtjeva za izravna plaćanja i IAKS mjere ruralnog razvoja. Zahvaljujući tome, mnogi su korisnici bili u mogućnosti samostalno podnijeti jedinstveni zahtjev, ali je istodobno više od 21 000 njih od djelatnika Službe zatražilo pomoć u popunjavanju zahtjeva.

2.2.1. Aktivnosti u provedbi Programa ruralnog razvoja Republike Hrvatske (PRR RH)

Sudjelovanje u stručnim aktivnostima provedbe mjera RR, radu povjerenstava i stručnih radnih skupina

Intenzivno razdoblje komunikacije s korisnicima započelo je donošenjem provedbenih akata (pravilnika) i raspisivanjem natječaja za pojedine mjere iz Programa ruralnog razvoja Republike Hrvatske, budući da su mnogi korisnici prepoznali velike mogućnosti za ostvarivanje potpore u realizaciji svojih razvojnih projekata. Od prvih raspisanih natječaja za mjere ruralnog razvoja u veljači 2015. (za M04) te svibnju i rujnu (M06), a zatim ponovo u studenom (M04), svi specijalisti agroekonomike uključeni su u stručni tim za pružanje pomoći korisnicima. Najvažnije aktivnosti bile su: pružanje osnovnih informacija o mjerama i uvjetima natječaja svim potencijalno zainteresiranim korisnicima, provjera prihvatljivosti korisnika u odnosu na propisane kriterije, izračun i izdavanje potvrde o ekonomskoj veličini gospodarstva, stručna pomoć u pripremi i/ili izradi poslovnog plana pri upisu u evidenciju korisnika potpora i podnošenju zahtjeva putem aplikacije AGRONET. U poglavlju „Učinkovito korištenje fondova Europske unije“ ovog izvješća prezentirani su podaci o sudjelovanju djelatnika Službe u provođenju mjera ruralnog razvoja tijekom protekle godine.

Stručni rad s korisnicima pospješilo je i nekoliko radionica koje je organiziralo Ministarstvo poljoprivrede i omogućilo djelatnicima Službe, članovima stručnog tima, stručnu edukaciju za izradu poslovnih planova u M06 na dvjema održanim radionicama za podmjernu 6.3. i jedna za podmjernu 6.1.

Dobrim načinom pokazala se i edukacija te operativna podrška članovima županijskih timovima u provedbi informiranja o PRR-u, gdje su dobivena dodatna pojašnjenja odredbi pravilnika i natječaja za svaku pojedinu mjeru za koju su natječaji objavljeni tijekom 2015. godine.

Paralelno s provedbom PRR-a, odnosno natječaja, Ministarstvo poljoprivrede imenovalo je predstavnike Službe u povjerenstva koja su bila aktivna tijekom protekle godine, i to:

- u Povjerenstvo za izradu o provedbi Mjere M17 „Upravljanje rizicima“, podmjere 17.1. „Osiguranje usjeva, životinja i biljaka“ iz Programa ruralnog razvoja Republike Hrvatske za razdoblje 2014.-2020. – Marina Mikšić, član – održane dvije sjednice;
- u Povjerenstvo za rješavanje po prigovorima za M04 „Ulaganja u fizičku imovinu“ iz Programa ruralnog razvoja Republike Hrvatske za razdoblje 2014.-2020. – Marina Mikšić, član – održano je ukupno 20 sjednica u razdoblju od kraja kolovoza do kraja godine.

- sudjelovanje u radu Povjerenstva za izradu pravilnika za provedbu Mjere 7 „Temeljne usluge i obnova sela u ruralnim područjima“, Marina Mikšić, član (1 sjednica).

2.2.2. Specijalističke aktivnosti u provedbi M01 i M02 iz Programa ruralnog razvoja Republike Hrvatske za razdoblje 2014.-2020.

Druga važna aktivnost odnosila se na poslove pripreme dokumenata na razini Službe kao korisnika M01 „Prenošenje znanja i aktivnosti informiranja“, unutar Programa ruralnog razvoja RH za razdoblje 2014.-2020. i M02 „Savjetodavne službe, službe za upravljanje poljoprivrednim gospodarstvima“ s podmjerama, koja je uključivala aktivnosti viših koordinatora u središnjem uredu.

Slijedom održanih kolegija i radnih sastanaka te donesenih zaključaka, u razdoblju od rujna do prosinca 2015., s ciljem izrade godišnjih programa za svaku pojedinu mjeru, iz specijalističkog područja izrađeni su:

M01: „Prenošenje znanja i aktivnosti informiranja“ (podmjera 1.1., operacija 1.1.2):

- prijedlog programa za strukovno osposobljavanje poljoprivrednika – sukladno odredbama Pravilnika o provedbi ove mjere i na prijedlog specijalista agroekonomske, definiran je sadržaj programa s deset stručnih tema, predavači, način izvođenja te trajanje teoretskog i praktičnog dijela izobrazbe.
- sukladno prijedlogu, u prosincu su dovršene i stručne prezentacije koje su pojedini djelatnici pripremili prema zadanim temama.

M02: „Savjetodavne službe, službe za upravljanje poljoprivrednim gospodarstvima“:

1. Prijedlog „savjetničkih paketa“:

- tri osnovna savjetnička paketa: Upravljanje poljoprivrednim gospodarstvom, Osiguranje kvalitete proizvoda i Diversifikacija poslovnih aktivnosti;
- pet specijalnih savjetničkih paketa:
 - Analiza i praćenje proizvodnih cjelina na gospodarstvu,
 - Planiranje i praćenje poduzetničkih ak-

tivnosti na gospodarstvu,

- Unaprjeđenje prodaje vlastitih poljoprivrednih proizvoda,
- Registracija oznaka/naziva prehrambenih proizvoda,
- Dopunske djelatnosti na poljoprivrednom gospodarstvu.

2. Prijedlog aktivnosti za SEMIS.

3. Prijedlog stručnog usavršavanja savjetnika u sklopu tri modela:

- „Ad hoc“ tečajevi,
- Godišnje savjetovanje djelatnika službe,
- Obučavanje trenera.

3. Stručna suradnja i ostale stručne i specijalističke aktivnosti

Iako u provedbi programa izobrazbe o održivoj uporabi pesticida djelatnici agroekonomske specijalnosti ne sudjeluju kao ovlašteni predavači, u velikoj su mjeri, i na razini podružnica i u središnjem uredu Službe, obavljali poslove administriranja prijave kao i izdavanja potvrda polaznicima, osobito u razdoblju od travnja do lipnja prošle godine.

U sklopu suradnje s resornim ministarstvom i drugim institucijama provedene su i ove aktivnosti:

- na traženje Ministarstva poljoprivrede u svibnju 2015. godine u suradnji s podružnicama obavljeno je prikupljanje i dostavljeni su podaci o prosječnim prinosima poljoprivrednih kultura za 2014. godinu;
- pripremljene su i, na zahtjev ministarstva, dostavljene kalkulacije troškova farmi u proizvodnji mlijeka i mesa i kalkulacije proizvodnje u sektoru voća za proteklo petogodišnje razdoblje;
- sudjelovanje u Povjerenstvu za Pravilnik o provedbi sustava poljoprivrednih knjigovodstvenih podataka i radu Nacionalnog odbora FADN – Marina Mikšić, član (2 sjednice) te sudjelovanje na radionicama FADN-a (svi specijalisti AE) 2. i 3. srpnja 2015. te na jednodnevnoj regionalnoj radionici u mjesecu studenom.

- sudjelovanje u radu Povjerenstva za prigovore na Odluke APPRRR-a donesene tijekom provedbe Uredbe EU br. 1308-2013. – Marina Mikšić (član) i Elinor Nikolić (zamjena člana) – na održanih 5 sjednica rješavani su prigovori korisnika na odbijene zahtjeve za mjere iz Nacionalnog programa pomoći sektoru vina 2014.-2018. i Nacionalnog pčelarskog programa za razdoblje 2014.-2016.
- rad u Povjerenstvu za rješavanje po prigovorima za program IPARD – Marina Mikšić, predsjednik (3 sjednice);
- sudjelovanje u radu Povjerenstva za donošenje Pravilnika o priznavanju i potporama za početak rada proizvođačkih organizacija, Povjerenstva za odobravanje poslovnih planova proizvođačkih organizacija, odnosno na dva održana radna sas-
tanka i jednoj sjednici povjerenstva u MP;
- sudjelovanje na trodnevnoj radionici u APPRRR u sklopu *Twinning projecta* HR 11 IB AG 01 – Obuka trenera za informiranje (Training of Trainers for dissemination of information) održana 11., 15. i 16. lipnja 2015.

Na razini podružnica djelatnici su provodili i niz drugih stručnih aktivnosti: prikupljanje podataka za TISUP, u aktivnostima dodjele državnog poljoprivrednog zemljišta bez javnog natječaja, rad na osnivanju proizvođačkih organizacija, suradnja i sudjelovanje u projektima znanstvenih i obrazovnih institucija, suradnja s razvojnim agencijama, LAG-ovima, organiziranje i sudjelovanje na stručnim manifestacijama, suradnja s poslovnim subjektima na lokalnom području i drugo.

MEHANIZACIJA

Odjel mehanizacije u 2015. godini fokusirao se na provođenje edukacije poljoprivrednika o održivoj uporabi pesticida. Edukativne radionice i predavanja održavane su prema ranije utvrđenom planu i programu i u potpunosti su provedene. Osim toga, djelatnici odjela mehanizacije sudjelovali su u edukaciji poljoprivrednika o nužnosti provjere tehničke ispravnosti uređaja za primjenu sredstava za zaštitu bilja.

Primjena mehanizacije u poljoprivredi jedan je od čimbenika koji uz recentne globalne klimatske promjene izravno utječe na smanjenje plodnosti i strukturu tla. Posljedice zadržavanja vode na površini tala dijelom su uzrokovana i nepravilnom uporabom mehanizacije (taban pluga, tanjurače, formiranje prašine, ogoljena površina...). Nova saznanja u obradi tla umnogome pomažu poljoprivrednicima da smanje štetan utjecaj strojeva na plodnost i strukturu tla te su savjetnici odjela mehanizacije i te spoznaje prenosili poljoprivrednim proizvođačima tijekom brojnih terenskih prezentacija poljoprivrednih strojeva i priključaka. Naime, tijekom godine prodavači traktora i poljoprivredne mehanizacije i opreme organiziraju niz poljskih prezentacija na kojima se okupi velik broj lokalnih poljoprivrednika. To je prilika da se savjetnici upoznaju s novitetima u mehanizaciji ali i da poljoprivrednicima prenesu stručna znanja o primjeni adekvatne mehanizacije u obradi tla i o drugim poslovima na poljoprivrednom gospodarstvu.

MUZNA
OPREMA

SJETVA

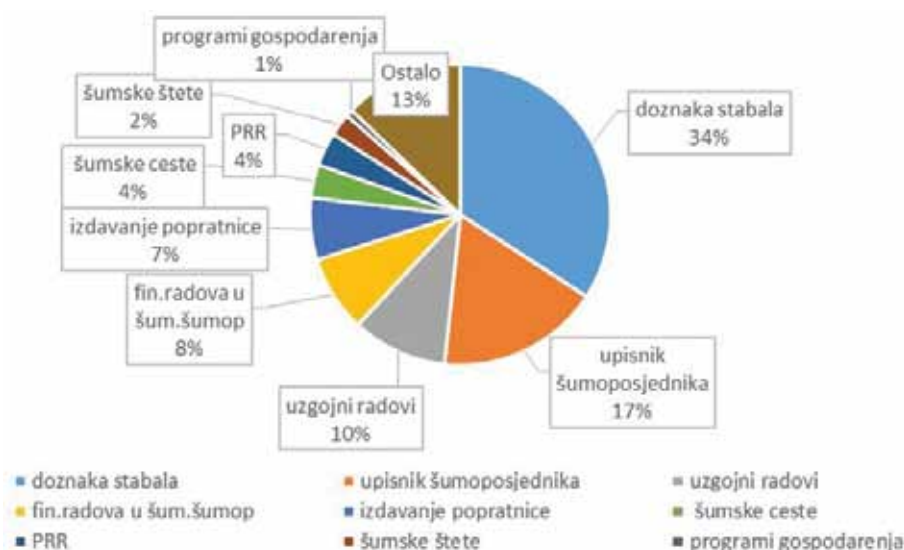
■ Odjel mehanizacije, uz veliku potporu ostalih kolega savjetodavaca, već niz godina sudjeluje u organiziranju županijskih i državnih natjecanja u oranju. Godine 2015. održano je 16 županijskih natjecanja. Virovitičko-podravska županija bila je, drugi put nakon 2010. godine, domaćinom državnog natjecanja u oranju. Natjecanje je održano u Borovi kraj Suhopolja. Organizatori 13. natjecanja u oranju i 4. državnog natjecanja u oranju konjskim zapregama Republike Hrvatske bili su: Udruga orača Virovitičko-podravske županije i Hrvatska udruga za organizaciju natjecanja orača uz stručnu i logističku podršku Savjetodavne službe koja je i iznjedrila ovo natjecanje.

ŠUMARSTVO

Na poslovima pružanja savjeta šumoposjednicima radili su svi stručni savjetnici i viši stručni savjetnici za šume šumoposjednika (ukupno 24), a prema potrebi i viši koordinatori (4 osobe). Većina individualnih savjeta pružena je šumoposjednicima, ali manji broj savjeta zatražile su i druge osobe, povezane sa šumom i šumarstvom. Najčešći savjeti odnosili su se na pitanja i postupke u vezi s ostvarivanjem prava šumoposjednika na doznaku (sječu) i popratnicu, slijede savjeti o upisu u upisnik šumoposjednika, uzgojnim radovima, financiranju radova u šumama šumoposjednika i dalje slijedom kako je prikazano u grafikonu.

U posljednjem kvartalu 2015. godine povećao se broj savjeta koji se odnose na korištenje Europskog fonda za ruralni razvoj, budući da je u siječnju objavljen i prvi natječaj za sredstva iz operacije 4.3.3. Ulaganja

u šumsku infrastrukturu. Može se očekivati će se u budućem periodu ta vrsta savjeta još češće tražiti jer slijede objave natječaja za provedbu Mjere 8. Ulaganja u razvoj šumskih područja Programa ruralnog razvoja, gdje korisnici mogu biti šumoposjednici.

Savjetodavni rad s grupama

Ukupno su održana 165 tematska predavanja namijenjena šumoposjednicima. Najveći broj predavanja održan je na lokacijama na kojima su u tijeku izrade Programi gospodarenja za šume šumoposjednika. Cilj je tih predavanja pružanje informacije o šumi, šumskim zajednicama, planiranju u šumarstvu kao sastavnom dijelu provođenja načela održivog gospodarenja šumama. Ostale teme bile su vezane uz postupke u šumama šumoposjednika, uzgojne radove, upisnik šumoposjednika, a u drugoj polovini godine fokus je bio na predavanjima o Programu ruralnog razvoja Republike Hrvatske kao bi se što veći broj šumoposjednika na vrijeme mogao pripremiti za korištenje tih sredstava.

Program ruralnog razvoja Republike Hrvatske

Sudjelovanje u radu Povjerenstva za pripremu Pravilnika o provedbi mjere M08 „Ulaganja u razvoj šumskih područja i poboljšanje održivosti šuma“, Podmjere 8.5. „Ulaganja u poboljšanje otpornosti i okolišne vrijednosti šumskih ekosustava“ iz Programa ruralnog razvoja RH za razdoblje 2014.-2020. te obavještanje djelatnika Sektora za projekte i programe u šumarstvu. Koordiniranje i organiziranje predavanja za šumoposjednike o temi u svim područnicama u kojima je bilo moguće održati takva predavanja (12 područnica).

Ostale aktivnosti:

- Praćenje i koordiniranje rada stručnih savjetnika i viših stručnih savjetnika koji rade u područnicama te organizacija poslova i radnih zadataka. Izrada prezentacija u vezi s provedbom Programa ruralnog razvoja te distribucija djelatnicima.

- Priprema materijala za provedbu financiranja radova pružanja pojedinačnih savjeta šumoposjednicima kroz Mjeru 02 Programa

- ruralnog razvoja. Izrada Godišnjeg programa usavršavanja savjetnika za 2016. godinu.
- Priprema Tečaja „Održivo gospodarenje u šumama šumoposjednika“ koji će se provoditi u 2016. godini i izrada prezentacija za tečaj (financiranje iz M01 Programa ruralnog razvoja).
- Početak suradnje na projektu „INTERREG MED“ kao pridruženi partner i projektu ERASMUS+ Hrvatskog šumarskog instituta – prikupljanje i dostava podataka o održanim predavanjima za šumoposjednike u periodu od 2006. godine do konca 2015.

Analiza rada izdvojenih aktivnosti djelatnika Savjetodavne Službe	2015.	SS	Prosječno po djelatniku
SEKTOR ZA PROGRAME I PROJEKTE U ŠUMARSTVU			
Opisna aktivnost	Broj djelatnika	23	
Povećanje konkurentnosti šumoposjednika			
Individualno savjetovanje		3656	159
Ukupan broj odraženih tematskih stručnih predavanja		165	7
Broj prisutnih na tematskim stručnim predavanjima		2936	128
Ukupan broj objavljenih stručnih priloga na mrežnim stranicama SS-a		29	1
Ukupan broj objavljenih stručnih radio priloga		43	2
Ukupan broj objavljenih stručnih TV priloga		9	0
Ukupan broj objavljenih stručnih priloga u tiskovinama		6	0
Savjetvanje šumoposjednika o promociji i povećanju trženja šumskih proizvoda		131	6
Broj udruga šumoposjednika s kojima se aktivno surađuje		25	1
Broj održanih manifestacija		23	1
Učinkovitije korištenje nacionalnih i EU fondova			
Informiranje korisnika o nacionalnim i EU fondovima - broj informiranih korisnika		926	40
Obrađena prijava i zahtjev za korištenje nacionalnih fondova - broj		250	11
Vođenje evidencija za šume šumoposjednika			
Razduživanje programa gospodarenja i davanje prijedloga za odobrenje nadležnom ministarstvu - broj		274	12
Broj izrađenih i ažuriranih tablica evidencija o: doznačenoj i otpremljenoj drvnjoj zalihi, šumskim požarima, šumskim štetnicima, za zavod za statistiku, o korištenju raspoloživih sredstava		336*	15
Broj izdanih rješenja o doznaci stabala, broj potvrda o posebnim uvjetima građenja		6484*	224*
Planiranje i administriranje nabave radova u gospodarenju šumama šumoposjednika			
Broj izrađenih Operativnih godšnjih planova		56	2
Broj provedenih postupaka javne nabave		4	0
Broj izrađenih i objavljenih javnih poziva		2	0
Broj obavljenih kontrola i kolaudacija radova šumoposjednika		125	5
Broj obavljenih kontrola i kolaudacija radova temeljem javne nabave		62	3

* tablice ukupno, u podružnicama i ravnateljstvu

2 UČINKOVITIJE KORIŠTENJE NACIONALNIH I EU PROGRAMA

Rad na provedbi programa potpore iz EU fondova za poljoprivredu i ruralni razvoj

Posebna pozornost u radu Savjetodavne službe, odnosno djelokruga rada višeg koordinatora za razvojne projekte i programe u 2015. godini, odnosile su se na savjetodavnu potporu pri planiranju projekata i prijavi projekata na mjere iz Programa ruralnog razvoja RH, Nacionalnog programa pomoći sektoru vina, Operativnog programa za ribarstvo i Nacionalnog pčelarskog programa.

Rad na provedbi programa potpore iz EU fondova za poljoprivredu i ruralni razvoj najvećim se dijelom odnosio na informiranje korisnika vezano za uvjete, prilike i mogućnosti korištenja nacionalnih i EU fondova s ciljem održivog razvoja ruralnih područja.

U sklopu svakodnevnog savjetodavnog rada djelatnici službe pružili su zainteresiranim oko 19.000 informacija i savjeta u uredu i na terenu o korištenju i mogućnostima potpora iz Programa ruralnog razvoja RH, Nacionalnog programa za pomoć sektoru vina, Operativnog programa za ribarstvo i Nacionalnog pčelarskog programa.

Ove informacije i savjeti često su se proširivale na savjetovanje glede tehnoloških savjeta, optimizacije

ulaganja, savjeta vezanih uz tumačenja mnoštva zakonskih i podzakonskih propisa koji se posredno ili neposredno odnose na svakog konkretnog korisnika, odnosno na projekt i pojedinačno ulaganje.

Nadalje, informacije i savjeti pružani su i putem predavanja, elektronskih medija, objavama na mrežnim stranicama Savjetodavne službe i objavama članaka u tiskovinama. Ukupno je objavljeno više od 360 različitih predavanja i medijskih publikacija.

Daljnje aktivnosti koje su provedene u 2015. odnosile su se na provjeru prihvatljivosti korisnika i planiranih ulaganja s obzirom na provedbena pravila za korištenje potpora iz Programa ruralnog razvoja RH, Nacionalnog programa za pomoć sektoru vina, Operativnog programa za ribarstvo i Nacionalnog pčelarskog programa.

Velik dio aktivnosti odnosio se i na pomoć korisnicima pri registraciji u sustav AGRONET, obradi i kompletiranju Zahtjeva korisnika na podmjere 6.3. „Potpora razvoju malih poljoprivrednih gospodarstava“ i 6.1. „Potpora za pokretanje poslovanja mladim poljoprivrednicima“. Tako su savjetnici aktivno sudjelovali, odnosno pomagali korisnicima u kreiranju ukupno 143 poslovna plana i 155 Zahtjeva kroz sustav AGRONET za podmjere 6.3. U provedbi podmjere 6.1. savjetnici

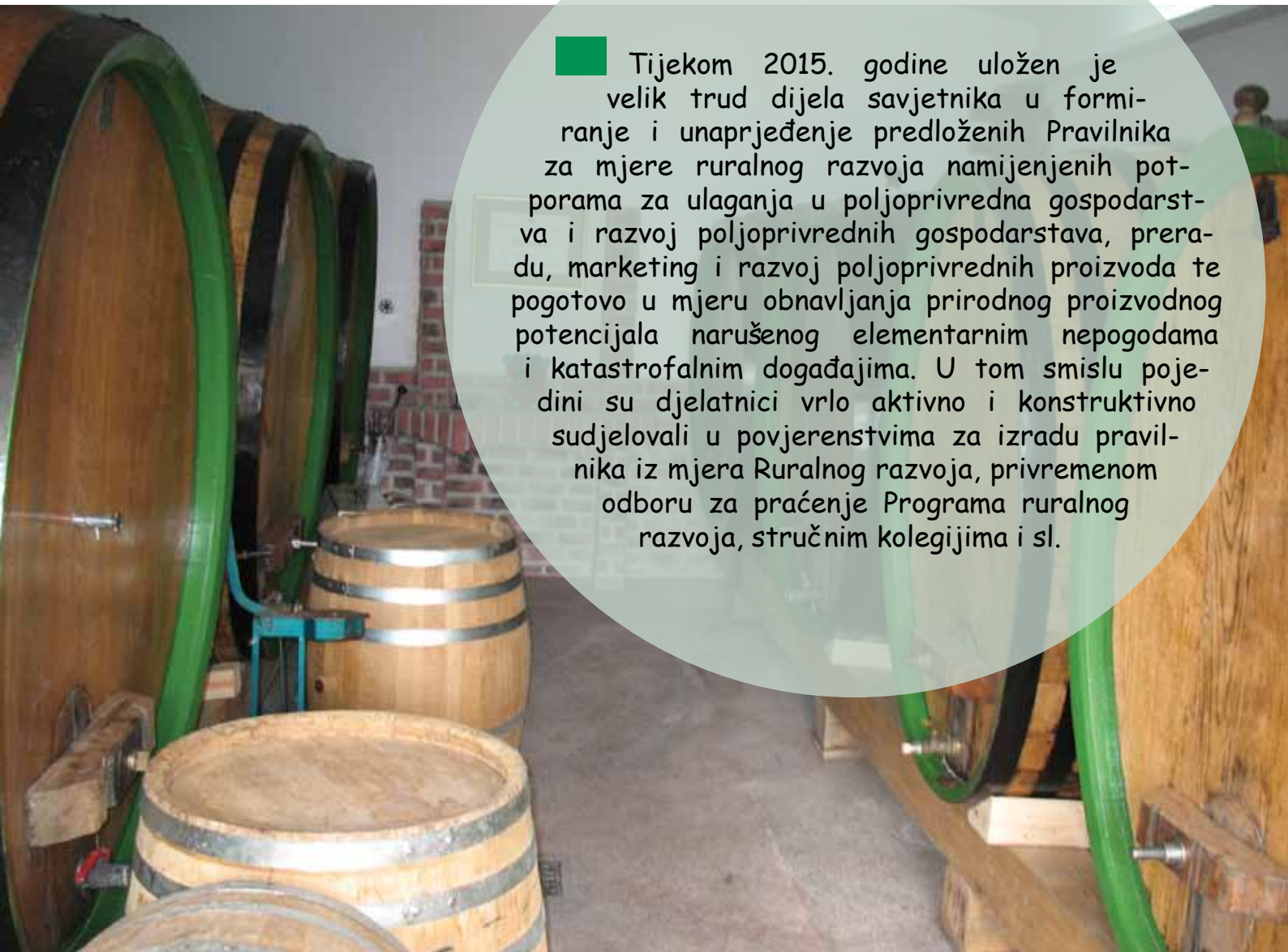
su aktivno sudjelovali na izradi ukupno 26 poslovnih planova i 27 Zahtjeva putem sustava AGRONET.

Dio savjetnika sudjelovao je i u savjetovanju korisnika podmjere 4.1. Taj dio savjeta uglavnom se odnosio na pomoć za relativno manja ulaganja za korisnike koji su dobrim dijelom sami radili na kreiranju svojih zahtjeva.

Savjetnici su se vrlo aktivno uključili u provedbu podmjere 6.3. i 6.1. na terenu i dali iznimno kvalitetna zapažanja i prijedloge nužne za kvalitetnu provedbu ovih podmjera. Uz tehnički dio pripreme i predaje Zahtjeva za potporu djelatnici službe pomagali su korisnicima i u planiranju projekata u smislu tehničko-tehnoloških savjeta, ekonomsko-financijskih savjeta i ostalog kako bi se postigli što efikasniji učinci ulaganja. Znatno doprinos u provedbi navedenih podmjera očituje se u ispravnom, nepristranom i objektivnom tumačenju Pravidnika i Natječaja.

Dio savjetnika aktivno je bio uključen u rad s poljoprivrednim gospodarstvima pogođenima poplavama. U tom smislu pružena je pomoć za ostvarivanje potpore korisnicima Mjere 5., Podmjera 5.2. Ovaj rad odnosio se na pomoć korisnicima prilikom prijave na Natječaj koji je bio raspisan u travnju 2015., kao i izrada Zahtjeva za Isplatu za ovu podmjeru za natječaj raspisan u 2014.

Pojedini djelatnici vrlo su se aktivno uključili u pružanje savjetodavne potpore LAG-ovima. U tom su smislu, u suradnji s LAG-ovima, održana su brojna stručna predavanja i pojedinačni savjeti koji se tiču djelokruga rada LAG-ova.

■ Tijekom 2015. godine uložen je velik trud dijela savjetnika u formiranje i unaprjeđenje predloženih Pravidnika za mjere ruralnog razvoja namijenjenih potporama za ulaganja u poljoprivredna gospodarstva i razvoj poljoprivrednih gospodarstava, prerađivačkih i razvoj poljoprivrednih proizvoda te pogotovo u mjeru obnavljanja prirodnog proizvodnog potencijala narušenog elementarnim nepogodama i katastrofalnim događajima. U tom smislu pojedini su djelatnici vrlo aktivno i konstruktivno sudjelovali u povjerenstvima za izradu pravilnika iz mjera Ruralnog razvoja, privremenom odboru za praćenje Programa ruralnog razvoja, stručnim kolegijima i sl.

3 PROVOĐENJE GODIŠNJEG FADN Iстраživanja

Provođenje godišnjeg istraživanja FADN-a

Savjetodavna služba obavlja poslove agencije za sustav poljoprivrednih knjigovodstvenih podataka, odnosno planira, organizira i provodi godišnje istraživanje koje se sastoji od prikupljanja podataka na uzorku poljoprivrednih gospodarstava, kontrole, obrade i analize podataka te diseminacije rezultata istraživanja.

Prikupljanje podataka za računovodstvenu 2014. godinu provodilo se na uzorku od 1.416 odabrana poljoprivredna gospodarstva. U prikupljanje podataka bilo je uključeno 58 terenskih savjetnika Savjetodavne službe na cijelom području Republike Hrvatske. Prikupljanje podataka provedeno je na 1.291 poljoprivredna gospodarstva, dok je 125 poljoprivrednih gospodarstava (9 %) odustalo od istraživanja.

Osnovne aktivnosti

- sudjelovanje na 194., 195. i 196. sjednici Odbora zajednice za FADN,
- priprema i sudjelovanje na 5. i 6. sjednici Nacionalnog odbora FADN-a,
- testiranje i primjena FADN-ove mrežne aplikacije za računovodstvenu 2014.,
- sudjelovanje u radu povjerenstva za izradu novog Pravilnika o provedbi sustava poljoprivrednih knjigovodstvenih podataka,
- organizacija i provedba edukacije za prikupljače podataka,
- monitoring i evaluacija prikupljanja podataka,
- sudjelovanje u projektu: Study on costs and good practice in FADN data collection,
- organizacija studijskog posjeta za delegaciju Republike Srbije,
- provedba natječaja za zapošljavanje i zapošljavanje dviju službenica,
- izrada Seleksijskog plana 2016. i tablice limita,
- dostava anonimiziranih individualnih rezultata na zahtjev,
- sudjelovanje na 23. radionici PACIOLI,
- sudjelovanje na radionici TAIEX: Multi-country Workshop on farm accountancy data network,
- priprema za tisak i tisak rokovnika FADN 2016 i kalendara,
- priprema, tisak i distribucija promo materijala FADN za poljoprivredna gospodarstva,
- sudjelovanje u provedbi mjera iz Programa ruralnog razvoja (M02, M04, M06),
- nadogradnja i testiranje FADN-ove mrežne aplikacije za računovodstvenu 2015.,
- priprema i dostava FADN-ova izvješća za poljoprivredna gospodarstva za 2014.,
- priprema i objava FADN-ovih standardnih rezultata za 2014.,
- dobivanje privole i odabir 160 novih poljoprivrednih gospodarstava u istraživanje za rač. 2015.,
- verifikacija podataka prikupljenih za računovodstvenu 2014. kroz sustav RICA 1.

FADN
RADIONICA

Dostava podataka nadležnom tijelu europske komisije

Dostava kompleta podataka nadležnom tijelu Europske komisije, prikupljenih na reprezentativnom uzorku poljoprivrednih gospodarstava za računovodstvenu 2014. godinu osnovni je cilj provedbe istraživanja FADN u 2015. godini. Budući da je tijekom istraživanja od 1.416 odustalo 125 poljoprivrednih gospodarstava, a njih 67 bilo je ispod praga ekonomske veličine od 4.000 eura, konačan niz podataka za dostavu Europskoj komisiji sastojao se od podataka s 1.224 poljo-

privredna gospodarstva, što predstavlja izvršenje plana od 98 %.

Niz podataka istraživanja FADN za računovodstvenu 2014. godinu dostavljen je Europskoj komisiji korištenjem sustava RICA 1 te je potvrđen 23. prosinca 2015. godine.

FADN - WEB APLIKACIJA

4 AGROEKOLOGIJA

Stručni poslovi iz područja agroekologije tijekom 2015. godine uključivali su aktivnosti provođenja stručnog nadzora integrirane proizvodnje kao javne ovlasti Savjetodavne službe; obrazovanje i osposobljavanje službenika o agrookolišu, klimatskim promjenama i mogućnostima korištenja obnovljivih izvora energije u poljoprivredi te obrazovanju poljoprivrednika o poljoprivredi, okolišu i klimatskim promjenama ili o načinima prijelaza na ekološke poljoprivredne prakse.

U siječnju 2015. godine s ciljem edukacije o korištenju obnovljivih izvora energije u poljoprivredi, Savjetodavna služba bila je sudionik na međunarodnom projektu, koji je ispred Hrvatske vodio Energetski institut Hrvoje Požar: *Short rotation woody crops plantations for local supply chains and heat use (SRC Plus)*. U sklopu ovog projekta organizirano je studijsko putovanje: *International study tour – Successful SRC production and utilization concepts, Uppsala, Sweden*. U veljači 2015. godine savjetodavci su sudjelovali na predstavljanju projekta IEE Biogas Heat project u sklopu radionice „Toplinska energija iz kongeneracije na bioplin – izgubljena dobit“, koju je također organizirao Energetski institut Hrvoje Požar.

U veljači 2015. godine u području agroekologije, savjetodavci su sudjelovali na prezentaciji studije Agronomskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu: Utjecaj poljoprivrede na onečišćenje površinskih i podzemnih voda u Republici Hrvatskoj.

Nekontrolirano branje i skupljanje smilja na njegovim prirodnim staništima rezultiralo je postupnim

nestajanjem ove biljke. To je djelatnike Savjetodavne službe potaknulo na informiranje poljoprivrednika o mogućnostima uvođenja ove na tržištu cijenjene biljke u poljoprivrednu proizvodnju, s posebnim naglaskom na ekološku proizvodnju. U skladu s time tijekom siječnja 2015. godine autori dr. sc. Ines Pohajda, Gordana Dragun, dipl. ing. agr., Lea Puharić Visković, dipl. ing. agr. izdali su publikaciju *Smilje*. Mogućnosti uzgoja smilja prezentirane su na manifestacijama: Noćnjak 28. ožujka 2015., Festival samoniklog bilja – Kršan 26. travnja 2015., Tjedan cjeloživotnog učenja Đurđevac 2. listopada 2015., Tjedan cjeloživotnog učenja Šibenik 7. listopada 2015.

Tijekom 2015. godine na znanstveno-stručnim konferencijama o poljoprivredi i okolišu predstavljeni su radovi:

- Integrirana ratarska proizvodnja istočne Hrvatske (8. Međunarodni znanstveno-stručni skup Poljoprivreda u zaštiti prirode i okoliša)
- Ecological efficiency of sustainable use of pesticides in integrated apple production in Croatia (The 5th International Conference on Environmental and Material Flow Management - EMFM 2015)
- Integrirana proizvodnja povrća u Hrvatskoj (1. Hrvatski stručni skup o proizvodnji povrća)
- Očuvanje biološke raznolikosti u integriranoj proizvodnji povrća (1. Hrvatski stručni skup o proizvodnji povrća).

■ STRUČNA
RADIONICA

■ PUBLIKACIJA
SMILJE

Stručna radionica integrirane proizvodnje, održana 17. i 18. ožujka 2015. godine u Vrbovcu, imala je za cilj unaprijeđenje poslova stručnog nadzora.

Devet djelatnika na zahtjevnim poslovima stručnog nadzora integrirane proizvodnje, podršku je dobilo od još pet djelatnika Savjetodavne službe uz dvije djelatnice na stručnom osposobljavanju za rad bez zasnivanja radnog odnosa. Edukacija nadzornika i isplanirane aktivnosti na navedenoj radionici bile su osnova kvalitetno provedenih poslova stručnog nadzora u vegetacijskoj sezoni. Tijekom 2015. godine stručni nadzor integrirane proizvodnje uključio je 608 poljoprivrednih gospodarstava. Tijekom nadzora ispitano je 95 uzoraka na rezidue pesticida.

Održano je 7 sjednica povjerenstva za dodjelu potvrda integrirane proizvodnje, čime je izdano ukupno 520 potvrda za integriranu proizvodnju i 66 obavijesti o utvrđivanju neudovoljenja načelima integrirane proizvodnje.

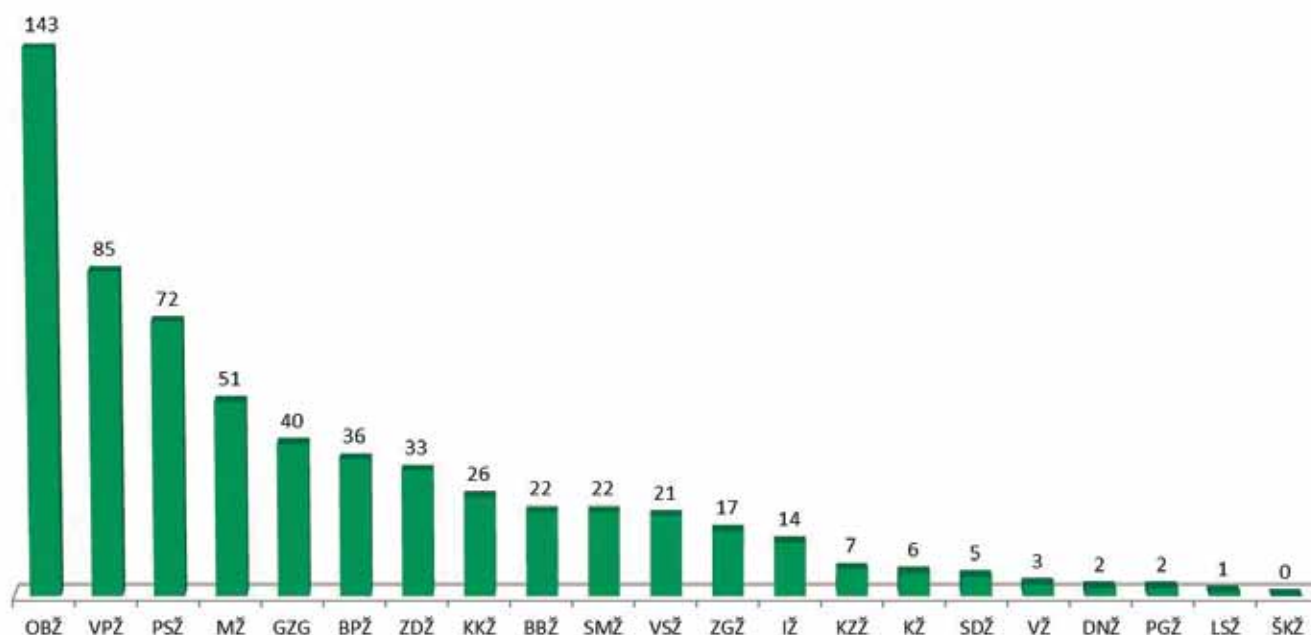
Iz rezultata stručnog nadzora integrirane proizvodnje u 2015. godini vidljivo je da je najveći broj proizvođača

prisutan u istočnom dijelu Hrvatske. Tako su u Osječko-baranjskoj županiji evidentirana 144 poljoprivredna gospodarstva dok u Šibensko-kninskoj županiji nije evidentirano ni jedno poljoprivredno gospodarstvo u ovome sustavu.

Tijekom 2015. godine stručnim nadzorom integrirane proizvodnje utvrđeno je da je najzastupljenija ratarska proizvodnja (94.895,73 ha), za kojom slijede vinogradarstvo (3.118,18 ha) i voćarstvo (2.943,40 ha) dok je najmanje površina (373,90 ha) pod proizvodnjom povrća.

Savjetodavna služba je prema pripadnom Pravilniku do 31. prosinca 2015. godine poslala izvješća o provedenim stručnim nadzorima integrirane proizvodnje u 2015. godini Agenciji za plaćanja u poljoprivredi, ribarstvu i ruralnom razvoju, a do istoga datuma u Savjetodavnoj službi su zaprimane prijave za stručni nadzor integrirane proizvodnje u 2016. godini koje su uputili proizvođači upisani u Upisnik proizvođača u integriranoj proizvodnji.

Broj PG-a po županijama u kojima je rađen nadzor integrirane proizvodnje u 2015. godini

STRUČNO OBRAZOVANJE I OSPOSOBLJAVANJE POLJOPRIVREDNIH GOSPODARSTAVA, SUBJEKATA U RIBARSTVU I ŠUMOPOSJEDNIKA

2015. godinu obilježilo je vrlo intenzivno provođenje izobrazbe o održivoj uporabi pesticida tijekom cijele godine i početak provođenja strukovnog osposobljavanja u okviru provođenja Mjere 01 krajem godine. Prema rezultatima anketa i vrednovanja, koje se provode za sve djelatnosti obrazovanja i osposobljavanja, korisnici su vrlo dobro prihvatili sve provedene aktivnosti.

Održiva uporaba pesticida

Tijekom godine vrlo intenzivno su na cijelom području RH organizirane i provedene izobrazbe o održivoj uporabi pesticida. Svi sadržaji vezani uz održivu uporabu pesticida postavljaju se na mrežne stranice službe, uključujući najave svih izobrazbi, najmanje 14 dana prije početka izobrazbe. Svi podaci o polaznicima izobrazbe unose se u Fitosanitarni informacijski sustav. Svima koji su položili ispit tiskane su i dostavljene poštom na kućne adrese potvrde o položenom ispitu. Održane su 494 izobrazbe za 21.199 polaznika, prema obrazovnom programu koji je odobrilo Ministarstvo poljoprivrede, a podrazumijeva odgovarajući sadržaj, obavezni minimum od 15 školskih sati trajanja i polaganje ispita poslije izobrazbe. U 2015. organizirano je tiskanje 15.000 priručnika za sigurno rukovanje i primjenu sredstava za zaštitu bilja za polaznike izobrazbe. U provedbi je sudjelovalo 127 ovlaštenih predavača ustrojenih u županijske predavačke timove predvođene koordinatorima. Služba je krajem godine provela javni natječaj za izbor tvrtke koja će tiskati iskaznice za obveznike izobrazbe koji su položili ispit.

Daleko najveći udio u poslovima obrazovanja i osposobljavanja u 2015. godini odnosi se na izobrazbu o održivoj uporabi pesticida.

Strukovno osposobljavanje

U studenom 2015. godine služba je započela s provođenjem strukovnog osposobljavanja. Osnova za provođenje je Pravilnik o provedbi mjere 01 „Prenošenje znanja i aktivnosti informiranja“, podmjera 1.1. „Potpora za strukovno osposobljavanje i aktivnosti za stjecanje vještina“, tip operacije 1.1.1. „Strukovno osposobljavanje za višestruku sukladnost, paket mjera poljoprivrede, okoliš i klimatske promjene, ekološki uzgoj“ i tip operacije 1.1.2. „Strukovno osposobljavanje za poljoprivrednike“ iz Programa ruralnog razvoja Republike Hrvatske za razdoblje 2014.-2020. (NN 96/15).

Pripreme za početak provođenja trajale su veći dio godine kroz dogovaranje provedbenih procedura s Ministarstvom poljoprivrede i Agencijom za plaćanje, određivanje predavača i izradu edukacijskih materijala u obliku prezentacija na zadane teme. Ciljna grupa su korisnici mjere 10 „Poljoprivreda okoliš i klimatski promjene“ i mjere 11 „Ekološki uzgoj“, kao i drugi zainteresirani poljoprivrednici. Sustav vođenja podataka o aktivnostima vezanima uz provedbu strukovnog osposobljavanja, najave tečajeva, prijava polaznika na tečajeve, vođenje podataka o polaznicima i izdavanje certifikata o pohađanju tečajeva integrirani su u SEMIS. U drugoj polovici studenog i prosincu održano je 55 jednodnevnih šestosatnih tečajeva prema programu osposobljavanja za 2015. godinu koji je odobrilo Ministarstvo poljoprivrede. Tečajeve je pohađalo 1383 polaznika. U provedbu su uključena 152 predavača službe. Koncem godine pripremljen je program osposobljavanja za 2016. godinu i obavljen veći dio posla na izradi sadržaja i prezentacija.

Integrirana poljoprivredna proizvodnja

Savjetodavna služba treću godinu u kontinuitetu organizira i provodi obrazovanje proizvođača upisanih u upisnik integriranih proizvođača. Ciljna su skupina svi proizvođači upisani u upisnik integriranih proizvođača. Organizacija i izvedba obrazovanja počela je u ožujku, kasnije nego prethodnih godina zbog iščekivanja novog zakonodavnog okvira za integriranu proizvodnju. Glavnina aktivnosti dovršena je do konca svibnja. Održano je 36 peterosatnih predavanja. U organizaciji i izvođenju sudjelovalo je 15 regionalnih timova predvođenih koordinatorima, koji su pokrili cijelo područje RH i omogućili izravnim pozivanjem svima iz upisnika integriranih proizvođača pohađanje obaveznog peterosatnog godišnjeg obrazovanja, s tematikom integrirane proizvodnje. Kroz mrežnu aplikaciju za unos nazočnosti na predavanjima i kroz izdavanje potvrda, omogućeno je izdavanje 629 potvrda o pohađanju predavanja o integriranoj poljoprivrednoj proizvodnji. Zbog velike promjene u regulativi kojom dolazi do ukidanja potpore za integriranu proizvodnju, služba je krajem godine za sve zainteresirane proizvođače u integriranoj proizvodnji organizirala orientacijska predavanja o mogućnostima za integrirane proizvođače nakon ukidanja potpore.

MEĐUNARODNA SURADNJA

Jedan od većih uspjeha Savjetodavne službe na području razvoja međunarodne suradnje jest i činjenica da je

Osnovana Mreža savjetodavnih službi jugoistočne Europe – SEASN

Nakon gotovo dvogodišnjih priprema u bugarskom glavnom gradu Sofiji 22. listopada 2015. osnovana je Mreža savjetodavnih službi jugoistočne Europe. Mrežu su osnovale organizacije iz Austrije, Bugarske, Hrvatske, Kosova, Mađarske, Makedonije, Slovenije i Srbije. SEASN čine savjetodavne službe, poljoprivredne komore, poljoprivredni instituti, poljoprivredni fakulteti i nevladine organizacije. Mreža djeluje na području zemalja njezinih članova.

S velikim ponosom valja naglasiti da je sjedište SEASN-a u Uredu ravnatelja Savjetodavne službe u Hrvatskoj zbog naše ključne uloge u osnivanju te regionalne asocijacije savjetodavnih službi i drugih aktera ruralnog razvoja.

Osnivačkoj skupštini u Sofiji prisustvovali su i Tom Kelly, predsjednik EUFRAS-a (www.eufiras.eu) i direktor Teagasc-a (www.teagasc.ie), Ulrich Ryser, predsjednik IALB-a (www.ialb.org) i direktor Agrideae (www.agridea.ch) te Bogdanka Gjorshoska predstavnic SWG-RRD-a (www.seerural.org). Njihova bezrezervna podrška uvelike je pomogla osnutku SEASN-a, a SWG-RRD proglašen je podupirućim članom.

Kako je započela inicijativa za osnivanje SEASN-a?

Još 2007. godine na subregionalnoj konferenciji u Skopju u organizaciji FAO-a, razgovaralo se o potrebi za nekim oblikom suradnje savjetodavnih službi u regiji. Na Konferenciji je usvojen zaključak o potrebi razvoja savjetodavnih službi u regiji te o potencijalima i potrebama za suradnju savjetodavnih službi i međusobno povezivanje s istraživanjem i obrazovanjem u poljoprivredi. Rezultat je izrada studije FAO „Procjena razvoja ljudskih kapaciteta te nedostaci u poljoprivrednim savjetodavnim službama Zapadnog Balkana“, objavljene 2011. (<http://www.fao.org/docrep/015/i2119e/i2119e00.pdf>).

Tijekom 2013. nastavlja se niz razgovora o potrebi suradnje savjetodavnih službi u jugoistočnoj Europi na skupovima GFRAS-a (www.g-fras.org), EUFRAS-a i IALB-a. Na poticaj i uz podršku ovih organizacija iz naše je Savjetodavne službe početkom 2014. godine brojnim savjetodavnim službama, i drugim institucijama – akterima razvoja ruralnih područja – u jugoistočnoj Europi poslano inicijativno pismo za osnivanje Mreže. Nakon inicijativnog pisma započele su sveobuhvatne i detaljne aktivnosti s ciljem uspješnog osnivanja Mreže.

Koji su glavni ciljevi SEASN-a?

- povećanje učinkovitosti poljoprivrednih savjetodavnih službi s ciljem razvoja poljoprivrede i ruralnih područja u regiji
- dinamična razmjena znanja i iskustava o načinu rada i financiranja savjetodavnih službi
- jednostavnija razmjena iskustava, znanja i informacija, na razumljivijim lokalnim jezicima;
- regionalna suradnja na projektima

Koje su prioritetne aktivnosti SEASN-a?

- organiziranje radionica, seminara, predavanja, okruglih stolova, stručnih skupova, tribina, promocija i ostalih događanja o problemima i temama
- povezivanje zainteresiranih savjetnika i drugih aktera za zajednički rad i realizaciju različitih projekata relevantnih za prijenos znanja o poljoprivrednoj proizvodnji u ruralni prostor te rast održivosti i konkurentnosti u sektoru
- izdavanje glasila, priručnika, brošura i letaka iz djelatnosti Udruge
- briga o stručnom i profesionalnom usavršavanju članova poduzimanjem mjera i stvaranje uvjeta za unapređivanje stručnog rada
- predlaganje projekata važnih za područje na koje djeluje, kao i šire
- ostvarivanje suradnje i s drugim istovrsnim i sličnim organizacijama u zemlji i inozemstvu

Koja je važnost SEASN-a za našu Savjetodavnu službu?

Povjerenik EU za poljoprivredu Phill Hogan na EIP-AGRI seminaru „Promicanje kreativnosti i učenje kroz sustave znanja i interaktivne inovacije u poljoprivredi“, održanom 4. prosinca 2015. u Irskoj, istaknuo je kako je poljoprivreda budućnosti poljoprivreda znanja. Zato je jedan od njegovih ključnih prioriteta učinkovito pružanje savjetodavnih usluga poljoprivrednicima. S tom svrhom programima ruralnog razvoja izravno će se do 2020. godine podupirati inovacije, suradnja i umrežavanje, a jedan je novi instrument Zajedničke poljoprivredne politike za realizaciju ovoga plana uspostava Europskih inovacijskih partnerstava EIP-AGRI.

Republika Hrvatska definirala je kao jedan od 6 prioriteta u svojem Programu ruralnog razvoja (PRR) prijenos znanja i uvođenje inovacija u poljoprivredi, šumarstvu i ruralnim područjima. U okviru tog prioriteta, provedbom mjere 16 (suradnja) PRR, planira se realizacija 109 projekata suradnje te uspostava 33 EIP operativne skupine.

SEASN će Savjetodavnoj službi u realizaciji ovih ciljeva omogućiti suradnju i intenzivnu razmjenu iskustava i znanja s drugim savjetodavnim službama i tako pridonijeti da se dinamičnijim prijenosom znanja i uvođenjem inovacija poveća konkurentnost poljoprivredne proizvodnje te vitalizira cjelokupni ruralni prostor.

Suradnja s članicama SEASN-a koje imaju iskustva u korištenju EU fondova jednako će pridonijeti efikasnosti korištenja tih fondova u Hrvatskoj.

Provedba zajedničkih projekata također će biti jedan od prioriteta suradnje članica Mreže savjetodavnih službi jugoistočne Europe.

■ OSNIVAČKA
SKUPŠTINA
SEASN-a

SEASN

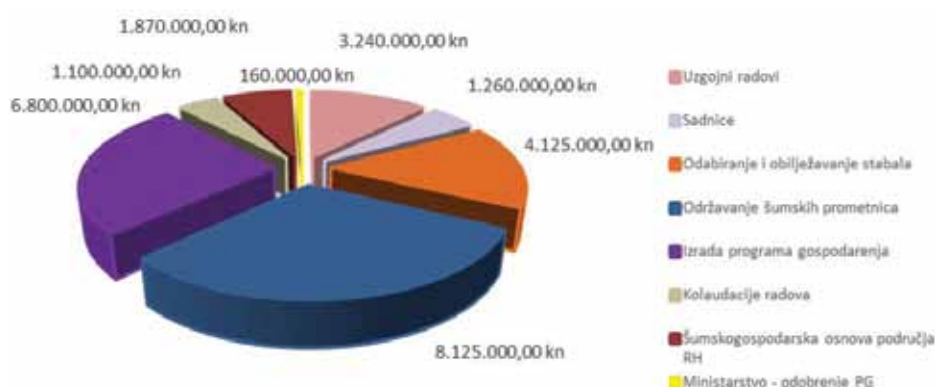
VOĐENJE EVIDENCIJA ZA ŠUME ŠUMOPOSJEDNIKA

Izvešće o radu Sektora za programe i projekte u šumarstvu za planiranje, evidencije, tržište i razvoj za 2015. godinu

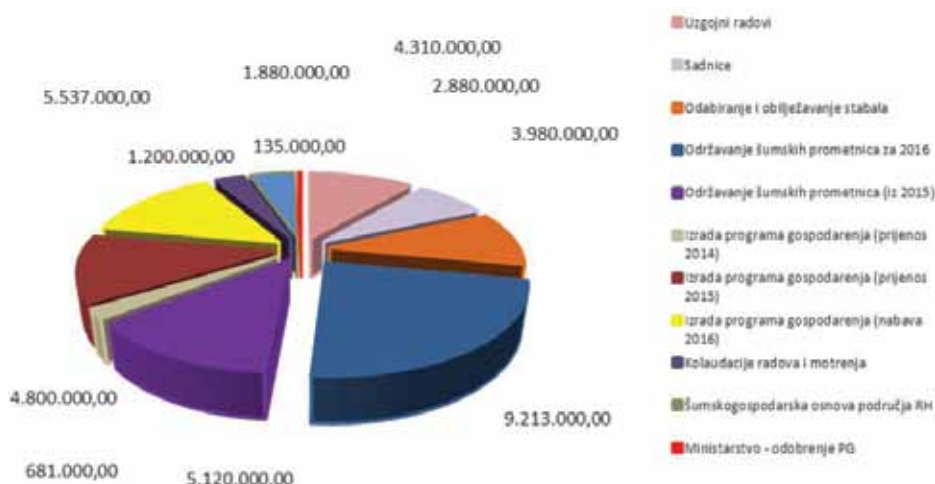
U djelokrugu Sektora za programe i projekte u šumarstvu za planiranje, evidencije, tržište i razvoj pripremljen je Operativni godišnji plan za 2015. godinu

te njegov rebalans, prijedlog opsega nužne doznake stabala u šumama šumoposjednika za 2015. godinu te njegov rebalans. Izrađen je i Operativni godišnji plan za 2016. godinu te prijedlog opsega nužne doznake za 2016. godinu.

Rebalans Operativnog godišnjeg plana Sektora za programe i projekte u šumarstvu za 2015. godinu

Operativni godišnji plan Sektora za programe i projekte u šumarstvu za 2016. godinu

Vođenje evidencija o šumama šumoposjednika kao jedna od osnovnih, Zakonom o šumama propisanih djelatnosti savjetodavne službe, redovno se provodi te se ažurira baza podataka (mjesečno, kvartalno i na godišnjoj razini). Baza podataka vodi se o doznačenju i otpremljenoj drvnjoj masi, izvršenim šumsko-uzgojnim radovima, održanim šumskim prometnicama, izrađenim programima gospodarenja, popraćenim

božićnim drvima, šumskim štetama te šumskim požarima.

Kako su se dosad sve evidencije vodile u tablicama *Microsoft access* i *Microsoft excel*, u 2016. godini planira se izrada aplikacije koja bi objedinila sve potrebe vođenja evidencija u šumama šumoposjednika.

PLANIRANJE I ADMINISTRIRANJE NABAVE RADOVA U GOSPODARENJU ŠUMAMA ŠUMOPOSJEDNIKA

Nastavno na 2014-tu godinu i početak 2015. godine obilježilo je donošenje pravilnika temeljem kojih je Savjetodavna služba (u daljnjem tekstu: Služba) mogla funkcionirati u okviru ovlasti propisanih zakonskim i podzakonskim aktima. Na snagu su stupili sljedeći pravilnici: Pravilnik o doznaci stabala, obilježavanju drvnih sortimenata, popratnici i šumskom redu, Pravilnik o postupku za ostvarivanje prava na sredstva iz naknade za korištenje općekorisnih funkcija šuma za izvršene radove u šumama, Pravilnik o vrsti šumskih radova, minimalnim uvjetima za njihovo izvođenje te radovima koje šumoposjednici mogu izvoditi samostalno, Pravilnik o Upisniku dobavljača božićnih drvaca, Pravilnik o čuvanju šuma te šumsko odštetni cjenik.

Služba je tijekom svibnja s Hrvatskim šumama potpisala Ugovor o obavljanju usluge odabiranja i obilježavanja stabala za sječu (doznaku stabala) u šumama šumoposjednika. Služba je zaprimala Zahtjeve za doznaku stabala te ih predavala Hrvatskim šumama na postupanje. Tako je omogućeno da se doznaka stabala obavlja neometano dok Služba ne provede postupak javne nabave i odabere najpovoljnije licencirane izvođače. Po završetku postupka javne nabave potpisani su ugovori za obavljanje poslova doznake stabala za 21 županiju. Tijekom 2015. godine zaprimljeno je 6.279 zahtjeva za doznaku stabala (upravni i neupravni). Možemo reći da je ovo veliko povećanje broja zahtjeva u odnosu na prošle godine kada se taj broj kretao oko 2.000 – 3.000 zahtjeva godišnje. U tablici „ukupno“ upisan je broj izdanih rješenja po županijama, a ukupnom zbroju dodan je broj izdanih uvjeta gradnje.

Na temelju odobrenog operativnog godišnjeg plana za 2015. godinu i potrebnih količina sadnica, Služba je raspisala javnu nabavu za sadnice koje će se utrošiti u šumama šumoposjednika. Sadnice se prvi put nabavljaju transparentno, putem javne nabave. Natječaj je obuhvatio sljedeće županije: Bjelovarsko-bilogorsku, Karlovačku, Koprivničko-križevačku, Krapinsko-zagorsku, Međimursku, Osječko-baranjsku, Požeško-slavonsku, Primorsko-goransku, Sisačko-moslavačku, Varaždinsku te Zagrebačku županiju. Za ove su županije sklopljeni i ugovori o nabavi sadnica.

Dana 24. travnja 2015. godine Služba je objavila Javni poziv na podnošenje zahtjeva za radove u šumama šumoposjednika za 2016. godinu. Na temelju pristiglih zahtjeva djelatnici Službe propisivali su potrebne radove te ih uvrštavali u prijedlog plana za 2016. godinu. U 2015. godini zaprimljeno je 250 zahtjeva.

Djelatnici Službe zaprimili su u 2015. godini i odradili 184 zahtjeva za procjenu šumske štete. U ovaj broj ne ulaze procjene šumske štete koje su počinjene po nalogu šumarske inspekcije. Važno je naglasiti da je donošenjem cjenika Službi omogućeno naplatiti izvršenu uslugu procjene šumske štete i nastale troškove prijevoza.

Stupanjem na snagu Pravilnika o Upisniku dobavljača božićnih drvaca Služba izdaje popratnicu za božićna drvca s površina u privatnom vlasništvu. Donošenjem cjenika Službi je omogućeno naplatiti izvršenu uslugu izdavanja popratnice za božićna drvca, kao i nastale troškove prijevoza. Tijekom studenog i prosinca 2015. godine zaprimljeno je i odrađeno 975 zahtjeva za izdavanje popratnice za božićna drvca.

Služba je u prošloj godini zaprimila 207 zahtjeva za izdavanju posebnih uvjeta gradnje, davanja prethodnog mišljenja na zahtjev Ministarstva poljoprivrede ili suglasnosti na glavni projekt. Svi zahtjevi odrađeni su u propisanom roku.

Sa Šumarskim Institutom imali smo izvrsnu suradnju. Tijekom veljače održan je sastanak na kojem smo dogovorili buduću suradnju. U organizaciji Instituta djelatnici službe su tijekom lipnja sudjelovali na seminaru „procjena oštećenosti krošanja“, odnosno na ujednačavanju kriterija. Motrenje oštećenosti šumskih ekosustava u Republici Hrvatskoj provodi se u okviru Međunarodnog programa za procjenu i motrenje utjecaja onečišćenja zraka na šume. Također smo, u organizaciji Instituta, sudjelovali na predavanju „Potencijalni karantenski štetnici u šumama Republike Hrvatske“ odnosno o mogućim štetnicima i štetama invazivnih vrsta na šumskom drveću na području RH.

Djelatnici Službe krajem 2014. i u prvoj polovici 2015. godine polagali su Stručni ispit pri Hrvatskoj komori inženjera šumarstva i drvne tehnologije. Od 30 djelatnika sektora 6 djelatnika nije položilo stručni ispit.

Ispred Službe imenovan je Miroslav Đurik, dipl. ing. šum. u povjerenstvo za izradu Zakona o kulturama kratkih ophodnji. Ideja je da se zakonom uredi uzgoj i korištenje brzorastućih drvenastih vrsta za potrebe biomase. Kako je potreba za biomasom svakim danom sve veća, javlja se i potreba da se donese zakon koji bi uredio ovo područje.

Djelatnici sektora sudjelovali su na 3. Regionalnoj konferenciji šumoposjednika jugoistočne Europe koja je održana 26. kolovoza u Zagrebu. Na konferenciji

je ponovo naglašena problematika vezana za šume šumoposjednika. Od neriješenih imovinsko-pravnih odnosa do korištenja sredstava iz mjera Ruralnog razvoja.

Svakodnevni rad obuhvaćao je davanje instrukcija za rad djelatnicima službe kako na pojedinačnom planu tako i na planu sektora. Održana su dva sastanka Sektora (Karlovac i Gornji Vukšinec), brojni sastanci sa Ministarstvom poljoprivrede, velikim šumoposjednicima (Grofovske šume, Sunčane šume, Novković, Habijanec).

Tijekom 2015. godine u Sektoru za programe i projekte u šumarstvu zaprimljeno je 11.000 predmeta. Djelatnici sektora proveli su 145,44 radna dana na motrenju

šumskih štetnika i 310,63 radna dana na kolaudaciji izvršenih radova, čime smo uprihodili 342.635,53 HRK. Šumoposjednicima je za izvršene radove isplaćeno 1.471.613,79 HRK. Doznačeno je 227.611,951 m³ u iznosu od 2.835.340,05 HRK. Preuzeto je 83.500 sadnica u vrijednosti 181.712,50 HRK.

Za kraj je dovoljno pogledati prethodni odlomak i brojčane pokazatelje, odakle proizlazi da smo radili i više nego ozbiljno. S tako malo djelatnika odraditi tako veliki broj predmeta smatram velikim uspjehom. Budemo li u 2016. radili kao i u 2015. godini, uspjeh neće izostati. Naravno da prostora za napredak uvijek ima. Smatram da su mjere Ruralnog razvoja najveći izazov, koji trebamo uspješno savladati u 2016. godini.

PROGRAMI
GOSPODARENJA

Šumskogospodarski planovi i šumska infrastruktura

Tijekom 2015. godine Sektor je uspješno realizirao mnoge stručne zadatke koji su mu bili povjereni, a ti realizirani zadaci očituju se iz količine radova na izradi programa gospodarenja te dužini šumskih i protupožarnih prometnica na kojima su izvršeni radovi održavanja.

Šumske odnosno protupožarne prometnice

Javni poziv na podnošenje zahtjeva za održavanje šumskih odnosno protupožarnih prometnica objavljen je tijekom travnja, ali samo za Bjelovarsko-bilogorsku, Požeško-slavonsku, Splitsko-dalmatinsku, Zadarsku, Ličko-senjsku i Virovitičko-podravsku županiju. Ostale su županije izostavljene jer je na njihovu području 2014. godine zaprimljen velik broj zahtjeva pa stoga nije bilo potrebe za zaprimanjem novih zahtjeva. Tijekom svibnja pa do rujna povjerenstva za pregled i bodovanje šumskih prometnica terenskim su obilaskom utvrdila opravdanost radova na održavanju prometnica te formirala rang liste prioriteta održavanja spomenutih prometnica. Paralelno s tim radovima pristupilo se izradi troškovnika za radove održavanja šumskih odnosno protupožarnih prometnica. Izrada spomenutih troškovnika dovršena je tijekom rujna i listopada. Troškovnicima su dobiveni podaci ukupne dužine i planske cijene održavanja prometnica. Slijedom navedenoga dobiveni su podaci koji će formirati javno nadmetanje za radove održavanja šumskih odnosno protupožarnih prometnica na području 15 županija ukupne dužine 77,275 km i planske cijene 8.150.000,00 HRK bez PDV-a, koje će se provesti tijekom 2016. godine.

Radovi na održavanju šumskih odnosno protupožarnih prometnica (68,13 km ili 6.380.000,00 HRK) tijekom 2015. godine nisu realizirani prema planu odjela zbog objektivnih razloga kasnog objavljivanja javnog nadmetanja, žalbi i zakašnjele suglasnosti za potpisivanje ugovora od strane ministarstva. Realizacija radova održavanja prometnica u 2015. godini izvršena je s oko 50 % dužine ili 35 % financijski. Budući da su radovi održavanja na prometnicama započeti tijekom mjeseca rujna, spomenuto je izvršenje više nego dobro.

Tijekom radova na održavanju prometnica (33,925 km ili 2.280.000,00 HRK) nije bilo prigovora na radove ni od strane podnositelja zahtjeva ni od izvođača. Obavljeno je 14 komisijских uvođenja izvođača u poslove te 14 komisijских kolaudacija radova.

Šumskogospodarski planovi – programi gospodarenja šumama šumoposjednika

Šumskogospodarski planovi – programi gospodarenja za koje je s Hrvatskim šumama d.o.o. potpisan ugovor o dovršetku radova privedeni su dovršetku i poslani na odobrenje u ministarstvo. Preostali iznos od 5 % ili 239.315,60 kn bit će isplaćen izvođaču radova po komisijском odobrenju programa od ministarstva.

Tijekom godine provedeno je javno nadmetanje za izradu programa gospodarenja za 2015. godinu na području 11 županija, ukupne površine 45.673,47 ha ili vrijednosti 4.190.777,15 HRK bez PDV-a. Pojedini su izvođači tijekom godine započeli s izradom programa pa je odjel zadovoljan dinamikom izrade. Svi programi trebali bi biti dovršeni tijekom 2016. godine.

Ukupno je od rujna do prosinca izvršeno 62 kolaudacijskih nadzora te je za radove na programima isplaćeno 3.336.112,37 HRK bez PDV-a.

Podloge odnosno troškovnici za javno nadmetanje izrade programa gospodarenja u 2016. godini izrađeni su i dobivene su planske cijene za površinu od ukupno 74.796,87 ha na 18 županija. Ukupna planska cijena za javno nadmetanje izrade programa 2016. godine iznosi 8.858.325,33 HRK bez PDV-a ili 136,71 HRK/ha.

■ ŠUMSKE
PROMETNICE

**PLAN RADA
ZA 2016.**

Savjetodavna služba specijalizirana je javna ustanova za obavljanje poslova savjetodavne djelatnosti u poljoprivredi, ruralnom razvoju, ribarstvu i unapređenju gospodarenja šumama i šumskim zemljištima šumoposjednika, osnovana Zakonom o savjetodavnoj službi („Narodne novine“ 50/12, 148/13). Osnivač Službe je Republika Hrvatska (RH), a prava i dužnosti osnivača regulira Ministarstvo poljoprivrede. Služba ima svojstvo pravne osobe s pravima i obvezama propisanim Zakonom o savjetodavnoj službi, Zakonom o ustanovama, posebnim zakonima i Statutom Službe.

Temeljem Zakona o savjetodavnoj službi, poslove provođenja stručnog nadzora u integriranoj proizvodnji, organiziranje i izvođenje obrazovanja i osposobljavanja iz područja poljoprivrede, ribarstva, šumarstva i ruralnog razvoja, Služba obavlja kao javnu ovlast, kao i poslove predlaganja Ministarstvu poljoprivrede odobrenja programa gospodarenja šumoposjednika; predlaganje smjernica gospodarenja i praćenje provedbe gospodarenja šumoposjednika; izradu i predlaganje na odobrenje operativnog godišnjeg plana za šume šumoposjednika; postupanje po zahtjevima za nužnu doznaku stabala u šumama šumoposjednika za koje nisu izrađeni programi gospodarenja; putem licenciranih osoba (izvođača) izvođenje doznake i nužne doznake stabala u šumama šumoposjednika, obilježbe drveta i ostalih šumskih proizvoda; praćenje izdavanja popratnice; utvrđivanje posebnih uvjeta za izgradnju šumske infrastrukture i/ili građevina planiranih prostornim planovima u postupku izdavanja lokacijske dozvole i stručnu potporu šumoposjednicima kod trženja šumskim proizvodima.

Poslovi Službe, sukladno zakonskoj djelatnosti, obavljaju se na području cijele RH u 116 ureda, odnosno ispostava, organizacijski kroz 21 Podružnicu. Uza svakodnevne stručne poslove obavljaju se i specifični specijalistički poslovi koji zahtijevaju svakodnevni obilazak klijenata i raspoloživost klijentima na području cijele RH.

Pravilnikom o unutarnjem ustrojstvu i sistematizaciji radnih mjesta Savjetodavne službe sistematizirano je 398 radnih mjesta, od čega je popunjeno 260, dok se u 2016. godini priželjkuje zapošljavanje 15 savjetnika, uglavnom šumarske specijalnosti.

U Državnom proračunu Republike Hrvatske unutar razdjela organizacijske klasifikacije Ministarstva poljoprivrede, Služba je strukturirana kao glava 06050 – Savjetodavna služba. U okviru programa 3001 – Upravljanje poljoprivredom, ribarstvom i ruralnim razvojem, nalazi se aktivnost A865001 – Adminis-

tracija i upravljanje, u program 3002 – Poljoprivreda uključena je aktivnost A865002 – Provedba godišnjih FADN istraživanja, u program 3003 – Veterinarstvo i sigurnost hrane uključena je aktivnost A865004 – Provedba NAP-a, u program 3006 – Gospodarenje i zaštita šumskih resursa, lovišta i divljači uključena je aktivnost A865005 – Unapređenje gospodarenja šumama i šumskim zemljištima šumoposjednika, dok je u program 3004 – Ruralni razvoj uključena nova aktivnost A865006 – Edukacija i savjetovanje – Program ruralnog razvoja, te će se otvoriti nova aktivnost: Komunikacija *Sheme školskog voća i povrća* i Praćenje Programa mlijeka u školama.

Temeljem Zakona o savjetodavnoj službi, Služba ostvaruje sredstva za rad iz državnoga proračuna RH, obavljanjem svoje djelatnosti i iz drugih izvora na način i pod uvjetima propisanim Zakonom i Statutom Službe. U 2016. godini dio sredstava planira se ostvariti i iz Mjere 01 i 02 Programa ruralnog razvoja Republike Hrvatske.

Vizija

Bolji životni standard obiteljskih poljoprivrednih gospodarstava, proizvođača hrane, subjekata u ribarstvu i šumoposjednika.

Misija

Razvijati konkurentna i napredna poljoprivredna gospodarstva, subjekte u ribarstvu i šumoposjednike kroz informiranje, savjetovanje i obrazovanje, uz poštivanje načela dobre poljoprivredne prakse te očuvanje ruralnog prostora njegujući tradiciju i običaje.

Ciljevi

1. Povećanje konkurentnosti poljoprivrednih gospodarstava i subjekata u ribarstvu i šumoposjednika
2. Djelotvornije korištenje nacionalnih i EU fondova
3. Provođenje godišnjeg FADN istraživanja
4. Stručan nadzor integrirane proizvodnje
5. Stručno obrazovanje i osposobljavanje poljoprivrednih gospodarstava, subjekata u ribarstvu i šumoposjednika
6. Vođenje evidencije za šume šumoposjednika
7. Planiranje i administriranje nabave radova u gospodarenju šumama šumoposjednika

Specifični ciljevi	Zadatak/aktivnost	Indikatori rezultata	Odgovorna ustrojstvena jedinica/radna skupina/projekt
Što želimo postići?	Kako ćemo postići specifične ciljeve? Koje specifične zadatke/aktivnosti moramo poduzeti?	Kako mjerimo zadatke/aktivnosti? Moraju biti kvantificirani kada je god to moguće.	Tko je odgovoran za provedbu aktivnosti i zadataka, najniža ustrojstvena jedinica?
Opći cilj 1. Povećanje konkurentnosti poljoprivrednih gospodarstva i subjekata u ribarstvu i šumoposjednika			
Tehničko-tehnološko unaprjeđenje i povećanje dobiti poljoprivrednih gospodarstava, subjekata u ribarstvu i šumarstvu	Individualno savjetovanje i sustavno praćenje PG-a (M02 Programa RR RH)	Broj PG-a i subjekata u ribarstvu po djelatniku	Sektor za programe i projekte u poljoprivredi i ribarstvu Podružnice
		Broj šumoposjednika po djelatniku	Sektor za programe i projekte u šumarstvu i Podružnice
	Skupne metode savjetovanja (M01 Programa RR RH)	Broj skupnih metoda savjetovanja u poljoprivredi i ribarstvu po djelatniku	Sektor za programe i projekte u poljoprivredi i ribarstvu i Podružnice
		Broj skupnih metoda savjetovanja u šumarstvu po djelatniku	Sektor za programe i projekte u šumarstvu i Podružnice
	Masovne metode savjetovanja	Broj savjeta pruženih masovnim metodama rada u poljoprivredi i ribarstvu po djelatniku	Sektor za programe i projekte u poljoprivredi i ribarstvu i Podružnice
		Broj savjeta pruženih masovnim metodama rada u šumarstvu po djelatniku	Sektor za programe i projekte u šumarstvu i Podružnice
Educiranost poljoprivrednih gospodarstava o uvjetima višestruke sukladnosti	Savjetovanje obveznika	% od broja upisanih u Upisnik PG-a (postotak se odnosi samo na prisutne na predavanjima, ne uključuje kontinuirano informiranje putem medija)	Sektor za programe i projekte u poljoprivredi i ribarstvu i Podružnice

Specifični ciljevi	Zadatak/aktivnost	Indikatori rezultata	Odgovorna ustrojstvena jedinica/radna skupina/projekt
Unaprjeđenje prerade i trženja poljoprivrednih proizvoda, proizvoda ribarstva i šumskih proizvoda	Savjetovanje PG-a i subjekata u ribarstvu o proizvodnji proizvoda s dodanom vrijednosti	Broj PG-a koji imaju uvedene sustave sljedivosti, oznake kvalitete (OI, OZP, OTU)	Sektor za programe i projekte u poljoprivredi i ribarstvu i Podružnice
		Broj PG-a s proizvodnjom ekoloških proizvoda	Sektor za programe i projekte u poljoprivredi i ribarstvu i Podružnice
		Broj PG-a s proizvodnjom integriranih proizvoda	Sektor za programe i projekte u poljoprivredi i ribarstvu i Podružnice
	Savjetovanje PG-a i subjekata u ribarstvu o razvoju dopunskih djelatnosti	Broj PG-a i subjekata u ribarstvu koji obavljaju dopunske djelatnosti	Sektor za programe i projekte u poljoprivredi i ribarstvu i Podružnice
	Savjetovanje PG-a i subjekata u ribarstvu o promociji i povećanju trženja poljoprivrednih i ribarskih proizvoda	Broj manifestacija	Sektor za programe i projekte u poljoprivredi i ribarstvu i Podružnice
	Savjetovanje šumoposjednika o promociji i povećanju trženja šumskih proizvoda	Broj savjetovanih šumoposjednika	Sektor za programe i projekte u šumarstvu i Podružnice
Jačanje različitih oblika interesnog udruživanja i organiziranja u poljoprivredi, ribarstvu i šumarstvu	Savjetovanjem osigurati poljoprivrednicima, subjektima u ribarstvu i šumoposjednicima stručne i poslovne informacije te potrebna znanja, kako bi se mogli organizirati prema najvišim europskim standardima	Broj poljoprivrednih i ribarskih udruga s kojima se aktivno surađuje	Sektor za programe i projekte u poljoprivredi i ribarstvu i Podružnice
		Broj poljoprivrednih i ribarskih zadruga s kojima se aktivno surađuje	Sektor za programe i projekte u poljoprivredi i ribarstvu i Podružnice
		Broj proizvođačkih grupa i organizacija s kojima se aktivno surađuje	Sektor za programe i projekte u poljoprivredi i ribarstvu i Podružnice
		Broj udruga šumoposjednika s kojima se aktivno surađuje	Sektor za programe i projekte u šumarstvu i Podružnice
Cilj 2. - Učinkovitije korištenje nacionalnih i EU fondova			
Povećanje informiranosti potencijalnih korisnika nacionalnih i EU fondova	Povećanje informiranosti korisnika o prilikama i povoljnostima korištenja nacionalnih i EU fondova	Broj informiranih potencijalnih korisnika u poljoprivredi i ribarstvu	Sektor za programe i projekte u poljoprivredi i ribarstvu i Podružnice
		Broj informiranih potencijalnih korisnika u šumarstvu	Sektor za programe i projekte u šumarstvu i Podružnice
Provjera prihvatljivosti potencijalnih korisnika	Provjera prihvatljivosti projekata i potencijalnih korisnika	Broj prihvatljivih projekata u poljoprivredi i ribarstvu	Sektor za programe i projekte u poljoprivredi i ribarstvu i Podružnice
		Broj prihvatljivih projekata u šumarstvu	Sektor za programe i projekte u šumarstvu i Podružnice
Obrada korisničkih prijava i zahtjeva te praćenje korisnika	Obradena prijava i zahtjev za korištenje nacionalnih i EU fondova	Broj obrađenih prijava u poljoprivredi i ribarstvu	Sektor za programe i projekte u poljoprivredi i ribarstvu i Podružnice
		Broj obrađenih prijava u šumarstvu	Sektor za programe i projekte u šumarstvu i Podružnice

Cilj 3. Provođenje godišnjeg FADN istraživanja			
Prikupljanje knjigovodstvenih podataka na uzorku poljoprivrednih gospodarstava	Izrada selekcijskog plana poljoprivrednih gospodarstava	Broj selekcijskih planova	Samostalni odjel za sustav poljoprivrednih knjigovodstvenih podataka (FADN)
	Organizacija radionica za prikupljače podataka	Broj održanih radionica	Samostalni odjel za sustav poljoprivrednih knjigovodstvenih podataka (FADN)
	Izrada i ažuriranje metodološkog priručnika za prikupljanje podataka	FADN priručnik	Samostalni odjel za sustav poljoprivrednih knjigovodstvenih podataka (FADN)
	Ažuriranje FADN web aplikacije za prikupljanje podataka	FADN web aplikacija	Samostalni odjel za sustav poljoprivrednih knjigovodstvenih podataka (FADN)
	Pružanje udaljene pomoći	Broj ispunjenih FADN upitnika	Samostalni odjel za sustav poljoprivrednih knjigovodstvenih podataka (FADN)
	Monitoring provedbe godišnjih FADN istraživanja	Broj izvještaja o provedbi	Samostalni odjel za sustav poljoprivrednih knjigovodstvenih podataka (FADN)
Kontrola, obrada i analiza podataka	Ažuriranje FADN baze podataka	FADN baza podataka	Samostalni odjel za sustav poljoprivrednih knjigovodstvenih podataka (FADN)
	Izrada tablica limita	Tablica limita	Samostalni odjel za sustav poljoprivrednih knjigovodstvenih podataka (FADN)
	Korištenje kontrolnih procedura	Broj kvalitetnih podataka	Samostalni odjel za sustav poljoprivrednih knjigovodstvenih podataka (FADN)
	Korištenje softverskih rješenja za obradu i analizu podataka	Rezultati analiza	Samostalni odjel za sustav poljoprivrednih knjigovodstvenih podataka (FADN)
Diseminacija rezultata istraživanja	Izrada individualnih izvješća za poljoprivredna gospodarstva	Broj individualnih izvješća	Samostalni odjel za sustav poljoprivrednih knjigovodstvenih podataka (FADN)
	Tumačenje individualnih izvješća za poljoprivredna gospodarstva	Broj savjeta	Samostalni odjel za sustav poljoprivrednih knjigovodstvenih podataka (FADN)
	Izrada Standardnih rezultata	Broj standardnih rezultata	Samostalni odjel za sustav poljoprivrednih knjigovodstvenih podataka (FADN)
	Izrada i dostava izvješća Europskoj komisiji	Broj Farm Returna	Samostalni odjel za sustav poljoprivrednih knjigovodstvenih podataka (FADN)
	Izrada metodološkog priručnika za tumačenje izvješća	FADN priručnik	Samostalni odjel za sustav poljoprivrednih knjigovodstvenih podataka (FADN)
	Izrada i dostava rezultata po zahtjevu	Broj FADN rezultata po zahtjevu	Samostalni odjel za sustav poljoprivrednih knjigovodstvenih podataka (FADN)
	Objava rezultata na web stranicama	Broj infografika	Samostalni odjel za sustav poljoprivrednih knjigovodstvenih podataka (FADN)

Specifični ciljevi	Zadatak/aktivnost	Indikatori rezultata	Odgovorna ustrojstvena jedinica/radna skupina/projekt
Cilj 4. Stručni nadzor integrirane proizvodnje			
Terenski obilazak i nadzor integrirane proizvodnje poljoprivrednih gospodarstava	Upoznavanje sa zahtjevima koje poljoprivredna gospodarstva upisana u Upisnik proizvođača u integriranoj proizvodnji trebaju zadovoljiti	Broj PG-a prijavljenih za stručni nadzor	Sektor za programe i projekte u poljoprivredi i ribarstvu i Podružnice
	Organizacija stručnog nadzora prema pristiglim zahtjevima za stručni nadzor	Broj prijava za stručni nadzor	Sektor za programe i projekte u poljoprivredi i ribarstvu i Podružnice
Izdavanje potvrde o statusu proizvoda u integriranoj proizvodnji	Sastavljanje detaljnog Zapisnika o obavljenom stručnom nadzoru integrirane proizvodnje	Broj PG-a prijavljenih za stručni nadzor	Sektor za programe i projekte u poljoprivredi i ribarstvu i Podružnice
	Potvrđivanje statusa integrirane proizvodnje	Broj izdanih potvrda o integriranoj proizvodnji	Sektor za programe i projekte u poljoprivredi i ribarstvu i Podružnice
Cilj 5. Stručno obrazovanje i osposobljavanje poljoprivrednih gospodarstava, subjekata u ribarstvu i šumoposjednika			
Izrada programa obrazovanja i osposobljavanja iz područja poljoprivrede, ribarstva, ruralnog razvoja i šumarstva	Prilagodba osnovnog programa o održivoj upotrebi pesticida	Broj pripremljenih programa o održivoj upotrebi pesticida	Sektor za programe i projekte u poljoprivredi i ribarstvu i Podružnice
	Izrada, preuzimanje i prilagodba stručnih programa i programa na temelju posebnih propisa	Broj stručnih programa i programa na temelju posebnih propisa	Sektor za programe i projekte u poljoprivredi i ribarstvu i Podružnice
	Izrada programa strukovnog osposobljavanja za provedbu Mjere 01	Broj programa i trajanje satnice obuhvaćene programima	Sektor za programe i projekte u poljoprivredi i ribarstvu i Podružnice
Organiziranje i izvođenje obrazovanja i osposobljavanja iz područja poljoprivrede, ribarstva, ruralnog razvoja i šumarstva	Izobrazba proizvođača u integriranoj proizvodnji	Broj PG-a upisanih u Upisnik integriranih proizvođača	Sektor za programe i projekte u poljoprivredi i ribarstvu i Podružnice
	Izobrazba profesionalnih kornika o održivoj uporabi pesticida	Broj polaznika izobrazbe o održivoj upotrebi pesticida	Sektor za programe i projekte u poljoprivredi i ribarstvu i Podružnice
	Stručni tečajevi za poljoprivredne proizvođače i subjekte u ribarstvu	Broj polaznika	Sektor za programe i projekte u poljoprivredi i ribarstvu i Podružnice
	Tečajevi strukovnog osposobljavanja u sklopu provedbe Mjere 01	Broj tečajeva i broj polaznika	Sektor za programe i projekte u poljoprivredi i ribarstvu i Podružnice
	Seminari o izvođenju jednostavnih šumskih radova	Broj udruga šumoposjednika	Sektor za programe i projekte u šumarstvu i Podružnice
	Tečajevi o propisima iz područja šumarstva te o smjernicama gospodarenja u šumama šumoposjednika	Broj udruga šumoposjednika	Sektor za programe i projekte u šumarstvu i Podružnice

Cilj 6. Vođenje evidencije za šume šumoposjednika

Razduživanje programa gospodarenja šumoposjednika i davanje prijedloga za odobrenje nadležnom Ministarstvu	Upisivanje podataka o izvršenim radovima biološke obnove šuma u važeće Programe gospodarenja (PGŠ) i pisanje zahtjeva za odobrenje PGŠ prema ZOŠ-u	Broj razduženih programa gospodarenja šumoposjednika, PGŠ i broj zahtjeva napisanih Ministarstvu	Sektor za programe i projekte u šumarstvu i Podružnice
Vođenje evidencija o doznačenoj i otpremjenoj drvnj zalih iz šuma šumoposjednika, o šumskim požarima u šumama šumoposjednika, o šumskim štetnicima, o šumskim štetama, vođenje evidencija za potrebe Zavoda za statistiku, vođenje evidencija o korištenju raspoloživih sredstava	Izrada i ažuriranje tablica evidencija	Broj izrađenih i ažuriranih tablica evidencija	Sektor za programe i projekte u šumarstvu i Podružnice
Izdavanje rješenja o doznaci stabala	Sastavljanje i pisanje rješenja	Broj izdanih rješenja o doznaci stabala	Sektor za programe i projekte u šumarstvu i Podružnice
Izdavanje potvrda o posebnim uvjetima građenja	Sastavljanje i pisanje potvrda	Broj izdanih potvrda o posebnim uvjetima građenja	Sektor za programe i projekte u šumarstvu i Podružnice

Cilj 7. Planiranje i administriranje nabave radova u gospodarenju šumama šumoposjednika

Izrada Operativnog plana gospodarenja šumama šumoposjednika prema ZOŠ-u	Sastavljanje Operativnog plana gospodarenja za šume šumoposjednika sa svrhom administriranja raspoloživih sredstava	Broj GOP-a	Sektor za programe i projekte u šumarstvu i Podružnice
Sudjelovanje u provođenju postupaka javne nabave za radove u šumama šumoposjednika	Sastavljanje natječajne dokumentacije	Broj provedenih postupaka javne nabave	Sektor za programe i projekte u šumarstvu i Podružnice
	Definiranje i objavljivanje javnih poziva za radove u šumama šumoposjednika	Broj izrađenih i objavljenih javnih poziva	Sektor za programe i projekte u šumarstvu i Podružnice
Terenski obilazak i kolaudacija radova biološke obnove šuma u šumama šumoposjednika	Organiziranje stručne kontrole i kolaudacije prema potrebama proisteklima iz zahtjeva šumoposjednika za isplatom sredstava	Broj obavljenih kontrola i kolaudacija	Sektor za programe i projekte u šumarstvu i Podružnice
	Organizacija stručne kontrole i kolaudacije prema potrebama proisteklima iz javnih nabava	Broj obavljenih kontrola i kolaudacija	Sektor za programe i projekte u šumarstvu i Podružnice

■ ZAPOSLENICI

Savjetodavna služba u brojkama 31.12.2015.

BROJ ZAPOSLENIH	261, od čega 257 na neodređeno, a 4 na određeno
od toga dr.sc.	5
od toga mr.sc.	23
od toga VSS i mag.	228
od toga VŠS i bacc.	3
od toga SSS	2
Prosječna starost u godinama	47
Broj službenica/službenika	135/126

Zaposlenici otišli iz Savjetodavne službe

IME I PREZIME	RADNO MJESTO	RAZLOG ODLASKA	DATUM ODLASKA
BRANIMIR VODOPIJA, dipl. ing. agr.	Viša stručni savjetnik u Podružnici Zadarske županije, mjesto rada u Biograd na Moru	Starosna mirovina	28.03.2015.
GORAN SAVIĆ, struč. spec. ing. techn. inf.	Pripravnik za stručnog suradnika (FADN) mjesto rada Zagreb	Sporazum o prestanku Ugovora o radu	16.04.2015.
mr. sc. MIJO GAŠPAROVIĆ	Viša stručni savjetnik u Podružnici Brodsko posavske županije, mjesto rada Gornji Bogićevci	Starosna mirovina	10.07.2015.
mr. sc. MARIJA KUHINEK	Viša stručna savjetnica u Podružnici Bjelovarsko bilogorske županije, mjesto rada Daruvar	Starosna mirovina	11.08.2015.
TANJA LASIĆ JAŠAROVIĆ, dipl. ing. agr.	Viša stručna savjetnica u Podružnici Koprivničko-križevačke županije, mjesto rada Križevci	Sporazum o prestanku Ugovora o radu	31.08.2015.
DARKO MRVICA, dipl. ing. agr.	Stručni suradnik (VVV) u Sektoru za programe i projekte u poljoprivredi i ribarstvu u Podružnici Šibensko-kninskoj županiji, mjesto rada Šibenik	Sporazum o prestanku Ugovora o radu	31.10.2015.
mr. sc. SREČKO LADIŠIĆ	Viši stručni savjetnik (stočar) u Sektoru za programe i projekte u poljoprivredi i ribarstvu u Podružnici Koprivničko-križevačke županije, mjesto rada Koprivnica	Starosna mirovina	01.11.2015.

Novozaposleni u Savjetodavnoj službi

IME I PREZIME	RADNO MJESTO	DATUM DOLASKA
IVAN VIDAS, struč. spec. oec.	Stručni suradnik, Odjel za financije i računovodstvo mjesto rada Zagreb	16.02.2015.
GORAV SAVIĆ, struč. spec. ing. techn. inf.	Pripravnik za stručnog suradnika (FADN) mjesto rada Zagreb	16.02.2015. – odlazi 16.04.2015.
BLANKA GENJGA, mag. ing. silv.	Stručni suradnik (šumarstvo) mjesto rada Zagreb	16.02.2015.
TIHANA ŠUNDOV, dipl. ing. pom. prom.	Pripravnik za stručnog suradnika (ribarstvo) u Sektoru za programe i projekte u poljoprivredi i ribarstvu u Podružnici Splitsko-dalmatinske županije, mjesto rada Split	01.04.2015.
ŽARKO LOVRINOV, dipl. ing. agr.	Stručni suradnik (stočarstvo) u Sektoru za programe i projekte u poljoprivredi i ribarstvu u Podružnici Zadarske županije, mjesto rada Benkovac	13.04.2015.
NIKOLINA ŠTEDUL, dipl. ing. agr.	Stručni suradnik (VVV) u Sektoru za programe i projekte u poljoprivredi i ribarstvu u Podružnici Karlovačke županije, mjesto rada Ozalj	13.04.2015.
JURAJ OSTOIĆ, dipl. ing. agr.	Stručni suradnik (stočarstvo) u Sektoru za programe i projekte u poljoprivredi i ribarstvu u Podružnici Brodsko-posavske županije, mjesto rada Nova Gradiška	15.04.2015.
JAROMIR VRBICKY, dipl. ing. agr.	Stručni suradnik (stočarstvo) u Sektoru za programe i projekte u poljoprivredi i ribarstvu u Podružnici Bjelovarsko-bilogorske, mjesto rada Garešnica	15.04.2015.
dr. sc. DANIJELA MILIĆ	stručni suradnik (ribarstvo) suradnik u Sektoru za programe i projekte u poljoprivredi i ribarstvu u Podružnici Istarske županije, mjesto rada Poreč	21.04.2015.
MAJA MEĐUREČAN, dipl. ing. agr.	Stručni suradnik (ratarstvo) u Sektoru za programe i projekte u poljoprivredi i ribarstvu u Podružnici Osječko-baranjske županije, mjesto rada Donji Miholjac	01.05.2015.
DARKO MRVICA, dipl. ing. agr.	Stručni suradnik (VVV) u Sektoru za programe i projekte u poljoprivredi i ribarstvu u Podružnici Šibensko-kninskoj županiji, mjesto rada Šibenik	18.05.2015. odlazi 31.10.2015.
MATIJA ČABRAJEC, dr. vet. med.	Stručni suradnik (stočarstvo) u Sektoru za programe i projekte u poljoprivredi i ribarstvu u Podružnici grada Zagreba, mjesto rada Zagreb	14.09.2015.
IVANA KANJIR, mag. ing. agroek.	Stručni suradnik (FADN) u Samostalnom odjelu za FADN, mjesto rada Zagreb	14.09.2015.
MARTINA STIPČEVIĆ, dipl. ing. mat.	Stručni suradnik u Odsjeku za FADN informacijski sustav, mjesto rada Zagreb	14.09.2015.
NATALIJA BALEN, dipl. iur.	Načelnik Odjela za pravne poslove, mjesto rada Zagreb	14.09.2015.
ANDREA VLADIĆ, mag. oec.	Stručni suradnik u Odjelu za financije i računovodstvo na određeno vrijeme, mjesto rada Zagreb	14.09.2015.
SANDRA ŠPILEK, dipl. oec.	Stručni savjetnik za nabavu u Odjelu za nabavu na određeno vrijeme, mjesto rada Zagreb	14.09.2015.
MARIJANA LEMIĆ, mag. ing. agr.	Stručni suradnik (fitomedicina) u Podružnici Ličko-senjske županije na određeno vrijeme, mjesto rada Otočac	21.09.2015.
MAJA FICOVIĆ, mag. ing. morskog ribarstva	Pripravnik za stručnog suradnika (ribarstvo) u Sektoru za programe i projekte u poljoprivredi i ribarstvu u Podružnici Dubrovačko-neretvanske županije, mjesto rada Ston	06.10.2015.
GORAN GODINA, dipl. ing. šum.	Viši stručni savjetnik za šume šumoposjednika Podružnici Bjelovarsko-bilogorske županije, mjesto rada Daruvar	01.12.2015. (Sporazum o premj. iz MP)

Popis službenika

Ured ravnatelja

Hrvoje Horvat, dr. med. vet.
ravnatelj

dr. sc. Ivan Danjek
pomoćnik ravnatelja

mr. sc. Robert Ojurović
pomoćnik ravnatelja

Marijana Marić, bacc. oec.
tajnica Službe

mr. sc. Milan Husnjak, dr. med. vet.
viši koordinator za međunarodnu suradnju

Kristina Šulj, dipl. oec.
viša koordinatorica za unutarnju kontrolu i analize

Kristijan Jelaković, dipl. ing. agr.
načelnik Samostalnog odjela za sustav poljoprivred-
nih knjigovodstvenih podataka (FADN)

Vladimir Novotny, univ. spec. pr.
načelnik Samostalnog odjela za informiranje

Natalija Balen, dipl. iur.
načelnica Odjela za pravne poslove

Valentina Bašić, dipl. oec.
načelnica Odjela za financije i računovodstvo

Snježana Matjanec, dipl. oec.
načelnica Odjela za nabavu

Beti Volić, dipl. iur.
načelnica Odjela za opće poslove i ljudske potencijale

Vanda Čuljat, dipl. ing. el.
načelnica Odjela za upravljanje informacijskim
sustavom

dr. sc. Lav Bavčević
viši koordinator za ribarstvo

Aleksandar Horvatić, dipl. ing. agr.
viši koordinator za obrazovanje i osposobljavanje

Siniša Hrgović, dipl. ing. agr.
viši koordinator za organizaciju rada podružnica

Tomislav Meštrović, dipl. ing. šum.
viši koordinator za šumskogospodarske planove i
šumsku infrastrukturu

mr. sc. Tatjana Međimurec
viša koordinatorica za ratarstvo

mr. sc. Marina Mikšić
viša koordinatorica za agroekonomiku

Maja Pleše, dipl. ing. šum.
viša koordinatorica za savjetodavni rad i projekte

dr. sc. Ines Pohajda
viša koordinatorica za agroekologiju

Ivica Prpić, dipl. ing. agr.
viši koordinator za mehanizaciju

Aleksandra Radić, dipl. ing. agr.
viša koordinatorica za zaštitu bilja

Goran Smolčec, dipl. ing. šum.
viši koordinator za planiranje, evidencije, tržište i
razvoj

mr. sc. Ivka Veić
viša koordinatorica za organizaciju specijalističkog
rada

mr. sc. Dario Zagorec
viši koordinator za stočarstvo

mr. sc. Marija Ševar
viša koordinatorica za ekološku poljoprivredu

mr. sc. Višnja Šimunović
viša koordinatorica za hortikulturu

mr. sc. Robert Črep
viši koordinator za razvojne programe i projekte

Miroslav Đurik, dipl. ing. šum.
viši koordinator za uzgajanje i zaštitu šuma

Željka Kamenarić, dipl. oec.
rukovoditeljica Odsjeka za financije

Goran Klopotan, prof.
rukovoditelj Odsjeka za informatiku

Mirela Matičević, dipl. ing. agr.
rukovoditeljica Odsjeka za provedbu FADN
istraživanja

Andrea Zdravec Vrabec, mag. ing. agr.
rukovoditeljica Odsjeka za analize i izvješćivanje

Melita Đogić, dipl. iur.
rukovoditeljica Odsjeka za ljudske potencijale

Dorija Mlinarić
voditeljica Odsjeka za opće poslove i pisarnicu

Vesna Šimić, dipl. oec.
viša stručna savjetnica (računovodstvo)

Anita Ćulap, dipl. oec.
viša stručna savjetnica (računovodstvo)

Dejana Kovačić, dipl. oec.
stručna savjetnica za nabavu

Sandra Špilek, dipl. oec.
stručna savjetnica za nabavu

Blanka Genjga, dipl. ing. šum.
stručna suradnica

Ljiljana Jelaković, mag. ing. des. text.
stručna suradnica

Ivana Kanjir, mag. ing. agroekologije
stručna suradnica

Martina Stipčević, dipl. ing. mat.
stručna suradnica

Ivan Vidas, dipl. oec.
stručni suradnik

Andrea Vladić, mag. oec.
stručna suradnica

Matija Čabrajec, dr. med. vet.
stručni suradnik

Žaklina Gutowski
stručni referent

Grad Zagreb

Dario Padro, dipl. ing. agr.
rukovoditelj Podružnice

Marijan Mavračić, dipl. ing. agr.
viši stručni savjetnik (hortikultura)

Elinor Nikolić, dipl. ing. agr.
viša stručna savjetnica (agroekonomika)

Joško Bubalo, dipl. ing. agr.
stručni savjetnik (hortikultura)

Zagrebačka županija

mr. sc. Vlasta Rubeša-Vili
rukovoditeljica Podružnice

Ana Batar, dipl. ing. agr.
viša stručna savjetnica (hortikultura)

Bernard Jakopec, dipl. ing. šum.
viši stručni savjetnik za šume šumoposjednika

Damir Pejaković, dipl. ing. agr.
viši stručni savjetnik (stočarstvo)

Anđelka Pejaković, dipl. ing. agr.
viša stručna savjetnica (stočarstvo)

Tatjana Radiković, dipl. ing. agr.
viša stručna savjetnica (zaštita bilja)

Zlatko Tomljanović, dr. med. vet.
viši stručni savjetnik (stočarstvo)

mr. sc. Zvonimir Vukov
viši stručni savjetnik (hortikultura)

Dražen Čačić, dipl. ing. agr.
viši stručni savjetnik (hortikultura)

Nenad Đura, dipl. ing. agr.
viši stručni savjetnik (ratarstvo)

Ratko Branković, mag. ing. agr.
stručni savjetnik za šume šumoposjednika

Nataša Puhelek Puština, dipl. ing. agr.
stručna savjetnica (hortikultura)

Dalibor Zima, dipl. ing. agr.
stručni savjetnik (stočarstvo)

Manuel Čičko, dipl. ing. agr.
stručni savjetnik (stočarstvo)

Marija Prnjak, dipl. ing. agr.
stručna suradnica (zaštita bilja)

Dubrovačko-neretvanska županija

Antun Kotlar, dipl. ing. agr.
rukovoditelj Podružnice

Ivo Batinović, dipl. ing. agr.
viši stručni savjetnik (hortikultura)

Milenko Buljubašić, dipl. ing. agr.
viši stručni savjetnik (hortikultura)

Marijo Car, dipl. ing. agr.
viši stručni savjetnik (hortikultura)

Franko Marinović, dipl. ing. agr.
viši stručni savjetnik (hortikultura)

Ivana Tomac Talajić, dipl. ing. agr.
viša stručna savjetnica (zaštita bilja)

Ante Mijić, dipl. ing. agr.
stručni savjetnik (hortikultura)

Ljiljana Mustapić, dipl. ing. agr.
stručna savjetnica (hortikultura)

Frano Mihlinić, dipl. ing. agr.
stručni suradnik (hortikultura)

Maja Ficović, mag. ing. morskog ribarstva
pripravnik

Splitsko-dalmatinska županija

Danica Tadin, dipl. ing. agr.
rukovoditeljica Podružnice

Božena Beljan, dipl. ing. agr.
viša stručna savjetnica (hortikultura)

Bernard Bokšić, dipl. ing. agr.
viši stručni savjetnik (hortikultura)

Tomislav Dilber, mag. ing. silv.
viši stručni savjetnik za šume šumoposjednika

Žarko Kovačić, dipl. ing. agr.
viši stručni savjetnik (hortikultura)

Silvija Marušić, dipl. ing. agr.
viša stručna savjetnica (zaštita bilja)

Mirjana Perica, dipl. ing. agr.
viša stručna savjetnica (ekološka poljoprivreda)

Lea Puharić-Visković, dipl. ing. agr.
viša stručna savjetnica (hortikultura)

Ferdinand Puljić, dipl. ing. agr.
viši stručni savjetnik (hortikultura)

Dražan Rakušić, dipl. ing. agr.
viši stručni savjetnik (hortikultura)

Ankica Rogošić, dipl. ing. agr.
viša stručna savjetnica (stočarstvo)

mr. sc. Stanislav Štambuk
viši stručni savjetnik (hortikultura)

mr. sc. Ivana Župić
viša stručna savjetnica (zaštita bilja)

Zvonko Balta, dipl. ing. agr.
stručni savjetnik (stočarstvo)

Jurica Fadić, dipl. ing. agr.
stručni savjetnik (hortikultura)

Ksenija Franulović, dipl. ing. šum.
stručna savjetnica za šume šumoposjednika

Milan Jakovčić, dipl. ing. agr.
stručni savjetnik (hortikultura)

Tihana Šundov, dipl. ing. pomorsko-ribarske
tehnologije
pripravnik

Šibensko-kninska županija

mr. sc. Marijo Tomić
rukovoditelj Podružnice

Marko Dobrić, dipl. ing. agr.
viši stručni savjetnik (hortikultura)

Dubravka Kaić, dipl. ing. agr.
viša stručna savjetnica (stočarstvo)

Ivica Kosor, dipl. ing. agr.
viši stručni savjetnik (stočarstvo)

Gordana Kožarić-Silov, dipl. ing. agr.
viša stručna savjetnica (zaštita bilja)

Boris Perić, dipl. ing. agr.
viši stručni savjetnik (agroeconomika)

Izabella Buzaši, dipl. ing. agr.
stručna savjetnica (ratarstvo)

Zadarska županija

Gordana Dragun, dipl. ing. agr.
rukovoditeljica Podružnice

mr. sc. Hrvoje Klarić
viši stručni savjetnik (agroekonomika)

Zvonimir Vlatković, dipl. ing. agr.
viši stručni savjetnik (hortikultura)

Ivan Šimičević, dipl. ing. agr.
viši stručni savjetnik (zaštita bilja)

Mirjana Dijan, dipl. ing. agr.
stručna savjetnica (hortikultura)

Nikolina Paleka, mag. ing. agr.
stručna savjetnica (hortikultura)

Žarko Lovrinov, dipl. ing. agr.
stručni suradnik (stočarstvo)

Osječko-baranjska županija

Ivana Jurišić, dipl. ing. agr.
rukovoditeljica Podružnice

Emilija Cimerman, dipl. ing. agr.
viša stručna savjetnica (stočarstvo)

Judita Gerber, mag. ing. agr.
viša stručna savjetnica (hortikultura)

Juraj Klarić, dipl. ing. agr.
viši stručni savjetnik (ekološka poljoprivreda)

Tomislav Koturić, dipl. ing. agr.
viši stručni savjetnik (stočarstvo)

mr. sc. Ivica Lovrinčević
viši stručni savjetnik (zaštita bilja)

Katica Maras, dipl. ing. agr.
viša stručna savjetnica (hortikultura)

Snježana Numanović, dipl. ing. agr.
viša stručna savjetnica (hortikultura)

Vesna Petrov, dipl. ing. agr.
viša stručna savjetnica (ratarstvo)

Ruža Skenderović, dipl. ing. agr.
viša stručna savjetnica (hortikultura)

Miroljub Stojanović, dipl. ing. šum.
viši stručni savjetnik za šume šumoposjednika

mr. sc. Boris Župan
viši stručni savjetnik (ribarstvo)

Damir Babić, mag. ing. agr.
stručni savjetnik (hortikultura)

Stipa Srimac, dipl. ing. agr.
stručni savjetnik (ratarstvo)

Maja Međurečan, dipl. ing. agr.
stručna suradnica (ratarstvo)

Vukovarsko-srijemska županija

mr. sc. Gordan Sučić
rukovoditelj Podružnice

Đuro Cerovčec, dipl. ing. agr.
viši stručni savjetnik (mehanizacija)

Marijan Gelo, dr. med. vet.
viši stručni savjetnik (stočarstvo)

Katica Juzbašić, dipl. ing. agr.
viša stručna savjetnica (agroekonomika)

Ružica Kovačević, dipl. ing. agr.
viša stručna savjetnica (ratarstvo)

Nada Matić, dipl. ing. agr.
viša stručna savjetnica (stočarstvo)

Tatjana Oršolić, dipl. ing. agr.
viša stručna savjetnica (stočarstvo)

Anica Pavičić, dipl. ing. agr.
viša stručna savjetnica (ratarstvo)

Mira Živković, dipl. ing. agr.
viša stručna savjetnica (zaštita bilja)

Ljiljana Bačvanski, dipl. ing. agr.
stručna savjetnica (hortikultura)

Božica Dolić, dipl. ing. agr.
stručna savjetnica (hortikultura)

Marina Kalistović, dipl. ing. agr.
stručna savjetnica (ratarstvo)

Virovitičko-podravska županija

Ljubica Kravaršćan, dipl. ing. agr.
rukovoditeljica Podružnice

Tihana Bišćan, mag. ing. agr.
viša stručna savjetnica (stočarstvo)

Ljubomir Duvnjak, dipl. ing. agr.
viši stručni savjetnik (ratarstvo)

Željko Ferenc, dipl. ing. agr.
viši stručni savjetnik (hortikultura)

Davor Jakupec, dipl. ing. šum.
viši stručni savjetnik za šume šumoposjednika

Ivan Ključec, dipl. ing. agr.
viši stručni savjetnik (ratarstvo)

Blaženka Mozer, dipl. ing. agr.
viša stručna savjetnica (hortikultura)

Mirjana Rastija Novak, mag. ing. agr.
viša stručna savjetnica (ratarstvo)

Marijan Lincmajer, dipl. ing. agr.
stručni savjetnik (hortikultura)

Ana Marija Čajkulić, dipl. ing. agr.
stručna savjetnica (zaštita bilja)

Brodsko-posavska županija

Vera Novaković, dipl. ing. agr.
rukovoditeljica Podružnice

Vesna Alasić, dipl. ing. agr.
viša stručna savjetnica (ratarstvo)

Jasna Kladarić, dipl. ing. agr.
viša stručna savjetnica (agroekonomika)

Mladen Konjević, dipl. ing. agr.
viši stručni savjetnik (ratarstvo)

Željko Kucjenić, dipl. ing. agr.
viši stručni savjetnik (stočarstvo)

Mara Maglić, dipl. ing. agr.
viša stručna savjetnica (ratarstvo)

Mato Nikolić, dipl. ing. agr.
viši stručni savjetnik (stočarstvo)

Dario Đurđević, dipl. ing. agr.
viši stručni savjetnik (ekološka poljoprivreda)

Marija Milašin, mag. ing. agr.
stručna savjetnica (hortikultura)

Marijana Milušić, dipl. ing. agr.
stručna savjetnica (zaštita bilja)

Juraj Ostoić, dipl. ing. agr.
stručni suradnik (stočarstvo)

Varaždinska županija

Mara Bogović, mag. ing. agr.
rukovoditeljica Podružnice

Jurica Bengeri, dipl. ing. agr.
viši stručni savjetnik (stočarstvo)

Davor Brečak, dipl. ing. agr.
viši stručni savjetnik (hortikultura)

Suzana Gotal, dipl. ing. šum.
viši stručni savjetnik za šume šumoposjednika

Miroslav Matovinović, dipl. ing. agr.
viši stručni savjetnik (hortikultura)

Valerija Pokos, mag. ing. agr.
viša stručna savjetnica (ratarstvo)

Jelena Stipetić, dipl. ing. agr.
viša stručna savjetnica (hortikultura)

Zita Ciler, dipl. ing. agr.
stručna savjetnica (stočarstvo)

Bjelovarsko-bilogorska županija

Iva Majhen-Vlašiček, dipl. ing. agr.
rukovoditeljica Podružnice

Jadranka Berić, dipl. ing. agr.
viša stručna savjetnica (zaštita bilja)

Vlado Bistrović, dipl. ing. agr.
viši stručni savjetnik (ratarstvo)

Vesna Bradić, dipl. ing. agr.
viša stručna savjetnica (zaštita bilja)

Goran Godina, dipl. ing. šum.
viši stručni savjetnik za šume šumoposjednika

Grozdana Grubišić-Popović, dipl. ing. agr.
viša stručna savjetnica (hortikultura)

Hrvoje Gusić, dipl. ing. šum.
viši stručni savjetnik za šume šumoposjednika

Josip Komljenović, dipl. ing. agr.
viši stručni savjetnik (stočarstvo)

Darija Marković, dipl. ing. agr.
viša stručna savjetnica (stočarstvo)

Ivan Udžbinac, dipl. ing. agr.
viši stručni savjetnik (stočarstvo)

Dario Vinceković, dipl. ing. šum.
viši stručni savjetnik za šume šumoposjednika

Ljiljana Šepak, dipl. ing. agr.
viša stručna savjetnica (hortikultura)

Nikolina Perčec, struč. spec. ing. agr.
stručna savjetnica (ekološka poljoprivreda)

Jaromir Vrbický, dipl. ing. agr.
stručni suradnik (stočarstvo)

Mihaela Čuhnil, ing. agr.
viši stručni referent

Sisačko-mosavačka županija

Mirta Križanić Božurić, dipl. ing. agr.
rukovoditeljica Podružnice

mr. sc. Dalibor Jugović
viši stručni savjetnik (stočarstvo)

Ivan Jukić, dipl. ing. agr.
viši stručni savjetnik (stočarstvo)

Višnja Krapljan, dipl. ing. agr.
viša stručna savjetnica (stočarstvo)

Silvijo Krnjević, dipl. ing. šum.
viši stručni savjetnik za šume šumoposjednika

mr. sc. Marijan Matokanović
viši stručni savjetnik (ratarstvo)

Suzana Slovic, dipl. ing. agr.
viša stručna savjetnica (zaštita bilja)

Mijo Žugaj, dipl. ing. agr.
viši stručni savjetnik (stočarstvo)

Andrea Ćosić, dipl. ing. agr.
viša stručna savjetnica (agroekonomika)

Goran Abramović, dipl. ing. šum.
stručni savjetnik za šume šumoposjednika

Vlatka Grgić, dipl. ing. agr.
stručna savjetnica (hortikultura)

Vlado Kumpović, dipl. ing. agr.
stručni savjetnik (stočarstvo)

Marija Petir, mag. ing. agr.
stručna savjetnica (hortikultura)

Igor Petrović, dipl. ing. agr.
stručni savjetnik (stočarstvo)

Tomislav Šporčić, dipl. ing. šum.
stručni savjetnik za šume šumoposjednika

Karlovačka županija

Margita Budiselić-Kutle, dipl. ing. agr.
rukovoditeljica Podružnice

Snježana Blašković, dipl. ing. šum.
viša stručna savjetnica za šume šumoposjednika

dr. sc. Mirna Ceranić
viša stručna savjetnica (zaštita bilja)

Bernarda Dražetić, dipl. ing. agr.
viša stručna savjetnica (stočarstvo)

Nikola Gržan, dipl. ing. agr.
viši stručni savjetnik (ratarstvo)

Ljubica Magdić, struč. spec. ing. agr.
viša stručna savjetnica (ekološka poljoprivreda)

Matija Volner, dipl. ing. šum.
viši stručni savjetnik za šume šumoposjednika

Krešimir Fumić, dipl. ing. agr.
stručni savjetnik (agroekonomika)

Srećko Kostelić, dipl. ing. agr.
stručni savjetnik (hortikultura)

Nikolina Štedul, dipl. ing. agr.
stručna suradnica (hortikultura)

Koprivničko-križevačka županija

Slavko Kopilović, dipl. ing. agr.
rukovoditelj Podružnice

Anđela Hodalić, dipl. ing. agr.
viša stručna savjetnica (hortikultura)

Ivica Kovačević, dipl. ing. šum.
viši stručni savjetnik za šume šumoposjednika

Tomislav Mesić, dipl. ing. agr.
viši stručni savjetnik (stočarstvo)

mr. sc. Željka Oštrkapa-Međurečan, dipl. ing. agr.
viša stručna savjetnica (zaštita bilja)

Sunčica Dombaj, dipl. ing. agr.
stručna savjetnica (hortikultura)

Leon Golub, dipl. ing. agr.
stručni savjetnik (hortikultura)

Krapinsko-zagorska županija

Štefanija Lovrenčić, dipl. ing. agr.
rukovoditeljica Podružnice

Darko Antonina, dipl. ing. agr.
viši stručni savjetnik (stočarstvo)

Pavlina Bosec, dipl. ing. šum.
viša stručna savjetnica za šume šumoposjednika

Georg Gal, dipl. ing. agr.
viši stručni savjetnik (hortikultura)

Sanja Gregurić, dipl. ing. agr.
viša stručna savjetnica (zaštita bilja)

Gordana Jurina, dipl. ing. agr.
viša stručna savjetnica (ratarstvo)

Nenad Kantoci, dipl. ing. agr.
viši stručni savjetnik (hortikultura)

Dragutin Kasteljan, dipl. ing. agr.
viši stručni savjetnik (stočarstvo)

Dragica Tresk Penezić, dipl. ing. agr.
viša stručna savjetnica (ratarstvo)

Sandra Majsec, dipl. ing. agr.
stručna savjetnica (hortikultura)

Primorsko-goranska županija

Žarko Mulc, dipl. ing. agr.
rukovoditelj Podružnice

Maja Bukovac, dipl. ing. šum.
viša stručna savjetnica za šume šumoposjednika

Karmen Karlić, dipl. ing. agr.
viša stručna savjetnica (zaštita bilja)

Željko Peran, mag. ing. agr.
viši stručni savjetnik (hortikultura)

Goran Šoštarčić, dipl. ing. šum.
viši stručni savjetnik za šume šumoposjednika

Nikola Janeš, dipl. ing. šum.
stručni savjetnik za šume šumoposjednika

Predrag Janeš, struč. spec. ing. agr.
stručni savjetnik (stočarstvo)

Istarska županija

Miran Gortan, dipl. ing. agr.
rukovoditelj Podružnice

mr. sc. Nenad Hrelja, dipl. ing. agr.
viši stručni savjetnik (hortikultura)

Marina Kocijančić, dipl. ing. agr.
viša stručna savjetnica (zaštita bilja)

mr. spec. Albin Lampe, dipl. ing. šum.
viši stručni savjetnik za šume šumoposjednika

Zdravko Miholić, dipl. ing. agr.
viši stručni savjetnik (hortikultura)

Ivanka Bervida, dipl. ing. agr.
stručna savjetnica (stočarstvo)

Zrinka Krpan-Buić, dipl. ing. agr.
stručna savjetnica (zaštita bilja)

dr. sc. Danijela Milić
stručna suradnica (ribarstvo)

Ličko-senjska županija

Nada Murgić, dipl. ing. agr.
rukovoditeljica Podružnice

Nataša Bronzović, dr. vet. med.
viša stručna savjetnica (stočarstvo)

Martina Orešković, dipl. ing. agr.
viša stručna savjetnica (zaštita bilja)

Marko Rukavina, dipl. ing. šum.
viši stručni savjetnik za šume šumoposjednika

Marijana Lemić, mag. ing. fitomedicine
stručna suradnica

Božidar Nikšić, dipl. ing. agr.
stručni suradnik (stočarstvo)

www.savjetodavna.hr

Adresar službenika

■ www.savjetodavna.hr